

ACTUS

1 204 a,¹⁰ Theophils, accertas eu fi primeirament lo sermo de totas las causas que Ihesu comendec a far e ad essenhar,² entro el dia el comandantz als apostols losquals elegi per Sanh Esperit, fo pres.³ Al quals demostrec simeteiss viven moutz demostrantz apres la sua passio, per XL dias aparentz ad els, e parlantz del regne de Deu.⁴ Et essem-maniantz comandec ad els que no se partiso de Iherusalem, mais que esperesso la promessio del Paire, "l'acal auzitz que'l dix per la mia boca."⁵ Quar accertas Ioans bateiec en aiga, mais vos seretz bateiat en Sanh Esperit no apres aquestz noa moutz dias".⁶ Peraiso aicels que ero aiusstat enqueriro lui dizentz : "Senher, no 204 b restauraras en aquest temps lo regne d'Israel ?" ⁷Mais dix ad els : "No es de vos conoisser los poniz els temps que'l Paire pausec en la sua pozesta. Mais recebretz vertut de Sanh Esperit sobrevinent en vos. E seretz a mi testimoni en Iherusalem et en tota ludea et en Samaria, e entro a la fi de la terra".⁹ E co agues dig aiso, vezentz els fo eissauzatz, e'l nivols receub lui de'ls ulhs de lor.¹⁰ E co esgardavo el cel lui anantz, vec vos II baro estero lonc els e vestementz blanx,¹¹ que dixerò: "Baro Galileu, perque estatz esgardatz^b el cel ? Aquest Ihesus que es pres de vos aisi vendra, per qual maniera visz lui enant el cel".¹² Ladoncs tornero en Iherusalem del pug que es apelatz d'Olivet, qui es lonc Iherusalem, aventz viage d'un sabte.¹³ E co fosso intrat al cenador, pugero e las sobiraneras on estavo Peire e loans, Iacme, Andreus e Philip e Tomas, Bartholomeus e Mateus, Iacme d'Alfeus e Simon Eveios e Judas de Iacme,¹⁴ tu- 205 a it aquest eran perseverantz e la orazo d'u corage ab las femnas et ab Maria la maire de Ihesu et ab lo fraire de lui

¹⁵En aicels dias levantz Peire e meg dels fraires dix (mais eran la companha dels homs essem enaviro CXX baro) : ¹⁶"Fraire, cove esser coplida la Scriptura que denant dit Sanh Esperit per la boca de Davit, de Iuzas que fo governaire d'aicels que presero Ihesu,¹⁷ que era sobrenomnatz e nos, e gzanhec la mort daquest menester.¹⁸ Et accertas aquest pomezecic lo camp del loguer de felonia. Sotzpendutz crebec per meg, e so esparsas las intralhas de lui.¹⁹ Et es fait conogut a totz los abitantz en Iherusalem aisi que aicel camps fos apelatz Acheldama (en la lengua de lor). Aisso es camps de sanc.²⁰ Quar escriut es el libre dels Salms : "La remembransa de lui sera feita deserta, e no sia qui estia en lei. E'l bisbat de lui recepia autre" .²¹ Donc cove 205 b d'aquestz baros que so ab nos amasat par totz temps depuis que'l Senhor Ihesu intrec et issic entre nos, comensantz del baptisme de loan entro el dia el qual fo pres de nos, testimoni de la resurectio de lui a nos esser fait .1. d'aquestz.²³ Et establiro II baros, Iosep qui es apelatz Barnabas qui es sobrenomnaz Dreiturers, e Macias^c,²⁴ e orantz dissero : "Tu Senher que conoisses los cors dels homes, demonstra qual eligiras dels II la I²⁵ a receber le loc d'aquest menester e de l'apostolat delqual Iuzas es prevaricatz, enaisi que abite el seu loc".²⁶ E donero sortz ad els, e cazec lo sortz sobre Macias^c, e fo contatz ab los XI apostols.

2 ¹E co fosso coplit li dia de pentecosta ero tuit li decipol essem en aquel eiss loc. ²E sobtosament fo faitz sos del cel aisi come de forsaic esperit venent, e recomplic tota la maiso

a. Suppr. : no.- b. Esgardantz.- c. Matias.-

on ero sezentz. ³E aparegro ad els lengas departidas aisi come de foc, 206 a e sec sobre usquec de lor. ⁴E foro tuit complit de Sanh Esperit. E comensero a parlar ab deguisadas lengas, aiso co Sanh Esperit davó a parlar ad els. ⁶Mais ero en Iherusalem abitantz iuzeus baros religiosi de tot naissement que es sotz lo cel. ⁶Mais feita aquesta votz intrec de la moueza, e fo vergonhada de pessa, quar usquec auzio els parlantz en la sua lenga. ⁷Mais estobezio tuit e meravilhavo s'dizentz : "Donx tuit aquest que parlo no so Galileu ? ⁸Et en qual manèira nos auzim usquec la nostra lenga en que em nat, ⁹Parti, e Medienc, et Elemitienc, et aicels qui estan en Mesopotamia, en Iudea, en Capadocia, en Pont et en Asia, ¹⁰en Frigia et en Pamfilia, e'n Egipte et en las partz de Libia que es viro Cirenen, e li estranh Roma ? ¹¹Acertas li Iuzeu e li novel covertit, li Cret e li Arabe, auzim els parlantz en las nostras lengas las grans causas de Deu". ¹²Mais estobizio 206 b se tuti e meravilhavo s'dizentz : "Quais causa vol esser aiso ?" ¹³Mais li autri escarnentz dizio : "Que pleni so de most".

¹⁴Mais Peire estantz ab los XI decipols levec primeirament sa votz, e parlec ad els "Baro iuzeu e tuit qui estatz en Iherusaiem, aiso sia a vos conogut et ab las aurelhas percebetz las mias paraulas: ¹⁵Quar aquesti no so yvre aisi co vos adesimas, co sia la tersza ora del dia. ¹⁶Mais aiso es aco que fo dig per lo propheta Ioel : ¹⁷E sera els dias derairas, dix lo Senhor, expandrei del meu Esperit sobre tota carn, e prophetizara^a li vostri fil e las vestras filias, cove veiran las vesios, e l'vostri ulhs somiaran somis. ¹⁸Et acertas sobre li mei sirvent e sobre las mias sirventas expandrei del meu Esperit enaicels dias, e prophetizaran, le darei maravilhas el cel desus e signes e la terra deios, sanc e foc e gabor de flum. ²⁰Le solelh tornara 207 a en tenebras e la luna a sanc, enans que venga lo dias del Senhor grans e manifesta; ²¹e sera qualsque apelara lo nom del Senhor sera^b salv".

²²Baro d'Israel, auiaz aquestas paraulas : Ihesu lo Nazareu, baro esproat de Deu en vos, ab vertutz et ab maravilhas et ab signes que Deus fe per li emeg de vos, aisi co vos o sabetz, ²³aquestz aucisetz turmentantz, per llocoselh azordenat e per la ciencia de Deu liurat, per las mas dels felos. ²⁴Loqual Deus resucitec, sotas las dolors d'ifern, lacal causa era causa nopoderosa lui esser tengut de lui. ²⁵Quar David dix en lui: "Eu vezia lo Senhor tota ora denant mi, e quar es de las mias destrás no serei escomogutz. ²⁶Peraiso lo meus cors s'alegrec e la mia lenga se'sgauzic, e sobre tot la mia carns se repausara en esperansa, ²⁷quar no laissaras la mia arma en ifern, ni no daras al teu sanc vezer corruptio. ²⁸Conogudas fist a mi las tuas vias, recump- 207 b list me d'alegrer ab la teua cara". ²⁹Baro fraire, letz ausardement dire a vos del patriarca David quar es mortz e es sebelitz e'l sepulcres de lui es e vos nos^c entro en aqst dia. ³⁰Donx co el era propheta e sabia que Deus avia iurat a lui iurat^d per dreit del fruit dels loms de lui esser sobre'l seti de lui".

³¹"Denant vezentz parlec de la resurectio de Crist quar no es laissatz en ifern, ni la carns de lui no vi corruptio. ³²Aquest Ihesu resucitec Deus, del qual nos em testimoni. ³³peraiso es eissauzatz en la destra de Deu, e receubuda del Paire la promesio de Sanh Esperit, espars e nos aquest do que vezest. ³⁴Quar David no puiec els cels. Mais elmezeis ditz : "Lo Senher dix al meu Senor : Se a las mias destrás ³⁵entro que eu pause los teus enemix escaunels dels teus pes" .³⁶Donx certament sapia tota la maiso d'Israel que Deus fe lui Senhor e Crist aquest Ihesu que vos crucifiquetz". ³⁷Aquestas causas auzi- 208 a das foro complitz de cor e dixero a Peire et als autres apostols : "Baro fraires, demostratz a nos qual causa farem".

³⁸Mais Paire dix ad els : "Penedensia (so dix) faitz, e siatz bateiatz usquec de vos el nom de Ihesu Crist en perdo dels vostres pecatz. E recebretz de Deu Sanh Esperit. ³⁸Quar a vos es aquesta repromessios et als vostres fils et a totz aicels que so lunh, qualsque cals apelara nostre Senher Deus" .⁴⁰Neis ab pluzor autras paraulas testinioniec. Et amonestava les dizentz : "Siatz salvat d'aquesta generatio felonesa".

a. prophetizaran.- b. Suppr.: sera.- c. Suppr.: nos.- d. iurant.-

⁴¹Donx aquilh que receubo la paraula de lui foro bateiadi, e foro pausadas en acel dia enaviro de III milia arm'as. ⁴²Mais tuit ero perseverantz en la doctrina dels apostols et en la comunicatio et el franhement del pa, et e la orazo. ⁴³Mais temor era feita a tota arma. E acertas moutas signas e moutas maravilhas eran feitas en Iherusalem per los Apostols. E gran temors era *208 b* en tots. ⁴⁴Neiss tuit aicels qu crezero ero essems, e avio totas causas comunals, ⁴⁵las possessios e las substancias vendio e pausavan denant los pes dels apostols, e devezio aquelas causas aisi co ad aquec era obs. ⁴⁶E certas cadadia perdurantz d'u corage el temple, e franhentz los pas viro les maisos, prandio maniar ab alegrer et ab cimpleza de cor, essems lauzantz Deu et aventz gracia a tot lo poble.

Mais le Senher creissia cadadia aquels que eran fait salv en aquesta eissa causa.

3 ¹Mais Peire e Ioans puiavo el temple a la ora nona de la orazo. ²E vec vos .1. bar que era contraitz del ventre de sa maire e aportatz, loqual portavo cadadia a la porta del temple que es dita Sela, que queregues almoina als intrantz el temple. ³Aquest co agues vistz Peire e Ioans comensantz intrar el temple, pregavo que receubes almoina dels. ⁴Mais Peire esgardantz en lui ab Ioan dix: "Regarda a nos". ⁵Mais *209 a* el entendia en els esperantz si recebedor alcuna causa dels. ⁶Mais Peire dix: "Aura e argent no es a mi. Mais aco que ei, aiso doni a tu el nom de Ihesu Crist lo Nazareu. Levasus e vai". ⁷E preza la ma de lui destra levec lui. E viasament foro cosoudadas las cavilhas de lui e las solas. ⁸E salentz estec et anava, et intrec ab els el temple, anantz e sautantz e laudantz Deu. ⁹E vi totz lo pobles lui anant e lauzant Deu. ¹⁰Mais conoissio lui quar el era aquel que sezia a la almonia a la bela porta del temple. E foro complit de'stobement e de sobrepuiament de pessa, d'aquela causa que era a li endevengut. ¹¹Mais co tenia Peire e Ioan aquel que avia estatz faitz sas, correc totz le poble ad els a la porta que es apelatz de Salamo estobezentz.

¹²Mais Peire vezentz respos al poble : "Baro d'Israel, perque vos meravilhatz enaisi o perque nos agaiatz aisi co nos fem aquest anar per nostre vertut e per nostra bota^a ? *209 a* ¹³Lo Deus d'Abraham, e Deus d'Isaac, e'l Deus de Iacob, lo Deus dels nostres pairos glorifiquec lo seu Fil Ihesu, loqual acertas vos liuretz et anneguecs^b denant la cara de Pilat, iuiantz lui esser laissat. ¹⁴Mais vos anneguesz lo Sanh e'l dreiturier, e quereguetz lo baro homicidier esser donat a vos. ¹⁵Mais lo sanctificador de vida aucizetz, loqual Deus resucitec dels mortz, delqual nos em testimoni. ¹⁶Et e la fe del nom de lui aquest que visz et auzisz cofermec lo nom de Lui, e la fe que es per Lui dec a lui aquesta enteira sanetat en esgardamentz de totz vos. ¹⁷Et ara, baro fratri, eu sei que aquest mal fesz per meconoissenza, aisi co li vostri princep" .

¹⁸"Mais Deus que anunciec per la boca de totz los prophetas sufrir^c le seu Crist o complit aisi. ¹⁹Peraso penedetz vos e covertitz vos, que li vestri pecat sio esfasat. ²⁰Que co vendran li temps del repaus del esgardament del Senhor, e trametia aquel que es prezicatz a vos Ihesu Crist, ²¹loqual acertas lo cels *210 a* lo cove receber entro el temps del restaurament de totas las causas que Deus parlec per la boca dels seus sanhs prophetas del segle. ²²Acertas Moysen dix als nostres pairos : "Que'l vostre Senher Deus resucitara a vos propheta dels vostres fraires, aisi co mi lui auziretz, lonc totas causas qualsque parlara a vos. ²³Mais sera tota arma qualsque no auzira aicel propheta, sera^d desterinada del poble" . ²⁴E tuit li propheta de Samuel e d'aqui en la que parlero anociero^e aquestz dias. ²⁵Vos esz fils dels prophetas e del testament, que Deus azordenec als pairos vostres, dizentz ad Abraham : "En la tua semesa^f seran benezidas totas las mainadas de la terra" . ²⁶Deus resuscitantz a vos lo seu primer Fil Ihesu trames lui benezetz a vos, que usquex so covertisca de la sua felonias" .

a. bontat. - b. anneguesz. - c. sufrir. - d. Suppr.: sera. - e. anonciero. f. semensa. -

4¹Mais el parlantz aquestas paraulas al poble, sobrevengro li preveire e li maestre del temple e li saduceu, ²dolenti quar sen- 210 b horeiavo del poble et anunciavo en Ihesu resurectio de mortz. ³E gitero las mas en els, e pausero los en gardas entro el endema, quar ia era vespres. ⁴Mais mouti d'aicels que auzio la paraula crezio, e fo fait contes V milia baros. ⁵Mais fait fo el endema, co il princeps dels preveires e Caifas e Ioanas et Alixandres e canti que canti ero de linhage preveiril ab les. ⁷Establiro los emeg et enquerirolos : "En cal vertut o en cal nom fez vos aques signe ?" ⁸Ladonx Peire complitz de Sanh Esperit dix ad els : "Princeps de preveires e velh de la maiso d'Israel, auiatz : ⁹Si nos em iuiat oi de vos el befait d'aquest home malaute, alqual aquesta salut es feita, ¹⁰conoguda causa sia a vos e a tot lo poble d'Israel que el nom de Ihesu Crist lo Nazareu que vos crucifiquesz, loqual Deus resucitec dels 211 a mortz. En aquel nom esta sas denant vos. ¹¹Aquest es "la peire que fo refudatz de vos endificantz, loqual es faitz el cap de l'angle". ¹²e no es en alcu autre salut ni autre nom no es donatz sotz lo cel als homes, en qual nos covenga esser faitz salvz".

¹³Mais vezentz la fermeza de Peire e de Ioan, apercebut que fosso homi senes letras e idiotas, meravilavose, e conoissioles quar ab Ihesu avio estat. ¹⁴Et certas vezentz l'ome estantz ab els qui era estatz sanatz, e re no podio contradire. ¹⁵Mais comandero los de partir fora part lo coselh, e parlavo ¹⁶dizentz la us a l'autre: "Baro fratri, qual causa farem d'aquestz homes ? Quar certas aquesz signes es faitz conogutz a totz los estatz^b en Iherusalem. Manifest es, e no podem negar. ¹⁷Mais que mais no sia nomenativat el poble, menacem ad els que mai 211 b no parlo en aquest nom a negu dels homes". ¹⁸Et apelatz les, deveheiro lor que no parlesso, ni de tot en tot no essenhavo el nom de Ihesu. ¹⁹Mais Peire e Ioans respondens dixerero ad els : "Iuiatz si es causa dreitureira auzir vos maierment que Deu, el esgardement de Deu. ²⁰Quar certas nos podem parlar las causas que vim et auzim". ²¹Mais els menassantz ad els laissero les, no trobatz en qual maneria turmatesso els per lo poble, quar tuit clarificavo Deu en aquela que era endevengut. ²²Quar l'om en que era faitz aquel signe de sanetat era de plus de XL ans. ²³Mais li apostol laissadi vengro als lors, et anunciavo ad els cantas causas avio feitas ad els li princep dels preveires e li velh. ²⁴Liquel co auziro levero la votz d'u corage, dizentz a Deu: "Senher Deus, tu que fist lo cel e la terra e la mar e totas las causas que so en els, loquals disist per Sanh Esperit per la bo- 212 a ca del nostre paire David del teu macip : "Perque fremiro las gentz e li poble cossirero vanas causas ? ²⁶Li rei de la terra estero e li princep s'aiustero en .1. contra'l Senhor e encontra'l Crist de Lui", ²⁷verament en aquesta ciutat s'aiustero encontra'l teu sanh e macip Ihesu, loqual vissist, Erode e Pontz Pilat ab las gentz et ab los pobles d'Israel, ²⁸far las causas que la tua mas e'l teu cosselh iugero esser feitas. ²⁹Et ara, Senher Deus, esgarda e las menas sas de lor, e dona als teus sirventz parlar la tua paraula ³⁰ab tota fizansa, enaiso que estendas la tua ma a la sanetat e signes e meravihas esser feitas per lo nom del teu sanh Fil Ihesu". ³¹ E co cresso, le lox fo mogutz on ero amasadi, e foro tuit complit de Sanh Esperit. E parlavo la paraula de Deu ab tota fizansa a tot volent creire.

³²La moutesa dels crezentz era us cors et una arma, et alcus no dizia^c era seu alcuna d'aice- 212 b las causas que possezia. Mais ero ad els totas causas comunais. ³³E li apostol redio testimoni per gran vertut de la resurectio de Ihesu Crist nostre Senhor, e gracia^d gracia era a totz els. ³⁴Quar negus no era fraitureiatz^e entre'ls. Quar canti que canti ero pozezidor de maisos e de camps, vendentz aportavo los pretz de las causas que vendio, ³⁵e pausavo denant los pes dels apostols. Mais ero mas ero^f devezidas per senglas, aiso co ad usquec era ops. ³⁶Mais Iosep que fo sobrenomnatz Barnabas dels apostols (que es entendutz fil de conort), livitenx, Perisienx per linhage, co avia camp, vendec o et aportec lo pretz e pausec lo denant los pes dels apostols.

5 ¹Mais .1. bar per nom Ananias ab na Safira sa moler vendec .1. camp e e bauzec dels pretz del camp, cosabent la sua moler. Et aportantz la sua part denant los pes dels apostols. ³Mais Peire

a. partir .-b. estantz.- c. Adde: que.- d. gran.- e. fraitureiantz.- f. Suppr. mas ero.- -

dix ad Ananias : "Ananias, perque 213 a assaiec lo Satanas lo teu cor mentir a Sanh Esperit e bauzar del pretz del camp ?⁴Doncas estantz no estava a tu, e'l vendetz no era en la tua pozestat ? Perque pausest aquesta causa en to cor ? No as mentit ad omes, mas a Deu".⁵Mais Ananias ausentz aquestas paraulas cazec e moric. E fo feita grans temors en totz aquels que avio auzidas aquestas paraulas.⁶Mais li iovenome levantz mogro lui, e portantz sebelirole.⁷M ais fait fo aisi coma espazis de III oras, e la moler de li i(n)trec, no sabentz aco que era estat fait.⁹Mais Peire dix a lui: "Fenna, digas si tant vendetz lo camp". Mais ela dix: "O, aitant".⁹E Peire dix a lei: "Acertas perque endevenc a vos assaiar l'Esperitz del Senhor ? Vec te al uiss los pes d'aquels que sebeliro lo tu baro, e sebeliran tu".¹⁰Donx viasament cazec denant los pes de lui, e morio. Mais li iovenome intrantz trobero lei morta, e porterola e sebeliro 213 b la al seu baro.¹¹E fo feita grans temors en tota la Gleisa, et en totz aquels que auziro aquelas causas.

¹²Mais per las mas dels apostols eran feitas signes e maravilhas moutas el poble, et ero tuit d'u corage el porge de Salamo.¹³Mais negus dels autres no s'ausavo aiustar ad els. Mais lo pobles engrandecia.¹⁴Mais maierment era creguda la mouteza dels baros e de las fennas crezentz el Senhor,¹⁵enaisi que'ls malautes gitavo en las plasas e pausavo los els leitz et e las beiras, que Peire vinent, sivals la umbra de lui aumbres alcu de lor, e que fosso deliurat de lors malautias.¹⁶Mais la mouteza neis de las vezinas ciutatz corrio essemes en Iherusalem, aportantz los malautes e'ls terbalhatz^a dels ores esperitz, liqua tuit ero sanat.

¹⁷Mais Annas lo princep dels preveires, levanz, e tuit aquilh que ero ab lui (que es eregia de Saduceus) foro complit de'veia¹⁸e mesero las mas els apostols e pausero les en la garda poblical.¹⁹Mais l'angel del Senhor per noit ubrentz las portas de la carcer, amenantz el dix :²⁰"Anatz et estantz parlatsz el temple al poble tutas las paraulas d'aquesta vida".²¹Liqua co aguesso auzit, intrero mati al temple, et essenhave el nom del Senhor Ihesu. Mais auzentz Annas lo princep dels preveires, et aquels que ero ab li, apelero cosselh e tutz los velhs dels fils d'Israel, e tramesero a la carcer que fosso amenadi.²²Mais co veguessob li ministri et oberta la carcer nols trobero, retornadi nunciario²³dizentz : " Acertas la carcer trobem clausa ab tota cura e las gardas estantz a las portas. Mas no trobem alcu dinz".²⁴Mais co auzisso aquestas paraulas li mestre del temple e li princep dels preveires, ero vegonhat de pessa, e doptavo quale causa fos feita dels.²⁵Mais .1. avinentz nuncieci ad els : "Que vec vos 214 b li baro que pausatz e la carcer so estantz el temple, essenhantz lo poble".²⁶Ladonx anec le maestre ab los ministres, e amenec les senes forsa. Quar temio lo poble que no fosso lapizat.²⁷E co'ls aguesso amenatz, establiron el cosselh. Et enquiricles lo princep dels preveires,²⁸dizents :

"Comendan comandem a vos que no essenhessetz en aquest nom. E vec vos Iherusalem avetz plena de la vostra doctrina. E voletz amenar sobre nos lo sanc d'aquest home".²⁹Mais respondentz Peire e li apostol dixeru : "Cove nos obezir a Deu maierment que ad homes ?" E'ls dixeru : "A Deu". Mais repondentz Peire e li apostol dixeru :³⁰"Lo Deus dels nostre pairos resucitec lo seu Fil Ihesu, loqual vos aucisetz, "sospendentz el fust".³¹Aquest eissaucec Deus princep e salvador en la sua destra, a donar penedensia ad Israel en perdo de pecat.³²E nos em testimoni d'aquestas paraulas el Sanh Esperit, loqual donec a totz los obezentz a si"³³E co au-215 a zisso aquestas causas ero detrenca e cossiravo aucire els.³⁴Mais .1. levant el cosselh per nom Camaliel, essenhaire de la Leg, ondrables de tot lo poble, e comandec u paquet los homes esser faitz foras.³⁵E dix ad els :

"Baro d'Israel, atendetz a vos sobre aquestz homes, qual causa siatz fazedor.³⁶Quar denant aquestz dias estec Teodas, dizentz si esser alcuna causa de gran, alqual cosentic contes de baros enaviro de CCCC, loqual moric, e tuit aquilh que crezia a lui so degastac e tornadi a nient.³⁷Après aquest estec Judas le Galileu els dias del menester, e trastornec mout poble apres de si, et el meteis peric, e tuit aquilh que cosentiro a lui so degastat.³⁸Et ara peraiso dic a vos: Departetz vos

a.trebalhatz.- b. venguesso.- c. degastadi.-

d'aquestz homes e laissatz les anar. Quar si aquest coselh o aquesta obra es d'omes, sera departida.
³⁹Mais si es de Deu, no podiretz els desfar, que per aventura no siatz trobadi *215 b* recombatre ab Deu".

Mais cosentiro a lui. ⁴⁰Et apelantz los apostols, batutz devero ad els que no parlesso el nom de Ihesu, e laissero les. ⁴¹Et els acertas anavose engauzentz de l'esgardement del cosselh, quar so agudi digni de sufrir anta per le nom de Ihesu. ⁴²Mais tot dia el temple e viro las maisos no sessavo essenhantz e prezicantz Ihesu Crist.

6 ¹Mais en aicels dias creissenz lo conte dels decipols, fo feita murmuracios dels Grex econtra'ls Ebreus, quar las veuvas de lor eran mesprezadas el menester de cadadia. ²Mais li XII apostols, apelantz la mouteza, dixero : "No es engals causa a nos lassar la paraula de Deu e servir a las taulas".

³"Doncas, fraires, cossiratz de vos VII baros de bo testimoni, ples de Sanh Esperit e de savieza, los cals establiam sobre aquesta obra. ⁴Mas nos serem estantz a la orazo et al menester de la paraula. *216 a* ⁵E plac la paraula denant tota la mouteza. Et elegiro Estefe, baro ple de fe e de Sanh Esperit, e Philip e Prochor e Niconor e Timotheu e Parmena e Nicalau l'estranch d'Antioica. ⁶Aquestz establiro denant l'esgardement dels apostols, e orantz empusero las mas ad els. ⁷E la paraula del Senhor creissia, e'l contes dels decipols era forment cregutz en Iherusalem, neiss mota companha obezia a la fe.

⁸Mais Estefes, ples de gracia e de fortaleza, fazia maravilhas e grans signes al poble. ⁹Mais levose alcanti de la sinagoga que es apelada dels Libertienx e dels Ciriniex, e dels Alexandrienx, e d'aquels que ero de Cicilia e d'Asia, desputant ab Estefe, ¹⁰e no podio contrastar a la savieza et al esperit que parlava. ¹¹Ladonx sotmesero baros que diesseso lor que n'auzit lui dizentz paraulas de maldig en Moisen et en Deu. ¹²peraiso li velh e li escriptura escomogro lo poble, et *216 b* essemcorren presero lui et amenero le el cosselh. ¹³Et establiro falses testimonis dizentz : "quest home no sessa de parlar paraulas de maldig ecoontra sanh loc e econtra la Leg. ¹⁴Quar li auzim dizentz que Ihesu lo Nazareus, aquest destruzira aquest loc, e mudara as costumaz que liurec a nos Moyses". ¹⁵Et agaitantz lui, tuit aquelh que sezio el cossilh viro la cara de li aisi coma cara d'angel. **7** ¹Mais lo princep dels preveires dix ad Estefe si aquestas causas eran aisi, ²loqual dix :

"Baro fraire e paire, auiaz : "Deus de gloria aparec al nostre paire Abraham co fos e Mesopotamia, primeirament que estes en Caran, ³e dix a lui: "Eiss de la terra e de ta conoissenza e vai en la terra que eu mostrarei a tu". ⁴Ladonx issic de la terra dels Caldeus e abitec en Caran. E d'aqui, apres que'l paire de lui moric, trasportec lui en aquesta terra en que ara abitatz, ⁵e no donec a lui heretat en lei, neiss .1. pas de pe, e repromes la donar a li en possessio et a la semenza de li apres *217 a* lui. Mais co no agues fil, ⁶lo Senhor parlec a lui "que la semenza de lui era coutivairitz en la terra estranha, e sotzmetran los a servitut e tracharan los malament per CCCC ans. ⁷Et Eu, so dix lo Senbhor, iuiarei la gent e'l poble a cui serviran. Et apres aquestas causas issiran, e serviran a mi en aques loc". ⁸E donec a lui testament de circumcisio et aisi engendrec Isaac e circoncis lo el VIII dia. Et Isaac, Iacob et Iacob li XII patriarcas. ⁹E ii patriarcas eveiantz vendro Iosep en Egipte, et era Deus ab lui, ¹⁰e deliurec lo de totas las suas tribulacios, e dec li gracia e savieza en l'esgardement de Farao lo rei d'Egipte, et establi lui denant-pausat sobre Egipte e sobre tota sa maiso. ¹¹Mais venc fam en tota la terra d'Egipte e de Caran e grans tribulacios, e no trovavo maniars li nostri paio. ¹²Mais co auzis Iacob esser forment en Egipte, trames primeirament los vostres paires. *217 b* ¹²Et el en la segonda vegada fo conogutz Iosep dels seus fraires, e fo manifestz lo linhages de lui a Farao. ¹⁴Mais Iosep trametens apelec Iacob son paire e tot son pairetat en LXXV armas, ¹⁵e deissendec Iacob en Egipte, e moric el e li nostri paires ¹⁶e foro trasportatz en Siclem, e foro pausat el sepulcre que comprec Abraham ab pretz d'argent dels fils d'Emor le fils de Sichem " .

—

¹⁷Mais co apropiec lo temps de la repromissa d'Abraham, crec lo poble e fo multiplicatz en Egipte ¹⁸entro que s 'levec autre rei en Egipte que no sabia Iosep. ¹⁹ Aquest enganantz lo nostre linhage, tramentec los nostres pairos aisi que despauesso lors efants que no fosso iustificat^a. ²⁰Mais en aicel temps nasc Moysen, e fo agradables a Deu, loqual fo noiritz per III meses en la maiso de son paire. Mais lui despauzat el flum, pres lui la filla de Farao, e noiric le ab si en fil. ²²E fo essenhatz Moyses de tota la savieza dels Egiptias et *218 a* era podero^b en paraulas et en las suas obras. ²³Mais co fos complitz a lui temps de XL ans, puiec el cor de lui que vezites sos fraires, fils d'Isarel. ²⁴E co vis .1. sufrent tort, veniec lui e fe veniansa ad aquel que sostenia tort...^c so Egiptio con..^c insabulo.²⁵Quar el azesmava entendre sos fraires que Deus dones salut ad els per la ma de lui. Mas els no entendro. ²⁶Mas al segon dia aparec ad els contendentz, e reire-acordava les en patz, dizentz :

"Baro, fraires, perque nozetz la us a l'autre ?" ²⁷Mais aquel que fazia tort a so proisme refudec lui, dizentz : "Quals te establic princep e iuge sobre nos ? Donx vols tu aucire aisi co ausisit eser l'Egiptia ?" ²⁹Mais fugic Moysen en aquesta paraula, e fo faitz estranhs e la terra de Madian. Aqui engendrec II fils. ³⁰E acabatz XL ans aparec a lui el desert el pug de Syna l' angel del Senhor en flama de foc en gavarer. ³¹Mais Moysen, vezentz, meravilhec le vezement. Et apropian li que cossires, la votz del Senhor fo feita a lui *218 b* dizentz :³²"Eu so lo Deus dels vostres pairos, Deus d'Abraham e Deus d'Isaac e Deus de Iacob. E Moysen tremolantz no ausava cosirar. ³³Mais lo Senher dix a lui: "Delia las causamentz dels teus pes, quar lo lox en que estas es terra santa. ³⁴Vezentz vi la destressa del meu poble qui es en Egipte. Et auziqi le gimementz de lor, e deissendrei les deliurar. Et ara ve e trametrei te en Egipte". ³⁵Aquest Moyses loqual anneguero dizentz : "Quals te establic iuge e princep sobre nos ?", aques trames Deus princep e rezemedor ab la ma del angel que aparec a lui el gavarer. Aquest amenec els fazentz maravillas e grans signes en la terra d'Egipte et en la mar roia del desert per XL ans".

³⁷Aquest es Moyses que dix als fils d'Isarel : "Propheta resucitara a vos Deus dels vostres fraires aisi co mi, lui auziatz". ³⁸Aquest es aquel que fo en la gleisa en *219 a* la soletat ab l'angel que parlava ab lui el pug de Syna, et ab los nostres pairos, loqual receub paraulas de vida donar e nos. ³⁹ Alqual no volgro obezir li nostri pairos. Mais refudero lui e foro trastornadi de lors corages en Egipte, dizentz ad Aron:⁴⁰"Fai a nos Deus que ano denant nos, quar aquest Moysen que nos amenec de la terra d'Egipte, no sabem que sia fait a lui". ⁴¹E fero vedel en aicels dias. E presentero ostia a la ymage et el alegravose e las obras de las lors mas. ⁴²Mas Deus los covertic e liurec los servir a la cavalairia del cel, aiso co es esciut el libre dels Prophetas : "Doncas no presentetz a mi ostias e sacrificis el desert per XL ans, maisos d'Israel ? ⁴³E receubetz lo tabernacle de Maloc e la estela del vostre Deu Ramfa, aquestas figuras que fesh adorar. E trasportarei vos pair Babilonia". ⁴⁴Lo tabernacle del testimoni fo als vostres pairos el desert, *219 b* ayssi co Deus azordenec parlantz a Moyses, que fes lui segon la forma que avia vista. ⁴⁵Liqua neiss li nostri pair^a amenero, receubutz en Ihesu en possessio de las gentz lasquals Deus empeiss de la cara dels nostre pairos, entro els dias de David ⁴⁶que trobec gratia denant Deu. E queric que trobes lo tabernacle del seu Deu Iacob. ⁴⁷Mais Salamos endefiquec a lui maiso. ⁴⁸Mais l'Autisme no esta en causas de ma feitas, aisi co'l propheta ditz : ⁴⁹"Lo cels es a mi setis. Mais la terra es escaunels dels meus pes. Qual maiso endeficaretz a mi ? (so ditz lo Senhor) O qals es le lox del meus repaus ? ⁵⁰Donx la mia mas no fe totas aquestas causas ?" ⁵¹De dura cervitz e de no circoncises cors e d'aurelhas, vos contrastez tota ora a Sanh Esperit; aisi co li vostri paio, e vos. ⁵²Quals dels prophetas no encauzero li vostri paio ? Et aucisero aicels que anuncio del aveniment *220 a* del dreiturier, del qual vos ara foz trachor homicidier. ⁵³Que receubetz Leg en azordenament d'angels, e no la gardetz".

a. part.

⁵⁴Mais auzentz aquestas causas ero detrencat en lors corages, et escriuissio las dents en lui.
⁵⁵Mais co fos Estefes ples de Sanh Esperit, entendentz el cel vi la gloria de Deu e Ihesu estantz a la destre de la vertut de Deu. ⁵⁶E dix: "Vec vos, eu veg los cels ubertz e'l Fil del home sezentz a las destras de la vertut de Deu". ⁵⁷Mais els cridantz ab gran votz essem tengro lors aurelhas. E tuit fero embrivament de corage contra lui; ⁵⁸e gitantz fora la ciutat lapiserole, e li testimoni pausero lors vestimentas lonc los pes d'u iovencel que era apelatz Saul. ⁵⁹Lapizavero Estefe apelantz e dizentz : "Senher Ihesu, receb lo meu esperit". ⁶⁰Mais les genols pausantz cridec ab gran votz dizentz : "Senher, no establiscas ad els aquest pecat". E co agues dig aiso, adormec se el Senhor. Mais Saul era cossententz a la mort de lui.

8 220 b ¹Mais en aicel dia fo faitz grans encausz en la Gleisa que era en Iherusalem, e tuit li decipol foro esparsi per las regios de Iudea e de Samaria, isse(n)tz les apostols que remasero en Iherusaem. ²Mais baro entemorat curero Estefe e fero gran plang sobre lui. ³Mais Saul degastava la Gleisa, intrantz per las maisos e trazentz los baros e las fennas, liurava les en gardas. ⁴Peraiso aquilh que ero esparsi traspasavo, prezicantz la paraula de Deu enaviro las ciutatz e'ls castels. ⁵Mas Felip, deissendentz en la ciutat de Samaria, prezicava ad els Crist. ⁶Mais las companhas entendio ad aquestas causas que ero ditas de Felip d'u corage, auzentz e vezentz las signas que fazia. ⁷Mais mouti d'aicels que avio esperitz orres, cridantz ab gran votz, dizero^a. Mais mouti palazinosi e contraiti foro sanat. ⁸Mais gran gaug fo faitz en aicela ciutat.

⁹Mais .1. bar per nom Symon que era denant e la ciutat estantz encantaire, enganantz la gent de Sa- **221 a** maria dizentz si esser alcu gran, ¹⁰alqual escotavo tuit del menor entro al maior, dizentz : "Aquest es la vertutz de Deu que's apelada granda". ¹¹Mais atendien a lui per so que mout temps li seu encantamentz *demantasset eos*. ¹²Mais co crezesso a Felip prezicant del regne de Deu et el nom de Ihesu Crist, ero bateiadi li baro e las femnas. ¹³E ladonx Symon meteis crezec, e co fos bateias, aiustava se a Felip, vezentz neiss las signas e las moutas vertutz esser feitas, estobezentz se mearvilhavan.

¹⁴Mais co auzisso li apostol que eran en Iherusalem que Samaria receubes la paraula de Deu, tramesero ad els Peire e Ioan. **15**Liquial cofosso vengut, orero per els que receubesso Sanh Esperit. ¹⁶Quar encara no era vengutz en alcu de lor, mais eran solament bateiadi el nom del Senhor Ihesu. ¹⁷Ladonx pausavo las mas sobre'ls, e recebio Sanh Esperit.

¹⁸Mais cum vis Simon que per l'empausament de las mas dels apostols fos datz Sanh Esperit, presentec se a los aver, ¹⁹dizentz : "Datz a mi aques- **221 b** ta pozestat que alqual empausarei las mas, recebia Sanh Esperit" .Mais Peire dix a lui: ²⁰"Lo teus aver es ab tu en perdicio, quar azes mest lo do de Deu posezir per aver. ²¹No es a tu parz ni companha en aquesta paraula, quar lo teus cors no es dreiturei^b denant Deu. ²²peraiso fai penedensia d'aquesta tua felonia, e prega Deu si per aventura sia perdonatz a tu aquest cossirer del teu cor. ²³Quar en fel d'amaresa et en liament de felonia deveg esser. ²⁴. ..^c "Vos pregatz per mi al Senhor que neguna causa no venga a mi d'aquestas que dissetz". ²⁵Et els acertas testimonia(n)t e parla(n)t la paraula de Deu, tornavo se'n en Iherusalem e prezicavo per moutas regios dels Samaritas .

²⁶Mais l'angel del Senhor parlec a Felip, dizentz : "Levasus e vai contra megdia a la via que deissen de Iherusalem en Gaza. Aquesta es deserta. ²⁷E leva(n)tz anec. E vec vos .1. bar niel crastat, poderos de la regina de Candas dels niels que eran sobre totas las manentias de leis, que **222 a** era vengutz azorar en Iherusalem ²⁸e tornavase'n sezentz sobre'l seu carr, e lisentz Ysaias lo propheta. ²⁹Mais Esperitz dix a Felip : "Apropia t'ara et aiusta te aquest carr. ³⁰Mais Felip correntz auzi li lisentz Ysaias lo propheta e dix: "No entendes las causas que leitz". ³¹Loquals dix: "Et en qual maniera o pusc entendre, si alcus no o demostec a mi?" Mais preguec lui Felip que pugeso

a. deisero.- b. dreiturier.- c. *Omission*.-

segues ab si. ³²Mais le loc de la Escripura que ligia era aquest : "Aisi co ovelha az aucizement fo menatz, et aisi co'l anhel denant le tondent si senes votz, aisi no ubrec sa boca. ³³Le iuzisis de lui fo portatz en humilitat. Quals recontara la generatio de lui ? Quar la vida de lui sera toute de la terra". ³⁴Mais le crastatz dix a Felip: "Preguia que digas de qual lo propheta dix aiso, de si o d'alcu autre ?" ³⁵Mais Felip ubrentz sa boca e comensantz d'aquesta Escripura, preziqec e lui Ihesu.

³⁶E domentre que anavan per la via, vengro az una aiga. E dix *222 b* lo crastatz : "Vec te aiga. Qui deveda mi esser bateiatz ?" ³⁷Mais Felip dix: "Si crezes de tot ton cor, letz" .E respondentz dix: "Crezi Ihesu Crist esser Fil de Deu?". ³⁸E comandec le carr estar, e deissendero la us e l'autre el aiga, Felips e'l crastatz, e bateiec lui. ³⁹Mais co fo puiatz de l'aiga. l'Esperitz de Senhor raubic Felip, e d'aqui enant le crastatz no vi lui. Mais anava per la sua via engauzentz. Mais Felip fo trobatz en Azoto, e traspasantz predicava en totas las ciutatz entro vengues en Sezaria.

9 ¹Mais Saul, encara espirantz de las menasas e dels batementz les decipols del Senhor, apropioc se al princep dels preveires, ²e queric pistola de lui anar en las sinagogas en Damasc que el robes alcantz baros e fennas d'aquesta via, liatz les amenes en Iherusalem. ³E co fazia viaie endevenc se que s'aproiec de Damasc. E soptozament lutz resplandec viro lui del cel. ⁴E *223 a* cazentz e la terra auzit votz disentz a si: "Paul, Paul, e per que me causas ?" ⁵Loquals dix: "Quals est, Senher ?" Et el dix: "Eu so Ihesu de Nazare, loqual tu encauzas. Dura causa es a tu caucigar contra l'aguilho".

⁶Mais Saul tremolantz et estobezentz dix: "Senher, qual causa vols mi far?" E'l Senher dix a lui: "Leva e intra e la ciutat, e sera dig a tu qual causa cove a tu far" .⁷Mais li baro que sero acompanhat ab lui estavo estobezit, acertas auzentz la votz, mas no negu vezenz.

⁸Mais Sauls levec de la terra et ubertz los ulhs no vezia re. Mais tirantz lui per las mas menero le en Damasc. ⁹E era per III dias no vezenz, e no maniec re ni no bec. ¹⁰Mais era .1. decipol de Damasc per nom Ananias, e'l Senhor dix a lui e vesio : " Ananias !" Et el dix : "Senhor, vec te, eu so". ¹¹E'l Senhor dix a lui: "Levasus, e vai el borc que es apelatz Dreitures, e quar en la maiso de Iuda Saul, per nom Tarsienc, quar vec te que ora".

223 b ¹²(E vi le baro per nom Ananias intrant e empausant a si las mas, que recepia vezement). Mais respos Ananias : "Senher, eu auzigui de moutz d'aquest baro, cantz mals fe als teus sanhs en Iherusalem. ¹⁴Et aquest a pozestat dels princeps dels preveires de liar totz aquels que apelo lo teu nom". ¹³Mais lo Senhor dix a li : "Vai, que aquest es a mi vaissel de'lectio que porte le meu nom denant la gentz e denant los reis e denant los fils d'Israel. ¹⁶Quar eu demostrarei a lui cantas causas lo covenga sufrir per lo meu nom". ¹⁷Et anec Ananias et intrec en la maiso. Et empau(n)tz las mas, dix a lui: "Saul fraire, lo Senhor Ihesu me trames a tu, que aparec a tu e la via per on venias, que veias e sias complitz de Sanh Esperit" .¹⁸E viasament cazero dels ulhs de lui aisi coma escatas, e receub vezement. E levantz fo bateiaz e recebe(n)tz maniar fo cofortatz. Mais fo ab los decipols que ero en Damasc per alcantz *224 a* dias. ²⁰E viasament Paul intrec e las sinagogas; presicava ad els Ihesu, que aquest es Crist Fil de Deu. ²¹Mais estobezio se tuit que auçio e dizio : "Donx no es aquest que combatia en Iherusalem aquels que apelavan aquest nom ? E az aizo venc sa que'ls amenes liatz als princeps dels preveires ?"

²²Mais Sauls se'sforsava mout maiorment e vergonhava los Iuzeus que estavo en Damasc, afermantz que aquest es Crist. ²³Mais co fosso complitz mout dias, li iuzeus fero cosselh que aucizesso lui. ²⁴Mais il agait de lor foro fait conogut a Paul. Mais gardavan las portas de dias e de noitz que aucisso li. ²⁵Mais li decipol recebentz lui de noitz trameserolo per le mur, sotzmetentz per la esportas. ²⁶Mais co fo vengut Paul en Iherusaiem, asaiava se aiustar a los decipols, e tuit

temio lui, no crezentz lui esser decipol. ²⁷E Barnabas pres lui, menec als apostols, e contec ad els en qual maneira avia vist lo Senhor en la 224 *b* via e que parlec a lui, e en qual maneira fe fizansosament en Damasc el nom de Ihesu. ²⁸E era ab els issentz et intrantz e fazentz fizansosament el nom de Ihesu. ²⁹Mais parlava ab las genz e desputava ab los Grex. Mais els crezio lui aucire. ³⁰Laqual causa co aguesso auzida li frairi, menerolo a Sezaria, e laisserolo en Tars. ³¹Et acertas la Gleiza avia patz per tota ludea e per tota Samaria e per tota Galilea, era endeficada, anantz en la temor del Senhor, et era complida del conort de Sanh Esperit.

³²Mais fait fo, dementre que Peire trespases e vengues als sanhs que estavo en Lidia, ³²mais trobec aqui .1. home per nom Eneas de VIII ans e la beira, qui era parlazuros^a, ³⁴e dix a lui Peire : "Eneas, sane te Ihesu Crist : Levasus et esten te" .E viasament levec. ³⁵E viro lui tuit aquels que estavo en Lidia et en Saron, liqua so covertit al Senhor .

³⁶Mais en Iapha fo una decipola per no Tabita (laquals es entenduda et es ditz Dorcas. Aquesta 225 *a* era plena de bonas obras e d'almonias que fasia. ³⁷Mais fait fo en aicels dias que malauta moris, laqual co la aguesso lavada, pausero la el cenador. ³⁸Mais co fos prope Lidia de Iapha, li decipol, auzit que Peire fos en lei, tramesero li baros a lui, pregantz : "Que te no enoiaras venir entro a nos". ³⁹Mais levantz Peire venc ad els, e co fos vengutz menerolo al cenador, e revironero lui totas las veuvas, plorantz e demostrantz las gonelas e las vestimentas que fasia ad els Dorcas. ⁴⁰Mais Peire gitantz totz foras, pausantz sos genols orec, e regirantz al cors dix: "Tabita, leva", et ela ubrec les ulhs, e vist Peire, asec se. ⁴¹E donantz la ma a lei endrecec lei. E co'l apeles les sanhs e las veuvas, demostrec la veuva. ⁴²Mais fait fo fait conogut per tota Iapha, e crezero mouti al Senhor. ⁴⁵Mais fait fo co estes moutz dias en Iapha ab .1. Simon corrater.

10 ¹Mais .1. bar era en Sezaria per 225 *b* nom Corneli centurio, de la companha que es dita Lombardesca, ²e religios e temens Deu ab tota sa maiso, faze(n)tz moutas almoins a pobol, e pregantz Deu tota ora. ³Vi en vesio manifestment aisi co la ora nona del dia l'angel del Senhor intrantz e dizentz a li : "Corneli !" ⁴Et el esgardantz en lui, castiaz de temor, dix : "Quals es, Senher ?" Mais dix a li : "Las tuas oratios e las tuas almoins puiero en remembransa e'n esgardement del Senhor. ⁵Et ara trame'n't baros en Iaphas, et apela .1. Simon que es sobrenomnatz Peire. ⁶Aquest alberga a .1. Sinom^b coreier, la maiso delqual es lonc la mar. Aquest dira a tu que convenga a tu far" .⁷E co fos departitz l'angel que parlava a lui, apelec li baros sos privatz et .1. cavaer tement Deu d'aquels que obezio a lui. ⁸Alquals co recontes totas las causas, trames les en Iapha. ⁹Mais e l'autre dia els fazentz viage et apropiantz a la ciutat, puic Peire en las sobiranas, que ores, viro la ora 226 *a* VI, ¹⁰e co famaies volc maniar. Mais els aparelhantz, cazec sobre lui sobrepuiamentz de pessa, ¹¹e vi lo cel ubert e .1. vaissel deissentent sobre lui mout resplendent, aisi co gran vaissel de IIII comensamentz esser soztmes del cel en la terra; ¹²el qual ero totas las cadrapedias e las reptilias de la terra e las volatiliias del cel. ¹³E fo feita votz a lui: "Levasus, Peire, aucí e mania". ¹⁴... ^c "No sia, Senher, quar lunha ora no maniei causa laia e no nedeza". ¹⁵E la segunda votz derescaps dix a lui :

" Aco que Deus nedeiec tu no o diras orre" .¹⁶Mais aiso fo fait per III vetz. E viasz fo recebutz lo vaissel el cel. ¹⁷E dementre que Peire doptes entre si quais causa fora la vesios que avia vista, vec vos li baro que ero estat tramesi de Corneli enqueren la maiso de Simon estero a la porta. ¹⁸E co apelesso e'nqiriro Simon que es sobrenomnatz Peire avia aqui ostal. ¹⁹Mais Peire encara cosirantz de la vesio, Esperitz dix a lui: "Vec 226 *b* te III baros te cerco. ²⁰Peraiso levasus e deissn e vai ab els, no doptantz alcun causa, quar eu los tramesi". ²¹Mais Peire deissententz als baros que ero tramesi de Corneli dix: "Vec vos, eu so aquel que queretz. Quals es la razos per que vengues ?" ²²Liqua dixero : "Corneli centurios, bar dreiturers e tementz Deu et aventz bo testimoni de totz la gentz dels luzeus, receub respost del sanh angel apelar tu e la sua maiso, et auzir paraulas de tu".

a. palazinos.- b. Simon.- c. *Omission*.-

²³Peraiso Peire, menantz els dinz, receub los al ostal, ²⁴mas al segon dia levantz, Peire anec ab els en Sezaria. et acanti dels fraires de Iapha acompanhero lui. Mais a l'autre dia intrero en Sezaria.

Mais Corneli les esperava, apelatz sos parentz e sos besonhoses amix. ²⁵Mais fait fo co Peire intrec en Sezaria, Cornelis anec a li e adorec lo, agenolantz als pes de lui. ²⁶Mais Peire levec lui dizentz : "Que fas ? Deu aizora, levasus. Et eu mezeis so home aisi co tu" .^{227 a} ²⁷E parlantz a li intrec, e trobec ne moutz que s'ero aiustat. ²⁸E dix ad els : "Vos sabetz en qual maneria sia escumengat al baro Iuzeu aiustar e apropiar al estranh linhage. Mais a mi demostrec Deus no dir lunh home cornu o lag. ²⁹Par laqual causa vengui senes doptansa, apelatz de vos. Donx eu enquiri vos per cal causa apelatz mi " . ³⁰E Corneli dix: "L'autre cart dia entro ad aquela ora era orantz e la mia maiso. E vec vos us bars estec lonc mi en vestimenta candeza e dix: ³¹ "Corneli, eissauzida es la tua orazo, e las tuas almoinas so remembradas denant Deu en esgardement del Senhor. ³²peraiso tramet en Iapha et apela Simon que es sobrenomnatz Peire. Aquest alberga en la maiso de Simon correier lonc la mar". ³³Donx viasament tramesi a tu, pregans que tu venguesses a nos e tu be o fist venen. Peraiso ara tuit nos e tu esgardement, aparelhat auzir totas las causas que so comandadas a tu del Senhor".

^{227 b} ³⁴Mais Peire ubrentz la sua boca dix: "En veritat esperi que Deus no es recebedors de personas. ³⁵Mais en tota gent, que tem lui et obra dreirura es recebutz de lui. ³⁶La paraula trames als fils d'Israel anunciantz pantz^a per Ihesu Crist, aques es Senher de totas causas. ³⁷Vos sabetz la paraula que es feita per tota ludea, comensantz de Galilea apres lo babtisme que preziques loans. ³⁸Ihesu de Nazare en qual maneria oiss lui Deus de Sanh Esperit e de vertut, loqual traspassec, be fazen e sanantz totz los aprensas del diable, quar Deus era ab lui. ³⁹E nos em testimoni de totas aquestas causas que fe e la regio dels luzeus et en Iherusalem; loqual auciro sospendantz el fust. ⁴⁰Aquest resucitec Deus el tertz dia, e dec lui esser fait manifest, ⁴¹no a tot lo poble, mais als testimonis denant-azordenatz de Deu, a nos que maniem e beguem ab lui, e coversem per XL dias apres que resucitec dels mortz. ⁴²E comandec a nos prezicar al poble testimoniar que el meteis es aquel que es establitz de Deu iuges dels ^{228 a} vius e dels mortz. ⁴³Aquest porto testimoni totz los prophetas receber perdo de pecatz per lo nom de lui tuit aquels que crezero en lui" . ⁴⁴Encara Peire parlant aquestas paraulas cazec Sanh Esperit sobre totz aquels que auzio la paraula. ⁴⁵Et estobezio tuit li fizel de la circosisio que ero vengut ab Peire, quar la gracia del Sanh Esperit se espars en las naissensas de las gent. ⁴⁶Mais auzio lui parlantz en langas et engrandizentz Deu. ⁴⁷Ladonx respos Peire : "Donx pod alcus devedar aiga que no sia bateiat aquesti que receubo Sanh Esperit aisi co nos ? " ⁴⁸E comandec los esser bateiat el nom del Senhor nostre Ihesu Crist, e preguero le que estas ab els per aliquantz dias.

11 ¹Mais li apostol e li fraire querero^b en Iudea auziro que las gentz receubo la paraula de Deu, et engrandezio Deu. ²Donx Peire apres mout temps volc anar en Iherusalem, et apelantz e cofermantz los fraires, issic. Acertas fazentz, avondosa parola per las regios esenhava els. Mais co fos puiatz Peire en Iherusaem, desputavo contra lui aquilh que ero de la circumcisio, ³dizentz : "Perque intrest als baros aventz ^{228 b} paganesme e maniest ab els ?" ⁴Mais Peire comensantz desponia ad els l'orde de la vesio, dizentz : ⁵"Eu era orantz en la ciutat de Iapha e vi en sobrepuiament de pessa visio .1. vaissel deissendent aisi coma gran lensol de IIII comensamentz esser sotzmes del cel, e venc entro a mi. ⁶Elqual eu esgardantz cossirava. E vi las cadrepodias de la terra e las bestias e las reptilias e la volatilia del cel" . ⁷Mais auçig votz dizentz a mi: "Peire, levasus, auci e mania". ⁸Mais eu dissi : "No, Senher, quar anc causa laia e nonedeza no intrec e ma boca". ⁹Mais la votz del cel respos la segonda vetz e dix: "Aquo que Deus deneiec^c tu ne diras ore". ¹⁰Mais aiso fo fait per III vetz, e derescaps totas causas foro receubudas el cel. ¹¹E vec vos

a. patz.- b. que ero.- c. nedeiec.-

viasament III baros estero en la maiso on eu era, tramesi de Sezaria a mi. ¹²Mais Esperitz dix a mi que anes ab els no doptantz alcuna causa. Mais neiss aquestz VI frairi vengro ab mi, e intrem e la maiso d'aicel baro. ¹³Mais recontec a nos 229 a en qual maneira avia vist l'angel, en la sua maiso estant e dizentz a si: "Tramet en Iapha et apela Simon que es sobrenomnatz Peire, ¹⁴loqual parlara a tu paraulas en lasquals seras salvz tu e la tua maiso" .

¹⁵Mais co eu comences parlar, cazec Sanh Esperit sobre totz aquels que auzio la paraula, aisi co en nos del comensament. ¹⁶Mais recordi me de la paraula del Senhor aisi co el dizia : "Acertas Ioans bateiec en aiga. Mais vos serez bateiadi en Sanh Esperit" .¹⁷Donc si Deus donec ad els aquela eissa gracia aisi co a nos, que crezem el Senhor nostre Ihesu Crist, quals era eu que pogues devedar a Deu que no dones Sanh Esperit als crezentz el Senhor Ihesu Crist ?" ¹⁸Acertas causas auzidas calero, e lauzero Deu dizentz : "Doncas Deus donec a las gentz penedencia a vida ?" ¹⁹Et acertas aquels que ero estat espars de la tribulatio que era estada feita sotz Esteve, anero entro a Phenitz, et entro a Ciper, et entro ad Antioca, no parlantz la paraula a negu sino a sols los Iuzeus,

²⁰Mais 229 b aicanti de lor ero baro Ciprienc e Cirinienc, liqua co fosso intrat en Antioca parlavo als Grex anunciant Ihesu Crist. ²¹Et era la mas del Senhor ab els. E moutz contes de crezentz so covertitz al Senhor. ²²Mais la paraula venc a las aurellhas de la Gleisa que era en Iherusalem. E sobre aquestas causas trameiro Barnabas entro en Antioca. ²³Loqual co fos vengutz e vis la gratia de Deu, engauzic se, et amonestava les totz en establiment de cor remanre el Senhor. ²⁴Quar el era bos bars e ples de Sanh Esperit e de fe. E mouta companha fo apausada al Senher. ²⁴E Barnabas anec en Tars que cerques Paul, loqual trobes, menec le en Antioca. ²⁶E coversero tot l'an en la Gleisa, essenhero mouta companha, aisi que li decipol d'Antioca fosso primeirament sobrenomnat Crestia.

²⁷Mais en aicels dias sobrevengro prophetas de Iherusalem en Antioca et era grans alegrers nos amasatz^a. ²⁸Et levantz us dels per nom Agabus significava per Esperit gran fam endeveidra en tota la redondeza de las terras, que es feita sotz Claudi. ²⁹Mais li decipol, aisi 230 a co usquex avia, azordenero usquex el menester trametre als fraires estantz en Iudea. ³⁰Laqual causa fero, trametans als vels per las mas de Barnabas e de Paul.

12 ¹Mais enaqueu meteis temps mes Erodes lo res la mas que trametes^b alcantz de la Gleisa que era en Iudea. ²Mais aucis Iacme lo fraire de Ioan ab glazi. ³Mais vezentz que plagues ais Iuzeus, perpausec que preses Peire. Mais ero ii dia dels aimes. ⁴E Co l'agues pres, mes le en la carcer liuratz a 1111 cazertz de cavaers a gardar, e volentz apres la Pasca lui menar al pobo¹. ⁵Et acertas Peire era gardatz en la carcer. Mais orazos era feita senes derumpement de la Cleisa a Deu per lui. ⁶Mais co Erodes fos menadors lui, en aquela noit era Peire dormentz entre dos cavaers liatz ab doas cadenas, e las gardas denant l'uss gardavo la carcer. ⁷E vec vos l'angel del Senhor estec, e lum resplandic en la estaia de la carcer. E ferit le laz de Peire e 'scomoc li disentz : "Levasus viasament" .E viasament cazero cazero^c 230 b las cadenas de las mas de lui, Be l'angel dix a lui: "Denant-ceinh, e causs las tuas causas" .E fe o aisi, e dix a lui: "Revironete to vestement e sec me" .⁹Et issentz seguia lui. E no sabia que foS ver aco que era fait per l'angel. Mais azesmava si vezer vesio. ¹⁹Mais traspazantz la primeira e la segunda garda, vengro a la porta frerieca^d que mena a la ciutat, que fo uberta ad els de grat. Et issentz traspasero una carreira (o borg) e viasament se departic l'angel de li. ¹¹E Peire reviratz dix a si: "Ara sei verament que'l Senhor trames lo seu angel e delivrec me de la ma d'Erode e de tota la esperansa del poble dels Iuzeus" .

a.. Sic.- b. turmentes.- c. Suppr. cazero.- d. ferriencia.

¹²Cossirantz venc a la maiso de Maria la maire de Ioan que es sobrenomnatz Marc, on eran mouti amasadi et orantz. ¹³Mais lui empenhe(n)tz l'uss de la porta, issic una macips a vezer, per nom Erode. ¹⁴E co conoc la votz de Peire, per gaug no ubrec la porta, mais dinz correntz nonciec Peire estar a 231 a la porta. ¹⁵Mais els dixerò a lui: "Forsenas !" , mas ela afermava si aver aisi. Mais els dizio : " Angels es de lui" . ¹⁶Mais Peire perseverava empenhe(n)tz. Mais co ubrisso l'uss viro lui, et estobeziro. ¹⁷Mais cenantz els ab la ma que calesso, intrec. Mais recontec en qual maniera avia lui gitat lo Senhor de carcer : "Nonciatz aquestas causas a Iacme et als fraires". Et issit anec en autre loc.

¹⁸Mais fait lo dia era no pouca turbatio entre'ls cavaers, qual causa fo feita de Peire e cossi se'n fos issitz. ¹⁹Mais co Eros queregues lui e no trobes, la enquericio fo feita de las gardas, comandec les esser amenatz. E deissendentz de Iudea en Sezaria estec aqui. ²⁰Mais Erodes era iratz ad aquels de Sur e de Sayet. Mais els engalment vengro a lui. Et amonestat Blast, que era sobre la cambra del rei, requerio patz, per ço quar las regions de lor ero noiridas de lui. ²¹Mais establitz lo di- 231 b a Erodes vestiz de vestiment reial et amonestava ad els, lui regirat ad aquels de Sur de Sayet^a. ²²Mais lo pobles cridava : "Votz de Deu e no d'omes". ²³Mais viasament feric lui l'angel del Senhor, per ço quar no avia donada honor a Deu. E degastatz de verms moric. ²⁴Mais la paraula del Senhor creissia et era multiplicada. ²⁵Mais Barnabas e Paul tornero de Iherusalem en Antioica, acabat lo menester pres Ioan que es sobrenomnatz Marc.

13 ¹Mais ero en la Gleisa que es d'Antioica prophetas e doctors, els quals era Barnabas e Simon que era sobrenomnatz Negres, e Lutz Cirinientz, e Manaen que era teirals den Herode lo cartaner, e Paul. ²Mais els ministrantz al Senhor e devinantz, dix Sanh Esperit : "Departez a mi Pauls e Barnabas e la obra en que'ls presi". ³Ladonx deiunantz et orantz et empausantz ad els las mas, laissero els, ⁴e els acertas tramesi del Sanh Esperit anero en Selentia e d'aquí naveiero 232 a le Cipre. ⁵Co venguesso e Solamina prezicavo la paraula de Deu en las sinagogas des Iuzeus. Mais avio Ioans el menester. ⁶E co anesso per tota Iudea entro a Paphum, trobero u baro encantador, fals propheta, iuzeus, Bar Ihesus, ⁷que era ab le vescomte Sergio Paul, baro savi. Aquest apelat Barnabas e Paul, desirva^b auzir la paraula de Deu. ⁸Mais contrastava ad els Elimas l'encanteire (quar aisi es entendutz le nom de lui), querentz contrastar le vescomte de la fe. ⁹Mais Saul, loqual neiss Paul, esgardantz en lui, ¹⁰"O tu, ples de tot engan e de tot decebement, fil de diable, enemix de tota dreitura, no t'trigas trastornar las vias dreitureiras del Senhor. ¹¹E vec te la mas del Senhor es ara sobre tu. E seras cex no vezentz solelh entro a temps". E viassament cazec sobre lui escurtatz e tenebras. Et anantz enaviro, queria quals dones a lui la ma. ¹²Ladonx lo vescom, co vis le fait, crezec, meravilantz sobre la doctrina del Senhor .

232 b ¹³Mais co Paul naveies de Pas et aquilh que ero ab lui, vengro en Pergen de Pamphilia. ¹³Mais Ioans departentz de lor tornece'n en Iherusalem. ¹⁴Mais els traspasantz Pergen vengro en Antioica que es de Psidia. Et intradi e la sinagoga al dia dels sabtes. ..^b. ¹⁵Mais apres la leissio de la Leg^c des Prophetes, tramero lo princep de la sinagoga ad els, disentz : "Baro frairi, si alcuna paraula d'amonestament es en vos, digatz la al poble". ¹⁶Mais levantz Paul e demostrantz calament ab la ma, dix : " Baro d'Israel e vos que temetz Deu, auiatz: ¹⁷Lo Deus del poble d'Israel elegit los nostres pairos et eissaucec lo poble, co fos coutivaire en la terra d'Egipte, et en bras aut amenec les de lei. ¹⁸E per temps de XL ans sostenc las costumaz de lor, noircic els el desert; ¹⁹e destruzentz las VII gentz e la terra de Canan, per sort devezis ad els la terra de lor, ²⁰aisi co apres CCCC e XL ans. Et apres aquestas causas donec iuges entro a Samuel la propheta. ²¹E 233 a d'aquí enant requeregro rei, e donec ad els Deus Saul lo fil de Chis, baro del linhage de Beniamin per XL ans. ²²E mogut lui sucitec ad els Davit lo rei, alqual portantz testimoni dix : "Eu trobei David lo filh de Iesse, baro segon le meu cor, que fara totas la mias voluntatz". ²³Lo Deus d'aquest sucitec lo

a-. Suppr.: : lui ... Sayet.- b. desirava.- c. Omission.- d. Adde : e.-

salvador Ihesu de la semensa d'Israel segon la promessio, ²⁴prezicantz Ioans denant la cara de l'aveniment de lui babtisme de penedensia, e a tot lo poble d'Israel en perdo de pecatz. ²⁵Mais co Ioans compli sa cors dizia : "Eu no sa aquel que vos albiratz mi esser. Mais vec vos apres mi ve aquel del qual eu no so gnes^a de liar los causamentz dels pes".

²⁶"Baro frairi, filh del linhage d'Abraham e de Deu, et aquels que temo Deu en vos : A nos es tramesa la paraula d'aquestz salut. ²⁷Quar aquels abitavo en Iherusalem e li princep de lei, aquest mesconaisentz en la votz dels prophetas que so ligida per totz sabtes, iuiantz compliro. ²⁸E no trobantz en lui lunha razo de mort, queriquo a Pilat 233 *b* que aucisesso lui. ²⁹E co aguesso acabadas totas las causas que ero escriutas de lui, despausantz del fust pausero el monument. ³⁰Mais Deus le resucitec dels mortz el tertz dia. Loqual fo vitz per moutz dias ad aquels ³¹que ero essemz puiadi ab lui de Galilea en Iherusalem. Ligual so testimoni de lui en Galilea tro aici. ³²Quar Deus complic aquestas causas als nostres fils, sucitantz Ihesu, aiso co es escrit el segon Salm : "Tu es lo meus Fils, Eu te engendrei hoi" . ³⁴Mais quar sucitec lui dels mortz, mais no es retornadors en corruptio, aisi dix: "Quar las santas causas, fizels de Davit, donarei a vos" . ³⁵ Et emperaiso l'autre Escriutura ditz : "No daras al teu sant vezer corruptio" . ³⁶Quar Davit co agues aministrat en la sua generatio a la volontat de Deu, dormic e fo pausatz als seus pairos, e vi corruptio. ³⁷Mais aquel que Deus sucitec no vi corruptio" .

³⁸"Peraiso baro frairi, conogut 234 *a* sia a vos que per aquest Ihesu es anunciatz a vos perdo de pecatz, de totz aquels dels quals no pogues esser iustificatz en la Leg de Moysen. ³⁹Totz aquels que cre en aquest es iustificatz. ⁴⁰Donx veiatz que no sobrevenga a vos aquo que es dig per los prophetas : ⁴¹"Veiss los mesprezadors e meravilhatz vos e siatz departitz, quar eu obrei obra els vostres dias, obra laqual no creiretz si alcus la recontara a vos".

⁴²Mais els issentz pregavo que al segon sabte parlesso a lor aquestas paraulas. ⁴³E co la sinagoga fo laissada, mouti dels Iuzeus e dels colentz estranhas seguero Paul e Barnabas. Ligual parlantz az els amonestavo les que estesso e la gracia de Deu. Mais fait fo per tota la ciutat esser nominativa la paraula. ⁴⁴Mais al segon sabte a be prop tota la ciutat s'aiustec auzir la paraula del Senhor. ⁴⁵Mais li Iuzeu vezentz las campanhas foro complit de'veia, e contradizio aquelas causas que ero ditas 234 *b* de Paul, blasmantz. ⁴⁶Ladonx Paul e Barnabas dissero fermament : "A vos covenia primeirament parlar la paraula de Deu. Mais quar refudetz lei e vos iugetz no digni de la durabla vida, vec vos tornam nos a la gentz. ⁴⁷Quar aisi nos o camandec lo Senhor : "Pausi te lum en las gentz, que sias en salut entro a la fi de la terra" . ⁴⁸Mais las gentz auzentz engauziose e glorificava Deu. ⁴⁹Mais la paraula del Senhor era semenada per tota la regio. ⁵⁰Mais li Iuzeu escomogro las fennas religiosas e onestas e'ls primers de la ciutat, et escomogra encausz encontra Paul e Barnabas, e gitero les de lors encontradas. ⁵¹Mais els secossa la polvera dels pes en els, vengro en Iconium. ⁵²Acertas li decipol ero complit de gaug e de Sanh Espetit.

14 ¹Mais fait fo en *Iconium* co 235 *a* fosse essemz intradi en la sinagoga dels Iuzeus e parlesso aisi que crezess avondosa mouteza de Grex e de Iuzeus. ²Mais li Iuzeu que foro encrezol se levero, et escomogro ad ira las armas de las gentz encontra los fraires. Mais lo Senhor donec patz viasament. ³Emperaiso mout de temps estero fizansosament el Senhor, portantz testimoni a la paraula de la sua gracia, e donantz signas e maravilas esser feitas per las mas de lor. ⁴Mais la mouteza de la ciutat fo devezida, et acertas alcanti eran ab los Iuzeus. Mais alcanti ab los apostols.

⁵Mais co fo faitz embrivament dels Iuzeus e dels pagas ab lors princeps que ab antas trametesso e lapizesso els, ⁶entendentz fugiro a las ciutatz de Liconie, de Listra et en Derben. Et enaviro tota la regio. Et aqui eran prezicantz. E fo conoguda tota la mouteza de las doctrinas, Mais Paul e Barnabas estavo en Listris.

a.. dignes.-

⁷Et .1. bar era e Listris eferms dels pes, sezia contraitz del ventre de sa maire, loquals lunha ora no avia anat. ⁸Aquest auzic Paul parlant, loqual regardantz lui e vezentz que avia fe que fos faitz salvz, dix ab gran votz : ⁹"El nom de Ihesu Crist, leva sobre'l teus pes dreitz". E sautec e anava lauzantz Deu. ¹⁰Mais co las companhas auzisso aco que avia fait Paul, levero la lor votz en Liconia dizentz : "Deus semblantz ad omes dissendero a nos". ¹¹Et apelavo Barnabas Iupiter e Paul Mercurio, quar el era governaire de la paraula. ¹²Acertas .1. preveire de Iupiter que era en la ciutat, aportantz taurs e coronas a las portas ab los nobles, volia sacrificar ad els. ¹³Laqual causa co auziro li apostol Barnabas e Paul, esconoissendentz lors gonelas, saliro e las companhas, cridantz ¹⁴e dizentz : "Baro, per que faitz aquestas causas ? E nos em homes mortal semblantz a vos, anonciantz a *236 a* vos covertir d'aquestas vanas causas a Deu lo viu e'l ver, que fe lo cel e la terra e la mar e totas las causas que so en ela. ¹⁵Loqual laissez totas las gentz en las traspassadas generatios intrar en las suas vias. ¹⁶Et acertas no laissez si meteis senes testimoni, be fazentz, donantz pluias del cel e temps portantz fruitz, comple(n)tz los vostres corages de maniar e d'alegrer".

¹⁷E dizentz aquestas causas a penas sesso las companhas que no sacrificusso ad els. ¹⁸Mais alcanti luzeus sobrevengro d'Antiocha e de Iconio, et amonestadas las companhas e lapizantz Paul, traissero le fora la ciutat, adesmantz li esser mort. ¹⁹E revironantz lui li decipol, levantz intrec en la citat. Et a l'autre dia anec ab Barnabas en Derben. ²⁰E co preziquesso en aicela ciutat e n'essenhesso moutz, tornero se'n en Listra et en Iconio et en Antiocha, ²¹cofermantz las armas dels decipols et amonestantz que estesso e la fe e que per moutas tribulatiois nos cove intrar el regne de Deu. ²²E co estab- *236 b* lisso ad els preveires per senglas Gleisas, et oresso ab ieiunis, comandero los al Senhor el qual crezero. ²³E traspassatz per Lidia vengro en Pamphilia, ²⁴e parlantz en Pergen la paraula del Senhor deissendero en Lombardia. ²⁵E d'aqui naveiero en Antiocha, don ero liuradi a la gracia de Deu en la obra que compliro. ²⁶Mais co fosse vengut et agusso amassada la Gleisa, retornero cantas causas avia Deu feitas ab els, e que avia a la gentz ubert l'uiss de la fe. ²⁷Mais estero ab los decipols no pauc temps.

15 ¹Et alcanti deissendentz de Iudea essenhavo los fraires dizentz : "Que si no seretz circoncis segon la costuma de Moysen, no podetz esser salv". ²Mais feita tenso no pauca Barnabas e Paul encontra les, dizia Paul estar els aisi que crezero. Et establiri que puiesso Paul e Barnabas et alcanti dels autres als apostols e als preveires en Iherusalem sobre aquesta enquestio. ³Doncas els tramesi de la Gleisa traspassavo Phenitz e Samaria, recontantz la coversatio de las Gleisas, e fazio gran gaug a totz los fraires.

⁴Mais co fosse vengut en Iherusalern, et aquels que ero ab els, foro recebut de la Gleisa e dels apostols e dels ancias. Recontans cantas causas avia Deu feitas ab els. ⁵Mais levero se alcanti de la eregia dels fariseus qui crezero, dizentz : "Que cove les esser circoncises, acertas maiernent gardar la Leg de Moysen". ⁶Et aiustero se li apostol e li velh vezer d'aquesta paraula. ⁷Mais co grans enqueretio fo feita, levantz Peire ditz ad els : "Baro frairi, vos sabetz que dels ancias dias eligis Deu e nos per la mia boca auzir las gentz la paraula del avangeli e creire. ⁸E Deu que conois les cors dels homes donec testimoni, donantz ad els Sanh Esperit aisi co a nos. ⁹E no destriec alcuna causa entre nos et les, deneiantz per fe las corages de lor. ¹⁰Donque perque assaiantz derescaps ara empaussar ¹⁰sobre las cervitz dels decipols, liqua li nostri paio ni nos no poguem portar ? *237 b* ¹¹Mais per la gracia del nostre Senhor Ihesu Crist crezem esser salvat, per qual maneira et eli". ¹²Mais calec tota la mouteza, et auzi Barnabas et Paul recontantz cantas signas e gintas^a maravilhas avia Deu feitas en las gentz per els. ¹³Et apres que calero, respos Iacme dizentz : "Baro frairi, auiatz. ¹⁴Simon recontec primeirament per qual maneira visitec Deu lo pobol padre^b de las gentz al seu nom, ¹⁵e ad aquest s'acordo las paraulas dels prophetas aisi co

a. cantas.- b.. pendre.-

es escriut : ¹⁶"Après aïso retornarei a vos, et endeficarei le tabernacle de Deu lo qual cazec, e reire-endeficarei las causas trabucadas de lui, et endresarei le, ¹⁷qui requiro li autri home Deu, et totas las gentz sobre lasquals es apelatz lo meus nom, so ditz lo Senher, fazentz aquestas causas. ¹⁸E conoguda es al Senhor la obra dels segles". ¹⁹Per laqual causa eu iugi no cargar aquels que so covertit de las gentz al Senhor. ²⁰Mais escriure ad els que abstengo dels lauzamentz de las ymaies e de fornicatio e de las causas o- 238 a fegadas e de sanc. ²¹Quar Moysen dels temps ancias a en seglas ciutatz aquels que prezico lui en las sinagogas, aïso co es ligit per totz sabtes".

²²Ladonx plac als apostols et als ancias eligir baros de lor e trametre en Antioca ab Paul et ab Barnabas : Iudas que es sobrenomnatz Bar Sabas e Sila baros primers als fraires, ²³escrivantz per las mas de lor pistoia continent aquestas causas :

"Li apostol e li fraire ancia els fraires que so de las gentz en Antioca et en Siria et en Celicia, salut : ²⁴Quar nos auzim que acanti issentz de nos torbero vos per paraulas, trastornantz las vostras armas, als quals nos no o mandem, ²⁵peraiso plac a nos a nos^a, amassatz en .1. eligir baros e trametre a vos ab los nostres mout cars Barnabas e Paul, ²⁶homes que liurero las lors armas per lo nom del nostre Senhor Ihesu Crist. ²⁷Doncas tramesem Iuda e Sila que les meteissi per paraulas reconto a vos aquelas eissatz causas. ²⁸Quar iusta causa es al Sanh Esperit e a nos d'aici enant no epausar a vos lunha causa de faiss, eisses aquestas que so besonhosas : ²⁹Que vos abstengatz de las causas sacrificadas de las ydolas e de sanc, e de causa ofegada, e de fornicatio. Et aquelas causas que no voletz esser feitas a vos no faretz als autres. De lasquals vos gardentz be o faitz. Deus vos salv" .

³⁰Peraiso els tramesi deïssendero en Antioca, et amasada la mouteza liurero la pistoia. ³¹Laqual co aguesso ligida, engauziro s'sobre'l conort. ³²Mais Judas e Silas co els eissi fosso propheta, ab pluzors paraulas confortero los fraires e cofermero les. ³³Mais fait aqui alcant temps, foro tramesi dels fraires ab patz ad aquels que'le avian tramesis. ³⁴Mais iusta causa fo a Sila remaner aqui. Mais Iudas se'n anec sols. ³⁵Mais Paul e Barnabas estavo en Antioca ab plusors autres, essenhantz e precizantz la paraula del Senhor. ³⁶Mas 239 a apres alcantz dias dix Pau a Barnabas : "Retornantz vesitem les fraires per totas ciutatz en que preziquem la paraula del Senhor, en qual manera aian ab lor" .³⁷Mais Barnabas volia pendre ab si Ioan que es sobrenomnatz Marcs. ³⁸Mais Paul pregava lui (quar se fos departitz de lor de Pamphilia e no fos anatz ab els en la obra) no deu esser recebutz lui. ³⁹Mais fait fo departiment entre Paul e Barnabas enaisi que s'departisso l'us del autre. Et acertas Barnabas pres Marc, naveiec per le Cipse. ⁴⁰Mais Paul eligit Sila, anec liuratz dels fraires e la gracia del Senhor. ⁴¹Mais anava per Siria e per Silicia, cofermantz las Gleisas, comandantz gardar les mandamentz dels apostols e dels ancias .

16 ¹E co crequesso aquestas naïssenssas, vengro en Derbe et en Listra, e vec vos .1. decipol era aqui per nom Timothe, fils de fenna veuva fizel, de paire paga. ²Aquest rendibo testimoni li frairi que ero 239 b en Listra et en Iconio. ³Aquest volc Paul anar ab si, e prandentz circoncis le aqui per los Iuzeus que ero en aquel lox. Quar tuit sabio que'l paire de lui fos pagas. ⁴Mais co traspasavo las ciutatz liuravo ad els gardar les essenhamentz que ero secretz dels apostols e dels ancias que ero en Iherusalem. ⁵Et acertas las Gleisas ero cofermadas de fe, et avondavo cadadia de conte. ⁶Mais traspasantz Frigia e la regio de Galacia, foro vedat de Sanh Esperit parlar la paraula en Asia.

⁷Mais co venguesso en Missia, asaiavo anar en Bitinia, e no o autegec^b ad les^c l'Esperit de Ihesu Crist. ⁸Mais co traspasero Misia, deïssendero en Troia, ⁹e visio fo demostrada a Paul per noit : us bar de Macedoni ero estantz e pregantz lui, dizentz : "Traspasantz en Macedonia, ajuda

a. *Suppr.*: a nos.- b. autregec.- c.els.-

nos" .¹⁰ Mais co ac vista la visio, queregrem anar e Macedonia, faiti certani que'l Senhor nos avia apelatz prezicar 240 a ad els. ¹¹ Mais naveiantz de Troia per dres cors, venguem e Samatrachia et al segon dia en Neapolim, ¹² e d'aqui en Felip que es en la primeira part de Macedonia, ciutatz de colonia. Mais eram en aquesta ciutatz estantz per alcantz dia. ¹³ Mais el dia del sabtes issim foras la porta de la ciutat lonc le flum on era vista la oratio esser. E seçentz parlavam a las fennas que s'ero aiustadas. ¹⁴ Et una femna per nom Lidia, polpreira de la ciutat dels Tiatirinenx, colentz Deu, auzic la paraula, de laqual lo Senhor adubrec lo cor, entendre ad aquelas causas que ero ditas de Paul.

¹⁵ Mais co fos bateiada e la maiso de lei, preguec nos dizentz : "Si vos iugetz mi esser fizel el Senhor, intratz et estatz en la mia maiso", e coforcec^a nos. ¹⁶ Mais fait fo, anant nos a la orazo, una mancipa avent esperit devi venen contra nos, lalcal dava gran ganh a sos senhors devinan. ¹⁷ Aquesta, seguida Paul 240 b e nos, cridava dizentz : "Aquesti homes so sirventi de Deu l'Autisme, que anoncia a vos vida de salut". ¹⁸ Mais aiso fazia per moutz dias. Mais Paul dolentz e reviratz al esperit dix : "A tu comandi el nom de Ihesu Cris, eiss de lei". Et issic de lei en eissa ora. ¹⁹ Mais vezentz li senhor de lei que la esperansa del ganh de lor issic, prendentz Paul e Sila menero les al mercat als princeps, ²⁰ e presentantz els maestres dissero : "Aquesti homi conturbo la vestra ciutat co sio iuzeus, ²¹ et anoncio costumaz que no coven a nos receber ni far, co siam Roma". ²² E corec lo poble contra els; e li maestri et esquisadas las gonelas de lor comanderoles esser batutz ab verges. ²³ E co moutas plagas agueso empausadas ad els, mesero les en la carcer, comandantz a la garda que curiosament les gardetz. 24 Loqual co recebes aital comandament mes les en la sotirana carcer e estreis es pes de lor en fust.

²⁵ Mais a la meia noit Pauls 241 a e Silas azorantz lauzavo Deu, et aquels que eran e la garda auzio las^a. ²⁶ Mais sobtosament fo faitz grans terramovementz, aisi que li fozament de la carcer fosso mougut. E viassament foro ubert tuit l'uissi, e tuit li liam foro deliadi. ²⁷ Mais la garda de la carcer faitz espertatz, trait le glazi, volia si aucire, azesmantz los liatz esser fugitz. ²⁸ Mais Paul cridec ab gran votz, dizentz : "No faras a tu lunha causa de mal, quar tuit em aici" .²⁹ E la garda requerigut lum intrec, e tremblantz agenolhec se als pes de Paul e de Sila. ³⁰ Et amenantz les foras dix : "Li mei senhor, que cove mi a far que sia faitz salvz ?" ³¹ Mais els dixeru : "Ore al Senher Ihesu e seras salvz tu e la tua maiso". ³² E parlero a lui la paraula del Senhor, ab totz aquels que ero en la maiso de li. ³³ E prendentz els en aquesta ora de la noit lavec las plagas de lor. E viasament so bateiatz el e tota la maiso de lui, ³⁴ e co les menes en la sua maiso pausec ad els taula. 241 b E alegrec se ab tota la sua maiso, crezentz en Deu.

³⁵ E co fo faitz lo dias, tramesero li maestri les aucizedors dizentz : "Laisa aquels homes". ³⁶ Mais la garda de la carcer nonciec aquestas paraulas a Paul : "que li maestri tramesero que siatz laisat. Donc ara issentz anatz en patz". ³⁷ Mais dix ad els Paul: "Nos publicament homes Romas non dampnatz metro en carcer, et ara a rescost non^b geto ? No sia aisi. Mais els eiss vengo e geto nos". ³⁸ Mais li aucizedor nonciero aquestas causas als maestres. E teusero^c auzit que fosso Roma. ³⁹ E vinentz pregavo les, et amenantz de la carcer, pregavo que issiso de la ciutat. ⁴⁰ Mais issentz de la carcer intrero a Lidia. E vistz les fraires conortero les et anero .

17 ¹ Mais co anesso per Amphipolim e per Apollonia, vengro en Tessalonica on era la sinagoga dels Iuzeus. ² Mais Paul intrec ad els segon la costuma per III sabtes, desponnia ad els de las Escripturas, ³ a- 242 a zubrentz e demostrantz que Crist covenc sofrir e resucitar dels mortz. E "que aquest es Crist que eu anunci a vos". ⁴ E alcanti de lor crezero et aiustero se a Paul e a Sila. E dels colentz paga gran mouteza, e fennas noblas no paucas.

a. cofortec.- b. nos.- c. temero.-

⁵Mais li Iuzeu eveiantz e prendentz alcantz baros mals de la companha, e feita companha, escomogro la ciutat. Et estantz a la maiso de Iason, querio les amenar al poble. ⁶E co no'ls trobesso trazio ne Iason et alcantz fraires als princeps de la ciutat, cridantz e dizentz : "Quar aquesti so aquels que escomovo la ciutat, et aisi vengro, ⁷Iosquals receub Jsaon. E tuit aquest fan contra les decretz de Cesar dizentz esser autre rei Ihesu" .⁸Mais escomogro lo poble e'ls princeps de la ciutat, auzentz aquestas causas. ⁹E receubuda razo de Iason e dels autres laisseroles. ¹⁰Mais li frairi viasamaent laissero Paul e Sila en Beroen. Ligual co ven- 242 *b* guesso intrero en la sinagoga des Iuzeus. ¹¹Mais aquesi ero nobli dels Juzeus que ero e Tessalonica, ligual receubro la paraula ab tota cobezeza cadadia, e circantz las Escripturas si aquestas causas so aisi. ¹²Et acertas mouti dels crezero de las fennas paganas onestas e baro no pauqui.

¹³Mais co conoguesso li Iuzeu en Tessalonica que neiss en Beroen es prezicada la paraula de Deu de Paul, vengro la escomoventz e torbantz la moueza. ¹⁴E ladonx viasament li frairi laissero Paul, que anes entro a la mar. Mais Silas e Timotheu remasero aqui. ¹⁵Mais aquels que menavo Paul menero lui entro ad Atenas. E receubut mandament de lui a Sila et a Timotheu que tant viasament venguesso a lui, anero. ¹⁵Mais co Paul les esperes ad Atenas, l'esperit de lui embolhezia en lui, vezentz la ciutat donada a las ydolas. ¹⁷Peraiso el se desputava en las sinagogas 243 *a* ab les Juzeus, e el mercat ab les pagas colentz per totz dias, ad aquels que avian auçit. ¹⁸Mais alcanti Epicureu et estorial filosofi se desputavan ab lui. Et alcanti dizo^a : "Aquest semenaire de paraulas, que vol dir ?" Mais li autri dizio : "De novels demonis es vistz esser anonciaires" .Quar Ihesu e la resurectio de lui anonciava ad els. ¹⁹E pres lui menerole al Oripac, dizentz : "podem saber quals es aquesta nova doctrina que es dita de tu ? ²⁰Quar tu recontas alcantas causas novellas e las nostras aurellhas. Peraiso volem saber que volo esser aquestas causas". ²¹Quar li Athenienc tuit e li estranh avenidor a lunha outra causa no s'alezeravo sino o a pendre o a auzir algunas causas de novel.

²²Mais Paul estantz e meg del Ariopac dix: "Baro Atinienc, per totas causas vos veg aisi coma vas^b relegioses esser. ²³Quar eu traspasantz e vezentz las vestras emaias, trobei .1. autar on era 243 *b* escriut : "Al Deus mesconogut". Doncas quar vos mesconoissentz colez, eu anoncii a vos aiso : ²⁴Deus que fe lo mon et aquelas causas que so en lui, aquest co sia Senher del cel e de la terra no esta en temples de ma faitz, ²⁵ni no es coutz de mas humanas besonhantz d'alca^b, co el eiss do a totz vida e espiration en totas causas, ²⁶e fe d'u tot linhage d'omes abitar sobre tota la cara de la terra. Azordenantz los temps establitz els terminis de la abitatio de lor, ²⁷cercar Deu si per aventua tracho e trobo lui, iasiaiso que no sia lunh d'auquec de nos. ²⁸Quar en lui vivem et em mogut, et em aisi co alcanti neis dels vostres savis dixero : "Quar nos em linhages de lui" .²⁹Donx co siam linhages de Deu no devem azesmar la causa devina esser semblantz az aur e az argent o a peira entretalhada d'art e de cossirer d'omes. ³⁰Et acertas Deus mesprezantz les temps d'aquesta mesconoissensa, ara anunciantz els homes que tuit faso pe- 244 *a* nedencia en tot loc. ³¹Per ço quar establi temps el quai iuiara la redondeza de la terra en engatat^c e'l baro elqual establic fe, donatz a totz, sucitec lui dels mortz" .

³²Mais co aguesso auzida resurectio de mort, alcanti escarnio lui. Mais alcanti dixero : "Auzirem te d'aiço derescaps" .³³Et enaisi Paul issic de meg de lor. ³⁴Mais alcanti baro aiustatz a lui crezero, els quals ero Dionis Ariopags et una fenna per nom Damaris, e autri ab els.

18 ¹Après aquestas causas Paul issitz de Tenas venc en Antioca, ²e trobantz .1. Iuzeu per nom Aquila del linhage de Pont lautre era^e vengut de Lombardia, e Precilla moler de li. (Per ço que Claudi avia comandat totz los Iuzeus departir de Roma). Et apropiec se ad els, ³e quar era de la art de lor, estava et obrava ab els (mais eran de la art de far tendas et ombras). ⁴Mais disputavanse en

a. dizio.- b. besonhantz alcuna causa.- c engaltat-

la sinagoga per tot sabte, et amonestavan los Iuzeus e'ls Grex, entrepausantz le nom del Senhor Ihesu. ⁵Mais co fosso vengut de Macedonia *244 b* Silas e Timotheu, Paul estava a la paraula, testificantz als Iuzeus esser Ihesu Crist. ⁶Mais els contradizentz e blasmantz Pauls, secodentz la sua vetimenta, dix ad els : "Le vostre sanx es sobre vostre cap. Eu nedes d'aiso vau a las gentz". ⁷E passantz intrec e la maiso d'u baro per nom Thit, iust tementz Deu, la maiso del qual era aiustada ab la sinagoga. ⁷Mais Crisp lo princep de la sinagoga crezec al Senhor ab tota sa maiso. E mouti Corintias auzentz crezero et ero bateiadi. ⁹Mais lo Senhor dix per visio a Paul de noitz : "No vulhatz temer, mas parla e no cales, ¹⁰per so quar Eu so ab tu e negus no sera apausantz a tu que nosa a tu. Quar moutz pobles es a tu en aquesta ciutat". ¹¹Mais estec aqui .I. an e VI meses, essenhanz evas els la paraula de Deu.

¹²Mais Galio vescomte d'Acaia, li Iuzeu se levero d'u corage econtra Paul et amenerole al tribunal, ¹³dizentz quar : "Aquest amonesta *245 a* als homes econtra la Leg coutivar Deu". ¹⁴Mais Paul comensant ubir^a la boca, dix Galio als luzeus : "O baro iuzeu, acertas si fos alcuna causa felonessa o mout mala felonía, eu vos sostengra dreiturament. ¹⁵Mais si so equestios de paraulas e de noms e de la vostra Leg, vos eissi o veirez. Eu no vulh esser iuges d'aquestas causas". ¹⁶E ladonx menasec les de partir del tribunal. ¹⁷Mais tuit prendentz Sostenen lo princep de la sinagoga, ferirolo denant le tribunal. E d'aquestas causas no era res cura a Galio. ¹⁸Mais co Paul sostengues moutz dias, fezentz saludamentz als fraires, naveiec e Siria, et ab lui Precilia et Aquila, liquial avio tondutz a lor les caps en Cencris. Quar ilh avio promessa. ¹⁹E venc en Efesia e laissec les aqui. Mais els intrantz en la sinagoga desputavo se ab los Iuzeus. ²⁰Mais els pregantz que maior temps estes ab els, no cosentic. ²¹Mais fazentz sa- *245 b* lutz e dizentz : "Cove mi far aveniror le festival dia en Iherusalem; derescaps tornarei a vos, Deu volentz". Eissentz d'Efesia ²²e deissententz en Sezaria puiec e saludec la Gleisa, e deissentec en Antioca. ²³E fait aqui alcant temps, anec anant per rode per la regio de Galatia e de Frigia, cofermantz totz les decipols.

²⁴Mais .I. Iuzeu per nom Apollo, Alixandrienx per linhage, bar parlantz, poderos en las Escripturas, venc en Efesia. ²⁵Aquest era amaestratz de la via del Senhor, e bulentz en esperit parlava et essenhava amorosament las causas que so de Ihesu, sabentz solament lo baptisme de Ioan. ²⁸Donx aquest comencec a far fizanzosament en la sinagoga el nom del Senher Ihesu. Loqual co l'agues auzit Precila et Aquila preserole, e curiosament despossero a lui la via del Senhor. ²⁷Mais co volgues anar en Amia^b, li frairi l'amonestero et escrivero als decipols que receubesso lui, e co vengues recontec moutas causas ad aquels que crezero. ²⁸Quar forment revencia *246 a* los Iuzeus publicament, demostrantz ad els per las Escripturas esser Ihesu Crist.

19 ¹Mais fait fo co Apollo fos e Corintia, e Paul, traspasadas las sobiranas partz, vengues en Efesia, e trobes alcantz decipols. ²dix ad els : "Crezenti, si receubetz Sanh Esperit ?" Mais els dixeró : "Mais si es Sanh Esperit no o auzim". ³Mais Paul dix: "Acertas loans bateiec lo poble en bapisme de penedencia, dizentz que crezesso en aicel que era avenir apres lui, aizo es, en Ihesu" ...^c. ⁶E co Paul empauses ad els las mas, Sanh Esperit venc sobre els. E parlavo en lengas e la Sinagoga ab fizansa. ⁷Mais ero tuit li decipol enaviro de XII. ⁸Mais el intrantz e la sinagoga ab fizansa, parlava per III meses, desputantz et amonestantz del regne de Deu. ⁹Mais co alcanti fosso endurzit e no crezesso, maldizentz la via del Senhor, *246 b* denant la moueteza, departantz els, partic los decipols, cadadia desputantz en la escola d'u princep cruzel. ¹⁰Mais aiso fo fait per II ans aisi que tot li luzeu e li paga que estavo en Asia auziso la paraula de Deu. ¹¹E Deus fazia no paucas vertutz per las mas de Paul, ¹²aisi que neis sobre'ls languentz fosso portat li suzari e las cenhas del cors de lui, e que las langors se partisso de lor e li esperit felo issio.

a. ubrir- b. Acaia.- c. *Lacune*.-

¹³Mais alcanti dels Iuzeus coniuadors, anantz enaviro, assaierose sobre aquels que avio mals esperit, apelo nom del Senhor, dizentz : "E coniuari vos per Ihesu loqual Paul prezica". ¹⁴Mais aices que fazio aisi ero alcanti VII fils d'u Iuzeu, princep dels preveires, per nom Ceva. ¹⁵Mais l'esperitz fels respondentz dix ad els : "Ihesu conosc, e Paul sei, mas vos, qui esz ?" ¹⁶E salentz contra els, l'om en que era lo mout mals demonis e senhoreiec d'am dos aisi que nedi e pagadi fugisso foras d'ai- *247 a* cela maiso. ¹⁷Mais aiso fo fait conogut a totz los Iuzeus e als pagas que abitavo en Efesia, e cazec temor sobre totz els. Et engrandezio lo nom del Senhor Ihesu. ¹⁸Mais mouti dels crezentz venio, cofesantz les lors forfaitz. ¹⁹Mais mouti d'aicels que avio seguidas curiosa^a causas aportero libres, et arzevo les denant totz; e contatz los pretz de lor, trobero aver de L milia diners. ²⁰Et aisi la paraula del Senhor creissia fortment et era cofermada. ²¹Mais aquestas causas acabadas azordenec Paul en esperit traspasar de Macedonia e d'Acaia et anar en Iherusalem, dizentz quar : "Après que serei estatz aqui, cove mi vezer Roma". ²²Mais trametentz e Macedonia dos dels ministrantz a si, Timotheu et Arast, el meteiss remas en Aisia^b a temps.

²³Mais en aicel temps fo feita no pauca turbatio de la via del Senhor. ²⁴Quar .I. argenter per no Demeter, fezentz maisos d'argent *247 b* a la divessa que donava no pauc ganh als menesters. ²⁵Et apelantz los menesters que ero d'aquela maniera, dix: "Baro, vos sabetz que d'aquestz art es grans ganhs a nos. ²⁶E vezetz e auzetz que no solament per Efesia, mais a bem prop tota Asia aquest Paul amonestantz trastorna mouta companha, dizentz quar : "No so Deus aquels que so fait de mas" .Mais^c solament aquesta partz no perilhara a nos venir en depredement, mais neis lo temple de la gran divessa ser contatz a nient. Mais neis la magestatz de lei comensara az esser destrozida, laqual totz Asia e'l segle col". ²⁸Aquestas causas auzidas, foro complit d'ira, e cridero, dizentz : "Grans divessa dels Efesias !" ²⁹E la ciutat fo complida de vergonha. E fero embrivament el palatz d'u corage, pres Gai et Aristarc de Macedonia, companhas de Paul. ³⁰Mais Paul volent intrar el poble, no o autregero li decipol. ³¹Mais alcanti dels princeps d'Asia qui ero *248 a* amic de lui tramesero a lui, pregantz que no s'dones el palatz ni e la companha. ³²Mais li autri cridavo outra causa. Quar la Gleisa era vergonhada, e plusors no sabio per qual rozo^a fosso aiustadi. ³³Mais de la companha traissero Alixandre los Iuzeus, espenhentz lui. Mais Alexandres requeregut calament ab la ma volia ...^b razo al poble. ³⁴Loqual co conogro esser iuzeu, fo feita una votz de totz, cridantz e dizentz coma per doas oras : "Grans divessa dels Efesias !" ³⁵E co l'escrivas sesses las companhas, dix: "Baro Efesia, quar qual dels homes Efesias no conoc la ciutat esser coutivaritz de la gran Divessa e del linhage de Iupiter ? ³⁶Peraiso co no pusca esser contradig ad aquestas causas, cove vos esser asuavatz e no far lunha causa folament. ³⁷Quar amenetz aquestz homes no panantz santas causas ni maldizentz vostra divessa. ³⁸Quar si Demetris e li maestri que so ab lui au razo econtra alcu, aqui on li mercadal so aiustat e li vescompteso, demenat *248 b* aqui acuso entro lor. ³⁹Mais si querentz alcuna causa d'autra en la lei, a la gleisa sera sout. ⁴⁰Quar nos perilhan esser represi de la tenso d'aquests dia, co lun nozement no sia de que puscam redre razo". E co agues ditas aquestas causas, laissez la gleisa.

20 ¹Mais apres que'l gabs sessec, Pauls, apelatz les decipols, amenestec les e ditz salut, et issic que anes en Macedonia. ²Mais co anes per aicelas partz et agues els amonestatz ab mouta paraula, venc en Grecia. ³El qual loc co fos estatz per III meses, foro faitz a lui agaitz dels Iuzeus, lui naveiador en Siria. Et ac coselh que retornes per Macedonia. ⁴Mais Sotipater de Pura de Beroen acompanhec lui entro en Asia. Mais dels Tessalienx Aristarc e Segon e Gai e Derben e Timotheu. Mais dels Asias Tit e Trofi. ⁵Aquesti co aguesso traspasat sostengro nos a Troia. ⁶Mais nos naveiem apres les dias dels aimes de Felip e vengrem ad els a Troia en V dias, on estem VII dias. *249 a* ⁷Mais .I. sabte co nos fossem aiustadi a franher le pa, Pauls se desputava ab els, anadors en

a. curiosas.- b. Asia.-I c.razo

l'endema, e detirec lo sermo entro a la meia noit. ⁸E ero avondossas lampezas el soler on ero aiustadi. ⁹Mais .i. iovencel per nom Titicus, sezent sobre la fenestra, co fos cabusatz de gran saun, desputant ab Paul plus longament, menat de saun cazec del tertz soler aval, e fo aportatz mortz. ¹⁰Alqual co deissendes Paul, repausec se sobre lui, et abrasec le e dix: "No vulhatz esser torbadi, quar la'rma de lui es en lui". ¹¹E puiantz Pauls e franhentz lo pa, e parle assatz entro a la lutz, et aisi anec. ¹²Et amenero le macip viu e conortero se no pauc. ¹³Mais nos puiantz e la nau naveiem en Ason, d'aqui recebedori Paul, quar el o avia aisi azordenat fazedors per terra viage. ¹⁴Mais co nos foses vengut en Ason, pres lui venguem en Mitilena. ¹⁵E d'aqui naveiem contra Chium, et autre dia arribem a Mileth. ^{249 b} ¹⁶Quar Paul avia azordenat naveiar part Efesia que lunha triga no fos feita a lui en Asia. Quar el se coitava si, can poderosa fos a si, que fes le dia de Pentecsta en Iherusalem.

¹⁷Mais de Milet trametentz en Efesia, apelec los maiors per naissement de la Gleisa. ¹⁸Liqua co fosso vengut a lui e fosso essem, dix ad els : "Vos sabetz del primer dia que eu intrei en Asia en qual maniera fi ab vos per totz temps, ¹⁹serventz el Senhor ab tota humilitat et ab lagremas et ab teptatios que endevengro a mi dels agaitz dels Iuzeus. ²⁰ En qual maniera no sotztraissi a vos alcuna de las profeitosas causas que n'anuncios a vos tot lo coseih de Deu, e no vos essenhes publicament e per las maisos, testimoniantz als Iuzeus et als pagas penedencia en Deu e fe et^a en nostre Senher Ihesu Crist. ²²Et ara vec vos eu liatz de'sperit vau en Iherusalem, mesconoissentz las causas que so endevenidoras a mi en lei, ²³sino aiso que'l Sanh Esperit demostra a mi per totas las ^{250 a} ciutatz, dizentz que li miei liam e las mias tribulatios estant. ²⁴Mais neguna d'aquestas causas no redopti, ni no faitz la mia arma pus preciosa de mi, dementre que eu ara acabe lo meu cors el menester que receubi del Senhor Ihesu testimoniar l'avangeli de la gracia de Deu. ²⁵E vec vos eu ara sei que iamai no veireis la mia cara, vos tuit per lesquals trapassei precizantz lo regne de Deu. ²⁶Per laqual causas^b testimoniegi a vos oi en aquest dia que nedes so del sanc de totz. ²⁷Quar eu no sotzfugigui que no anuncies a vos tot lo coselh de Deu " .

²⁸"Atendetz a vos e a tot lo poble el qual vos pausec Sanh Esperit bisbes a regir la Gleisa de Deu, lacal gazanhec ab lo seu sanc. ²⁹Eu sei que apres lo meu departiment se levaran baro parla(n)tz perversas causas, que ameno apres lor decipols. ³¹Per laqual causa veihes, re- ^{250 b} tenentz remembranza. Quar eu no sessei per III ans amonestantz uquec de vos ab lagremas. ³²Et ara comandi vos a Deu et a la paraula de la gracia de Lui, que es poderos endeficar e donar heretat en totz los sanctificatz. ³³Aur o argent o vestimentz no cobezeiei de negu, quar vos ³⁴eissi sabetz que aicelas causas que ero obs a mi e ad aicels que so ab mi, aquestas mas aministrero tota^b causas. ³⁵Eu demostrarei a vos que enaisi trebalhantz cove receber les eferms, et aver remembrat de la paraula del Senhor Ihesu. Quar el meteis dix: "Plus bonaurada causa es maierment donar que receber". ³⁶E co aques ditas aquestas causas, pausatz sos genols ab totz els, orec. ³⁷Mais grans plors fo faitz de totz, e repausatz sobre'l col de Paul baisavole, ³⁸dolenti maiorment per la paraula que avia dita que iamai no fosso vesedor la cara de lui. E menavo lui a la nau.

21 ¹Mais co fo fait que naveies- ^{251 a} sem, detiradi dels, per dreg cors venguem en Chou ver^c et a segon dia en Rodon, e d'aqui en Patara. ²E co trobessem una nau traspasant en Fenitz naveiem el Cipre. ³E laissantz lui a la senestra naveiem en Siria e venguem el Cipre. Quar aisi era le fais depausadora. ⁴Mais trobatz dels decipols estem aqui VIII dias; liqua dizio a Paul per esperit que no pugues en Iherusalem. ⁵Et acabatz los dias, issit anava, tuit menantz nos ab las molhers et ab les fils entro foras la ciutat. E pausatz les genols el ribage, orem. ⁴E co aguessem faitz salut entre nos, puiem e la nau. Mais els tornero e las lors causas. ⁷Mais nos complida la navigatio de Sur, deissendem en Ptolomarea. Et saludatz los fraires estem .i. dia ab els.

. a. *Suppr.*: et.- b. totas.- c. *Sic.* -

⁸Mais a l'autre dia issidi venguem en Sezaria. Et intrantz e la maiso de Felip avangelista que era .1. dels VII, estem ab lui. ⁹Az aquest ero IIII verges 251 b fillas profeticant.

¹⁰E co estessem per alcantz dias sobrevenc .1. propheta de Iudea per nom Agabus. ¹¹Aquest co fos vengutz a nos pres la ce(n)tura de Paul e lavatz a si los pes e las mas dix : "Aquestas causas dix Sanh Esperitz : Le baro de cui es aquesta cintura, aisi faran lui li Iuzeu en Iherusalem, e liuraran lo en las mas de las gentz". ¹²Laqual causa co o auzissem nos, et aicels que ero en aicel loc, pregavan lo que no puies en Iherusalem. ¹³Ladonx respos Paul e dix: "Baro, qual causa fatz, plorantz e tormentantz lo meu cor ? Quar eu no solament^a aparelhatz esser liatz en Iherusalem, mais neis morir per lo nom del Senhor Ihesu". ¹⁴E co no poguessem asuavar lui, repausem nos dizents : "La volontat del Senhor sia feita" .

¹⁵Mais apres aquestz dias apareladi puiavam en Iherusalem. ¹⁶Mais dels decipols de Sezaria vengro ab nos, amenantz ab lor Aniason^b ab loqual alberguessem, 252 a .1. decipol ancia Cipreenc. ¹⁷E co fossem vengut en Iherusalem, volonteirament nos recebro li frairi. ¹⁸Mais al segon dia intrava Paul ab nos a Iacme e tuit li velh foro aiustat. ¹⁹E co'ls agues saludatz recontava per senglas cantas causas avia Deus feitas en las gentz per le menester de lui. ²⁰Mais co els o auzisso, engrandissio Deu, e dixeru a lui: "Veias, fraire, ca(n)ti milher iuzeus que crezero, e tuit so eveiador de la Leg. ²¹Mais auziro de tu que departiment essenhas de Moysen e de lor que so Iuzeus per las gentz, dizentz no dever els circucire lors fils ni intrar segon la costuma. ²²Donx qual causa es ? Acertas cove aiustar la moutesa, quar auziro tu esser sobrevengut. ²³Donx fai aiso que dizem a tu : A nos so IIII baro aventz promessa sobre lor. ²⁴Aquest preses sanctifica te ab els, et emprende ab els que razo lor caps. E sabran tuit que las causas que auziro de tu so falsas, mais neis anantz et el meteis gardantz la Leg. ²⁵Mais d'aquels 252 b que crezero de las gentz nos escriussem, iuiantz que s'abstengo del sacrificament de las ydols e del sanc e de causa ofegada e de la fornicatio" .

²⁶Ladonx Paul preses les baros al autre dia purificantz ab els, anec e intrec el temple, anunciantz los dias de la purificatio entro fos presentada uferta per uquec de lor. ²⁷Mais co fosso acabat VII dias, aicels Iuzeus de'sia co visso lui el temple escomogro tot lo poble, e gitero las mas a lui dizentz : ²⁸"Baro d'Israel, aiudatz ! Aquest es hom loquals econtra lo poble e'ncontra la Leg e'ncontra aquest loc essenhantz en tot loc e sobre totz, les pagas menec el temple e corumpec aquest sant loc" ²⁹Quar els avio vist Trofile Efesienc en la ciutat ab lui, et azesmero que Pauls l'amenes el. ^b ³⁰E tota la ciutatz fo comoguda e fo faitz cors de poble. E prenentz Paul, tiravole fora'l temple. E viasament foro clausas las portas. ³¹Mais quere(n)tz lui aucire, fo anonciat al tribuner 253 a de la companha que: "tota Iherusalem es cofonduda". ³²Loqual viasament preses cavaers e centurios, corec ad els, liquial co viso le tribuner e'ls cavaerz sessero ferir Paul. ³³Ladonx lo tribuner pres lui e comandec lui eser liat de doas cadenas, e demandava qui era e que avia fait. ³⁴Mais li autri cridavo outra causa en la companha. E co no pogues conoisser certanetat, per le gab, comandec lui esser menat en las albergas. ³⁵E co vengues a las grazas Paul, endevenc se que fos portatz dels cavaers per la forsa del poble. ³⁶Mas mouteza del poble seguia lui cridantz : "Prenlo". ³⁷E co comences intrar en las albergas, Pauls dix al tribuner : "Si letz a mi parlar alcuna causa a tu ?" Loqual dix: "Conoguist Grec ?" ³⁸Doncas no es tu Egiptias que denant aquestz dias escomoguist gab et amenest el desert IIII milia de baro aglaziador ?" ³⁹E Paul dix a lui: "Acertas eu so hom iuzeu, nat de Tars de Cilicia, de la ciutat no mesconoguda prenentz dos^c. Mais eu pregui 253 b tu, autreiame parlar al poble. ⁴⁰E co el o agues autreiat, Paul estant en las grazas cenec ab la ma al poble. E fait gran calament rasonec se en ebraiga lenga, dizentz : 22 ¹"Baro fraire e paire, auiatz qual razo redi ara a vos".

²Mais co auzisso que en ebraiga lenga parles ad els, maierment donero calament. ³E dix : "Eu

a. Adde:: so.- b. Mnason.- c. = municeps ! -

so bar iuzeus nat de Tars de Cilicia, mais noiritz en aquesta ciutat lonc los pes de Gamaliel, essenhatz lonc la veritat de la paironil Leg, eveiaire de la Leg ara enaisi co vos tui es oi. ⁴Lequal encaucei aquesta via entro e la mort, liantz e liantz e las gardas les baros e las fennas ⁵aisi co'l princep dels preveires red a mi testimoni, e tuit li maior per naissament dels quals eu recebentz pistolas anava als fraires en Damasc, que d'aqui les amenes en Iherusalem liatz que fosso turmentadi.

⁶Mais fait fo mi anant et apropiant de Damasc, al meg dia 254 a sobtosament del cel resplandic lutz avondosa eviro mi. ⁷E cazentz e la terra auzigui votz dizentz a mi: "Saul, Saul, perque m'encausas ? Dura causa es a tu caucigar contra l'agulho". ⁸Mais eu respi: "Senher, e quals es tu ?" E dix a mi: "Eu so Ihesu Nazareu que tu encausas". ⁹Et acertas aquels que ero ab mi viro la lum, mas no auziro la votz d'aicel que parlava ab mi. ¹⁰E dissi: "Senher, que farei?" Mais le Senhor dis a mi: "Levasus e vai a Damasc, et aqui sera dig a tu de totas las causas que t'covengan far". ¹¹E co eu no vis per la clartat de lum de lui, menatz dels companhos par la ma vengui en Damasc".

¹²Mais Ananias, .I. bar aventz bo testimoni segon la Lei de totz les abitantz en Damasc iuzeus, ¹³venantz a mi et estantz, dix a mi: "Saul, fraire, esgarda". Et eu en aquesta ora esgardei en lui. ¹⁴Et el dix a mi: "Lo Deus dels nostres paires adordenec tu que conoguesses la voluntat de Lui, et que visses 254 b dreiturament et auzisses votz de la boca de Lui. ¹⁵Quar seras testimoni de Lui a totz les homes de las causas que vist e auzist. ¹⁶Et ara perque t'rigas ? Levasus e sias bateiatz, e lava totz pecatz, apela le nom de Lui". ¹⁷Mais fait fo mi allant en Iherusalem et orant el temple esser fait mi en estobeziment de pessa, ¹⁸e vezer Lui dizentz a mi: "Coita te, et eiss viasament de Iherusalem, quar no recebran lo teu testimoni de Mi". ¹⁹Et eu diss: "Senher, els sabo que eu era enclauzentz en carcer e batentz per las synagogas aquels que crezio en Tu. ²⁰E co fos espars lo sanc d'Esteve le teu testimoni, eu estava e cosentia e gardava las vestimentas dels aucizentz li". ²¹E dix a mi: "Vai, quar eu te trametrei lunh a las naisselas". ²²Mais auzio lui tro ad aquela paraula e levero la votz dizentz: "Tol de la terra l'ome d'aquela maniera, quar no es lezers lui viver". ²³Mais 255 a els portantz votz e gitantz lors vestimentas e gitantz la polvera en l'aire, ²⁴comandec le tribuner lui esser menat en las albergas et esser batut de vergas et esser tormentat lui, que saubes per qual razo cridesso aisi.

²⁵E co aguesso lui estreg ab regnas, dix Paul al centurio estant a si: "Si home Roma e no demnat quove a vos batre ?" ²⁶Laqual causa auzida le centurios, que dizes si esser ciutada roma, apropienc se al tribuner et anoncienc a lui dizentz quar: "Ciutada roma ditz si esser, que n'as a far quar aquest es ciutada roma ?" ²⁷Mais apropiantz le tribuner dix a lui: "Digas me si tu es Romas". E el dix: "O". ²⁸E respos le tribuner: "Eu ei mutas sobiranezas acosseguidas en aquesta ciutat". E Paul dix: "Mais neis eu ne so natz". ²⁹Mais viasament se partiro de lui aquels que'l avio tortoirat, et acertas le tribuner tem apres que ac resaubut que ciutadas romas fos, e quar avia liat lui. ³⁰Mais al au- 255 b tre dia volentz saver plus curiosament per qual razo fos acusatz dels Iuzeus, sols lui e comandec li preveires aiustar e tot lo coselh. Et amenatz Paul establic le entre els. **23** ¹Mais Paul entendentz lo coselh ...^a

"Baro frairi, eu ei coverzat ab tota bona cociencia denant Deu entro oi en aquest dia". ²Mais Ananias le princep dels preveires comandec als estantz a si ferir la boca de lui. ³Ladonx Pauls dix a lui: "Pairetz dealbada, Deus te fera! E tu sezentz iuias me segon la Leg, e'ncontra la Leg comandas me esser ferit". ⁴Et aquels qui estavo dixero: "Le sobira preveire de Deu maldizes !" ⁵Mais Paul dix: "Frairi, eu no sabia que fos princep dels preveires" (Quar escriut es: "Le princeps del teu poble no maldiras"). ⁶Mais Paul sabentz que una fos la partz dels fariseus et outra dels saduceus, cridec el coselh: "Baro frairi, eu so fariseus fil de fariseu. E so iuiatz 256 a de la esperanza e de la resurectio dels mortz". ⁷E co dizetz aquestas causas, fo faitz

a. *Omission.*-

departimentz entre'ls fariseus e'ls saduceus. E la moueteza fo sounta. ⁸Quar li saduceu dizio no esser resurectio ni angel ni esperit, mais li fariseu o cofesso tot. ⁹Mais grans cridors fo feita. E levantz alcantz dels fariseus combatio entre lor, dizentz : "Lunha causa de mal no trobam en aquest home. Quar si esperit o angel parlec a lui ?" ¹⁰E co gran tensos fos feita, tementz le tribuner que Paul fos destrencats de lor, comandec los cavaers deissendre e rapir lui de meg de lor e menar lui en las albergas. ¹¹Mais a la segonda noit, le Senher estantz a lui dix: "Paul, sias ferma. Quar aisi as testimoni de Mi en Iherusaem, aisi te cove testimoniar a Roma" .

¹²Mais fait le dia amazero se alcanti dels Iuzeus e promessero lor dizentz no maniadors ni bevedor entro que aucisesso Paul. ¹³Mais li baro que avio fait aquest coniuament 256 *b* ero pus de XL. ¹⁴Et apropiero se als princeps dels preveires e als ancias e dixerò : " Ab promessa promesem nos no maniadors ni bevedors alcuna causa entro que aucisam Paul. ¹⁵Peraiso vos ara faitz o conogut al tribuner ab le coselh, que amene lui a nos aisi co alcuna causa plus certana conoisador de lui. Mais nos em aparelhadi aucire lui enantz que s'apropie". ¹⁶E co auzit le fil de la seror de Paul les agaitz de lor, venc et intrec en las albergas e nonciec o a Paul. ¹⁷Mais Paul apelec a si .I. dels centurios e dix a lui: "Aquel iovencel mena al tribuner. Quar el a alcuna causa a demostrar a lui". ¹⁸Et acertas el prendentz lui menec le al tribuner e dix : "Pauls liatz pregues mi aquest alcuna causa parlar a tu". ¹⁹Mais le tribuner prendentz la ma de lui departic se ab lui az una part e enqueric li : "Que es aiso que as a demostrar a mi ?" ²⁰Mais el dix: "Les Iuzeus cove pregar tu que el endema menes Paul el coselh 257 *a* aisi co els aio alcuna causa plus certana az enquere de li. ²¹ Mais tu ne creiras ad els. Quar pus de XL baros de lor agaito lui, liquial promesero no maniar ni beure entra que auciso lui. Et ara so apareladi esperantz la tua promessa".

²²Doncas le tribuner laissez le iovencel, comandantz a lui que no parles az alcu que el agues feitas aquestas causas conogudas a lui. ²³Et apelantz II centurios dix ad els : "Aparelatz CC cavaers que an entro a Sezaria e LXX cavalgadors e CC homes ab lansas a la terza ora de la noit. ²⁴Et aparelatz una bestia que empausez Paul, meno lui salv a Felitz lo prebost. ²⁵Quar temia que per aventura li Iuzeu no raubisso lui e que l'aucisesso, apres que n'agues acuzament, aisi co si n'agues recebutz diners. ²⁶E'scriventz a lui pistola contenant aquestas causas : "Claudis Lilius al noble prebost Felix, salut. ²⁷Aquest baro pres dels Iuzeus e comensantz esser 257 *b* mortz de lor, sobrevinentz ab ost deliurei le, conogut que ciutadas romas fos. ²⁸E volentz sobre^a la razo que contragitavo a lui menei lo el coselh. ²⁹Loqual trobei esser acuzatz de las questios de la Leg de lor, e no avent alcuna causa digna de mort o alcu blasme de liams. ³⁰E co fos reconta a mi dels agaitz que avio aparelatz a lui, tramesi a tu, anonciantz als acusadors que o digo a tu".

³¹Peraiso li cavaier segon lo comandament donat a lor, prendens lui menerole en Antipatridem. ³²Et al autre dia, laisatz las cavalgadors que anesso ab lui, tornero e las albergas. ³³Liquial co fosso vengut en Sezaria e liuresso la pistola al prebost, establiro Paul denant lui. ³⁴Mais co agues ligit e demandat de qual encontrada era, e conoisentz que de Cilicia, dix : ³⁵"Auzirei te can li teu acusador venran". E comandec lui esser gardatz el prebostal d'Eros. **24**
¹Mais apres doi dias deissendec Ananias le princep dels preveires ab alca(n)tz dels 258 *a* vels et ab Tartul .I. fals plaies, liquial escomogro lo prebost encontra Paul. ²E viasament comencec Tartul acusar Paul dizentz : "O tu noble Felix, co nos fassam moutas causas en patz, e moutas causas sio represas per la tua denant-vezensa, ³et en tot loc te recebem tota ora ab fazement de gracias. ⁴Que eu no t'detire plus longament, preguite que breument nos auias per la tua bontat. ⁵Nos trobem aquest home porta(n)t mort et escomovent de la tenso de tatz^b les Iuzeus en tot le segle, et acreissador de la tenso de la secta dels Nazareus. ⁶Loqual presem, e voliam le iuiar segon la nostra Leg. ⁷Mais sobrevinentz Lilius le tribuner, ab granforza deliurec lui de las nostras mas, ⁸comandantz los acusadors de lul venir a tu. Delqual tu iuiantz poiras conoisser de totas aquestas

a. saber.- b. totz.-

causas la veritat de lasquals acusam lui". ⁹Mais li 258 *b* Iuzeu avio afermat lor aver aisi aquestas causas. ¹⁰Mais Paul respos al prebost cenant a si dire :

"Sabentz tu esser iuge de moutz ans ad aquesta gent, de bo corage farei razo per mi. ¹¹Quar tu potz conoisser quar no so a mi pus de XII dias depus que puiei adorar en Iherusalem. ¹²Et els no trobero mi el temple desputant ab alcu e fezentz cors de companha, ni en las sinagogas ni en la ciutat. ¹³Ni no podo provar a tu de las causas de que ara acuso mi. ¹⁴Mais eu cofessi aiso a tu que segon la secta que es dita eregia, aisi servic a Deu lo meu Paire, crezentz totas las causas que so escriutas en la Leg et els Prophetas, ¹⁵aventz esperanza en Deu, laqual aquesti meteissi espero resurectio avenidoira dels dreiturers e dels felos. ¹⁶Et enaiso eu me estazi tota ora senes ofendement, aventz bona cocienca a Deu e az omes. ¹⁷Mais apres plusors ans vengui fazedors alminas e 259 *a* ufertas e promessas e la mia gent. ¹⁸En laqualas causas trobero mi purificat el temple, no ab companha ni ab gab. E presero me cridantz e dizentz : "Pren le nostre enemic !" ¹⁹Mais alcanti Iuzeu d'Asia que covenia esser aparelhatz evas tu que acusso alguna causa contra mi, ²⁰o aquesti eissi digo si trobero alguna causa de felonica co eu es estes al coselh, ²¹sino d'aquesta sola una votz que crideu co estes entro els quar : "Eu so iuiatz oi de vos de la resurectio dels mortz" .

²²Mais Felix perlonguec els, sabentz certanament de la via del Senher, dizentz : "Can Lilia le tribuner deissendra, vos auzirei". ²³E comandec lui gardar az u centurio, et aver repaus, e no devedar a negu dels seus servir a lui. ²⁴Mais apres alquantz dias vinentz Felix ab Drusilla sa moler que era iuzeua, apelec Paul et auzic de lui la fe que es en Ihesu Crist. ²⁵Mais lui desputant de dreitura e de cas- 259 *b* tetat e dels iuzizi endevenidor, Felix tremolantz respos : "Ara vai ad aco que t'aperte. Mas el temps covenable t'apelarei", esperantz essem que aver fos donatz a lui de Paul, ²⁶par laqual causa soven apelantz lui parlava ab lui.

Mais II ans acabatz receub Felix sotzintrador *Porcium* Fest. ²⁷Mais Felix volentz donar gracia als Iuzeus laissez Paul liat. **25** ¹Donx co Fest vengues en la encontrada apres III dias puiec de Sezaria en Iherusalem. ²E escomogro lui li princep dels preveires e li primer dels Iuleus encontra Paul. ³E pregavo lui querentz gracia contra lui, que commandes lui esser menat en Iherusalem, tende(n)tz agaitz que aucisso lui e la via. ⁴Mais Festz respos Paul esser gardat en Sezaria mais si anador plus conosament, dis :

⁵"Donx aquels que so poderosi en vos deissendentz essem, si alcus blasme es el baro, acuso lui" .⁶Mais estatz entre els no plus que VIII 260 *a* dias o X, deissendec e Sezaria e a l'autre dia sec al tribunal e comendec Paul esser amenat. ⁷Loqual co fos amenatz, revironero lui li Iuzeu que ero deissendut de Iherusalem moutas razo e greus contragitantz a lui, que no podio provar. ⁸Mais Paul rendent razo "que ni el temple ni e la Leg dels Iuzeus ni en Cesar no pequi alguna causa". ⁹Mais Festz volentz donar gracia als Iuzeus, respondentz a Paul dix : "Vols puier en Iherusalem et esser iuiatz aqui d'aquestas causas evas mi?" ¹⁰Mais Paul dix : "Al tribunal de Sezar estau, on me cove esser iuiat. Als Iuzeu no nogui, aisi co tu meis o conoisces. ¹¹Mais si lor nogui e fi lunha causa digna de mort, no refugi morir. Mais si lunha causa no es de lasquals aquesti m'acuso, negus no post mi donar ad els. Cesar apeli". ¹²Ladonx Festz, parlantz ab le coselh respos : "Cesars apelest, a Sesar iras" .

¹³E co alcanti dia fosse traspas- 260 *b* at, Agripa le reis e Bernitz deissendero en Sezaria a saludar Fest. ¹⁴E co estesso aqui plusors dias, Festz demostec^a al rei de Paul, dize(n)tz : "Us bars es laissatz de Felix liatz. ¹⁵Del qual co eu fos en Iherusalem, li princep dels preveires escomogro mi e li velh dels Iuzeus, requerentz damnatio encontra lui. ¹⁶Als quals resposi que no es costuma

a. demostrec.-

dels Romas dampnar alcu home primeirament que aquel que es acusatz sia prezentz li acusador, e que recepia loc de defendre a lavar les blasmes. ¹⁷Doncs co li acusador venguesso la senes alguna triga, al segon dia sezentz al tribunal demandei le baro esser amenat. ¹⁸Del qual co li acusador estesso, lunha razo no destriavo, dels quals eu azesmava esser malas. ¹⁹Mais alcantas enquestios de lor vana relegio avio encontra lui, e d'u Ihesu mort que Pauls afermava viure. ²⁰Mais eu doptantz de la enquestio d'aquesta *261 a* manera, dizia si volia anar en Iherusalem et aqui esser iuiatz d'aquestas causas. ²¹Mais Pauls apelantz Cesar que fos gardatz a la conoissenza d'August, comandei lui esser gardat entro que'l trameta a Cesar". ²²Mais Agripa dix a Fest: "Et eu volia auzir aquest home" .

E Fest dix : "Dema auziras lui". ²³Mais al autre dia co venguesso Agripa e Bernitz ab mouta doptansa, e co fosso intrat en l'aulidor ab les tribuneires et ab les baros principals de la ciutat, comandant Fest Paul fos amenatz, ²⁴e dix Fest: " Agripa reis, e vos tuit que esz essem ab nos, baro, vezetz aquest home, delqual tota la mouteza dels Iuzeus de Iherusalem preguec mi cridantz e querentz que d'aici enant no cove lui mai viure. ²⁵Mais eu esperei lui no aver forfait alcuna causa digna de mort. Mais lui apelant aiso az August, le iugei trametre. ²⁸Delqual ne ei alcuna causa certana que escriva a mo senhor. *261 b* Per laqual causa amene lui a vos, e maierment a tu, reis Agripa, que feita la enquestio aia que escriva. *27*Quar no es a mi vist trametre lui liat senes razo, e no demostra la razo de lui". **26** ¹Mais Agripa dis a Paul: "Autreiat es a tu, parla per tu meteis". Ladonx Paul estenduda la ma comencec rendre razo : ²"Reis Agripa, de totas las causas de que so acusatz dels Iuzeus azesmi mi esser bonaurat evas tu, co sia defendedors mi oi, ³maierment tu sabent totas las causas que so vas les Iuzeus, las costumias e las enquestios. Per laqual causa preguite que m'auias en patz. ⁴Et acertas tuit li Iuzeu conogro quals fo la mia vida del comensament en la mia gent en Iherusalem, si volo donar testimoni, denant-sabentz mi del comensament, quar segon la mout certana secta de la nostra religio visqui, fariseus. ⁶Et ara eu estau sotzmes per iuzizi en la esperansa de la repromessio que fo feita als nostres paires, *262 a* ⁷en laqualli nostri XII linhages espero venir sirventz de noitz e de dias, de laqual esperansa, o reis, so acusatz dels Iuzeus. ⁸Per que es iuiat no crezablement evas vos si Deus sucitec los mortz. ⁹Et acertas eu avia azesmat mi dever far moutas contrazias encontra'l nom de Ihesu Crist de Nazare. ¹⁰Laqual causa fi en Iherusalem, et eu enclaus moutz dels sanhs en las carcens, receubuda pozestat dels princeps dels preveires. E co el fosso morti, eu ne portei sentencia. ¹¹E sovendeirament turmentatz les per totas las sinagogas forsava les maldir. E maierment forsenantz en els encausava les entro las estremairanas ciutatz" .

¹²"En lasquals domentre que eu anava en Damasc, ab autreiament et ab pozestat dels princeps dels preveires, o reis, ¹³al meg dia vi e la via sobre resplandor de solelh, lum del cel aver resplandit sobre mi et aquels que ero essem ab mi. ¹⁴E *262 b* tuit nos co fossem cazut e la terra, auzigui votz parlant a mi en ebraiga lenga : "Saul, Saul, perque me'ncausses ? Dura causa es a tu cauzigar contra l'aguilho". ¹⁵Mais eu disi : "Senher, quals est ?" Mais lo Senher dis a mi: "Eu so Ihesu, loqual tu encausas. ¹⁶Mais levasus et estai sobre tos pes. Quar azaiso aparegui a tu, que establissa tu testimoni e ministre de las causas que vist e d'aquelas a lasquals aparei a tu, ¹⁷deliuratz tu dels pobles e de las gens en lasquals eu ara trameti tu, ¹⁸az ubrir les ulhs de lor, que s'covertisco de tenebras a la lutz e de la pozestat del Satanas a Deu, que recepio perdo de pecatz e sort entre'ls sanhs per la fe que es e mi" .

¹⁹"Don, o reis Agripa, eu no fui encrezols a la celestial visio. ²⁰Mais primeirament ad aquels que so e Damasc et en Iherusalem et en tota la regio de Iudea, et a las gentz anonciava que fesso peneden- *263 a* cia, que s'covertisso a Deu, fazentz digna penedencia e dignas obras. ²¹Per aquesta razo co eu fos el temple, li Iuzeu presero mi et asaiavo, volentz mi aucire. ²²Mais eu ajudantz^a ab l'aiutori de Deu entro en aquest dia estau, testimoniantz al menor et al maior, no dizentz alcuna causa eissetz aquelas que'ls prophetas an parladas esser avenidoiras e Moysen. ²³Si Crist fo sufriables, si fo primers de la resurectio dels mortz, e'l ac az anonciar lum al poble et a las

gentz". ²⁴E lui parlant aquestas causas e redent razo, Festz dix ab gran votz : "Paul, forsenas, moutas letras te torno a forsenaria". ²⁵E Paul dix : "Nobles Festz, no forseni, mais parli paraulas de veritat e d'atempnanza. ²⁶Quar le reis a cui parli fermament sab d'aquestas causas. Quar eu no iugi rescondre a li neguna d'aquestas causas. Quar neguna d'aquestas causas no so feitas 263 b en angle. ²⁷O reis Agripa, creze les prophetas ? Eu sei que tu crezes". ²⁸Mais Agripa dix a Paul: "E us pauquet amonestas mi esser fait crestia !" ²⁹E Paul dix : "Eu desiri et en pauc et en gran, no solament tu, mais neis totz aquels que me auzo oi esser faitz aisi co eu so, eissetz aquestz liams". ³⁰E levec se le reis e'l prebost e Bernitz et aquels que estavo ab els. ³¹E co s'departisso, parlavo, dizentz la us al autre: "Quar aquest home no fe lunha causa digna de mort o de liams". ³²Mais Agripa dix a Fest : " Aquest hom podia esser laissatz, si no apeles Cesar". E peraiso lo probost iugec lui aisi trametre a Cesar. **27** ¹Mais co fos iuiat lui naveiar e Lombradia^b et esser liurat Paul ab autras gardas az u centurio per nom Iuli de la companha d'August.

²Puiantz en una nau Arumetina comensantz naveiar enaviro los lox d'Asia, issidi 264 a sotzleven perseverant ab nos Aristars Macedonienc de Tessalonica. ³Mais el segon dia venguem en Saiet. Mais Iuli traitanz de la umana(n)cia, autregec a Paul anar az amix e far cura de si. ⁴E co d'aqui levessum, naveiem le Cipse per zo quar li vent eran contrazi. ⁵E pelat de Cilicia e de Pamphilia naveiant, venguem en Listra que es de Cilicia. ⁶E d'aqui trobantz lo centurios una nau d'Alixandria naveiant en Lombradia^b, traspausec nos en lei. ⁷E co par moutz dias naveiessem trat^c et apenas fossem vengut encontra Thum, le vent devedant, nos naveiem en Creta lonc Salmonem, ⁸et apenas naveiantz de lonc naveiam en. I. loc que es apelatz Ebosportz, alqual era de prop una ciutatz Talassa. ⁹Mais mout temps traspasat, co ia no fos segurs le naveg per ço quar le deiuns fos ia traspasatz, Paul les conortava, ¹⁰dizentz : "Baro iuzeu, quar le 264 b naveg comencec esser ab tort et ab mout dampnage, no solament del faiss e de la nau, mais neis de las nostras armas, el naveg comencec esser faitz" . ¹¹Mais le centurio crezia maiement al governador et al nautoner que las causas que ero ditas de Paul. ¹²E co no fos covinables portz az yvernar, plusors establiri coselhs naveiar d'aqui si en lunha gracia pogueso vinentz yvernar a Fenis, regardantz lo port de Creta az Africum et a Cor. ¹⁴Mais auta espirant, azesmantz lor tener le denant-passat coselh, co levesso d'Ason, naveiavo en Creta. ¹⁴Mais apres no mout temps mes se encontra lei ventz tempestius qui es apelatz Euroaquilo..

¹⁵E co la nau fo restancada e no s'pogues efforsar contra l'vent, donada la nau a las ondas eram portadi. ¹⁶Mais correntz en una ilha que es apelada Canda, apenas poguem retenir 265 a la barca. ¹⁷Laquels sotzlevada usavo d'aiutori, cenhentz la nau que no cazesso en perilh, sotzmes lo vaissel asi ero portadi. ¹⁸Mais nos gitatz a forsaiga tempestat, al segon dia fero gitament, et al tertz dia gitero ab lors mas les garmentz de la nau e la mar.²⁰ Mais per pluzors dias no aparentz solelh ni estelas, et aparentz issentz tempestat no pauca, ia era toute toute la esperansa de la nostre salut. ²¹E co moutz deiuns fo estat, ladonx Paul estantz e meg de lor dix: "O baro, acertas covenia mi auzir, no toldre de Creta, e no gazarhar aquest tort ni aquest perdament. ²²Et ara amonesti a vos esser de bo corage, quar no sera perdament de la'rma de negu de vos, essetz la na. ²³Quar en aquesta noit estec a mi l'angels de Deu delqual eu so et alcal servisc, ²⁴dizent :

"No temas, Paul, a Cesar te cove estar, e vec te Deus donec a tu totz aquels que naveio ab tu". ²⁵ Per laqual causa, baro, siatz de bo 265 b corage, quar eu crezi al meu Deu que aisi sera, per qual maniera fog dig a mi. ²⁶Mais en una ilha nos cove venir". ²⁷Mais apres que la XIIIa noit venc, nos naveiantz en Adra, viro la meia noit azesmavo naut aparer a lor alcuna regio. ²⁸Liquel sotzmetentz la plombada trobero XX passes. Et .i. pauquet d'aqui partit trobero XV passes. ²⁹Mais tementz que no cazesem en aspre lox, metentz III ancoras de la nau, desiravo lo dia esser fait. ³⁰Mais los nautoners querentz fugir de la nau, co sotzmesesso la barca

a. aiudatz.- b. Lombardia.- c. tart.-

en la mer, sotz accaiso coma si comancesso estendre las ancoras de proa,

³¹Dis Paul al centurio et al cavaers: "Si aquest no remandran en la nau, vos no podetz esser salvat" ³²Ladonx trenquero li cavaer las cordas de la nau, e sufriro lei trençar. ³³E co la lutz comences esser feita, Pauls les pregava totz pendre maniar, dizentz : "Del XIII dia hoi estatz esperantz del deiunh no recebentz 266 a alcuna causa. ³⁴Per laqual causa vos pregui que prendatz maniar per vostra salut" .³⁵E co disses aquestas causas, prendentz le pa fe gracias en esgardementz de totz a Deu. E co l'agues frang, comencec a maniar. ³⁶Mais tuit fait d'u corage recebro maniar. ³⁷Mais eram totas las armas en la nau CCLXXVI. ³⁸E sadolat del maniar aleviavo la nau, gitantz le froment e la mar. ³⁹Mais co l'dia fo fait, no conoissi terra. Mais .1. se cossiravo avent ribage el qual cossiravo gitar la nau si poguesso. ⁴⁰E co aguesso levadas las ancoras, autreiavo se a la mar essem laissantz las iunchturas dels governals. E levat l'artimo segon le bufament de l'aura tenio al ribaie. ⁴¹E co cazessem en .1. loc bitalas, pigero la nau, et acertas la proa ficada estava no movabla, mais la pop era souta de la forsa de la mar .

⁴²Mais coselh fo dels cavaers que aucisesso les liatz, que 266 v negus co agues nadat no fuisses. ⁴³Mais le centurio volentz gardar Paul o devedec esser fait, e comandec aquels que podio nadar metre primero e la mer et escapar et issir a la terra, ⁴⁴e totz les autres esser portatz a taulas, alcantz sobre las causas que eran trencadas de la nau. Et aiso fo fait que totas las armas escapesso a la terra. **28** ¹E co fossem escapat, ladonx conoguem que la ilha era apelada Mitilena. ²Mais li estranh donavo a nos no pauca humanitat. Mais foc alumnat refazio nos totz per la pluia e per le freg que aparia. ³Mais co Paul aques amasada alcanta moutesa de issermentz e pauses sobre'l foc, co una vibra issis de la calor evasic la ma de lui. ⁴Mais co viro lui estranh la bestia pendent e la ma de lui, dizio la us al autre : "Acertas aquest hom es omicidier, que co escapec de la mar, la veniensa no laissa 267 a lui viure" .⁵Et el acertas secondentz la bestia el foc no suferc alcuna causa de mal. ⁶Mais els azesmavo lui en eflament e sobtosement cazec e moric^a. Mas els esperantz longament e vezentz no esser fait a lui alcuna causa de mal, covertentz lor dizian lui esser Deu.

⁷Mais enaicels lox ero li alo del princep de la ilha per nom Publi, loqual recebeutz nos III dias aparelhec benignement las causas besonhosas. ⁸Mais endevenc se lo paire de Publi iazer trabalhatz de febre, alqual intrec Paul. E co ores et empauses a lui las mas, salvec lui. ⁹Laqual causa feita, tuit aquels que avio malautias en la ilha apropirose et ero sanat. ¹⁰Liqua neiss nos ondero^b ab moutas onors. E naveiantz pausero las causas que ero besonhosas.

¹¹Mais apres III meses naveiem en una nau Alexandrina que avia yvernata en la ilha a 1-267 b aqual era nobletatz d'alberga. ¹²E co venguessem a Siracusa, estem aqui III dias. ¹³E d'aqui enaviro naveiantz venguem en *Regium*. Et apres .1. dia auta bufant al segon dia venguem en *Puteolus*, ¹⁴alqual loc trobatz dels fraires fom pregadi de'star ab les per VII ...^c. E enaisi venguem a Roma. ¹⁵E d'aqui co li frairi o aguesso auzit, corrogro a nos entro ad *Api forum* et entro a III Tavernas. Laqual causa co Paulo aques vist, faze(n)tz gracias a Deu receub finanza.

¹⁶Mais co fossem vengut a Roma, le centurios liurec les liatz al denant-pausat. E fo autreiat Paul estar ab si meteis foras part las albergas ab .1. cavaer gardantz lui. ¹⁷Mais apres III dias Paul apelec les primers dels luzeus. E co fosso essem vengut, dizio ad els : "Baro frairi, eu no fazentz contra la Leg e contra la costuma dels paires, liatz de Iherusalem so liuratz e la mas dels Roma. 268 a ¹⁸Liqua co aguesso enquestio de mi volgro me laisar, per ço quar lunha causa de mort no era e mi. ¹⁹Mais les Iuzeus contradizentz, fui forsatz apelar Cesar, alcuna causa e la mia gent, mas que deliures la mia arma de mort. Doncas per aquesta razo preguei vos vezer e razonar. ²⁰Quar par la esperanza d'Israel so revironat d'aquesta cadena^d. ²¹Mais els dixero a lui: "Nos no recebem letras de tu de Iudea ni alcu dels fraires vinentz no anonciec ni no parlec de tu mal. ²²Mais nos te pregam auzir de tu qual causa sentes. Quar de aquesta secta es conogut a nos que en tot loc li es

a. cazer e morir.- b. ondrero.- c. *Lacune*.- d. cadena..-

contradit". ²³Mais co aguesso establít a lui dias, pluzors vengro a lui el ostal als quals desponia, testimoniantz lo regne de Deu, et amonestantz ad els de Ihesu e de la Leg de Moysse e dels Prophetas, del mati entro ai vespre. ²⁴Et alcanti crezio a las causas que ero ditas de Paul, mais alcanti no crezio. ²⁵E co entre lor no fosso consentantz, dizio a Paul dizentz una paraula 268 b "Que be parlec, Sanh Esperit per Isaias lo propheta als nostres paires : ²⁶Vai az aquest poble e diga ad els : Ad auziment auziretz e no entendretz, e vesentz veiretz e no percebretz. ²⁷Quar engraissatz es le cors d'aquest poble, et ab las aurelhas greument auziro, e'la lors uls aprenerero, que par aventura no veio ab los ulhs, et ab las aurelhas no auio, et el cor no entendo. E sio covertit, et Eu sane els" .

²⁸"Donc causa conoguda sia a vos que aquest saludable de Deu es tramest a las gentz, et el mezeis o auziran". ²⁹E co agues ditas aquestas causas, issiro se'n li luzeu aventz entre lor moutas enquestio. ³⁰Mais Paul estec aqui II ans a son condug, e recebia totz aquels que intravo a lui, ³¹prezicantz lo regne de Deu et essenhantz las causas que so del Senhor Ihesu Crist ab tota fizansa senes devedament. Quar aquest Ihesu Crist^a lo Filh de Deu, ab loqual totz lo mon comensara esser iuiatz.

- a. *Adde*: es.-

APOCALIPSIS

I 269 a ¹*Apocalipsis Ihesu Christi*, zo es revelatio de Ihesu Crist, laqual dec a lui Deus far pales als seus servs aquelas causas que cove esser feitas viasament. E demostrec per le seu angel al seu serv Ioan, ²loquals donec testimoni a la paraula de Deu e'l testimoni de Ihesu Crist en aquelas causas quals que quals vi. ³Bonauratz es qui leig o qui au las paraulas de la prophetia d'aquest libre, e garda aicelas causas que so escriutas en ela. Quar le temps es pres. ⁴Ioans a las VII Gleisas que so en Asia : "Gracia a vos e patz de Lui loquals es, e que r, et que es avenidors, e dels VII esperitz que so en esgardement del tro de lui. ⁵E de Ihesu Crist que es 269 b testimoni fizels, primers engeratz dels mortz e princeps dels reis de la terra, loquals nos amec e nos lavec de nostres pecatz el seu sanc. ⁶E fe nos regne e preveires a Dieu e al seu Paire. A lui gloria e emperis els segles dels segles, Amen. ⁷Vec vos el ve ab las nivols, e totz ulhs veiran lui, liqua le poissero. E planheran se sobre lui tuit li trip de la terra. Neis Veritat. ⁸Eu so Alpha e O, comensamentz e fis, ditz le Senhor, lequals es, e lequals era, e'l quals es avenidors totz poderos".

⁹Eu Ioans votre fraire e parzoners e la tribulatio et el regne et e la sufrenza de Ihesu Crist. Fui en esperit en la ila que es apelada Pathmos per la paraula de Deu e per lo testimoni de Ihesu. ¹⁰Fui en esperit el senhoril dia, et auzi apres mi una gran votz enaisi co de corn, ¹¹dizentz : "Aquo que es escriu e libre tramet o a las VII Gleisas que so en Asia, ad Ephesia et a Smirna et Pergami et a Tiatira et a Sardis et a Fila- 270 a delfia et a Laudicia. ¹²E virei me que eu vis la votz que parlava a mi.

E viratz vi VII ca(n)delabers d'aur. ¹³Et e meg des VII candelabers d'aur vi lo semblant del Fil del home vestit de longa vestimenta e davantcenth a las tetas de cintura daur. ¹⁴Mais li caps de lui e li cabelh eran cande, eissament co lana blanca e nedeza et eissament coma neva, e li ulh de lui si co flama de foc, ¹⁵e li pe de lui semblant a lato emerat aisi co en cami ardent. E la votz de lui enaisi quo votz de moutas aigas. ¹⁶E avia e la sua destra VII estelas, e de la boca de lui issia glazis agut de la una part e de l'autra. E la cara de lui luzissi enaisi cum le solelhs e la sua vertut.

¹⁷E co eu agues vist lui casei als pes de lui enaisi coma mortz. E pausec la sua destra sobre mi, dizentz : ¹⁸"No 270 b vulhas temer. Quar eu so primers e derrers, ¹⁸e vius e fui mortz. E vec vos eu so viventz els segles dels segles. Et ei las claus de mort e d'ifern. ¹⁹Doncas escriu aquelas causas que vist, et aquelas queso, e lasquals cove esser feitas apres aquestas causas. ²⁰La sacrament de las VII estelas so VII angel de las set Gleisas e li VII cadalabers so VII Gleisas".

2 ¹"Et escriu al angel de la Gleisa de Fesia : " Aquestas causas ditz aquel que te las VII estelas e la sua destra, loquals va e meg dels VII candelabers d'aur. ²Eu sei las tuas obras e'l treball e la tua sufrenza, e quar no posz sostenir los mals, et assaiest aicels que dizo lor esse apostols e no oso, et atrobrest les messorguers. ³Et as sufrenza e sostenguist per lo meu nom, e no defalhist. ⁴Mais eu ei contra tu que 271 a la tua primeira caritat laissezt. ⁵Sias remembraire

emperaiso don cazest, e fai penedensa e fai las primeiras obras. Mais si no, eu venc a tu, e mourei le teu candelaber del seu loc si no faras penedensa. ⁶Mais aiso as quar azirest les faitz dels Nicolaitenx, losquals eu azirei. ⁷Qui a aurelhas auia qual causa diga l'Esperitz a las Gleisas. Al vincent darei a maniar del fust de vida, loquals es en el paradís del meu Deu"

⁸"Et escriu al angel de la Gleisa de Smirna : " Aquestas causas ditz lo primers e'l derers, que fo mortz e es vius. ⁹Eu sei la tua tribulatio e la tua paubreira. Mas rics est. Et est escarnitz d'aicels que dizo si esser Iuzeus e no o so, mas so sinagoga de diable. ¹⁰No temas alcuna causa d'aquestas que est sofridors. Vec vo le diables es metedors de vos en carcer que siatz asaiat. Et auretz tribul- 271 b atio per X dias. Sias fizels tro a la mort, et eu darei a tu corona de vida. ¹¹Qui a aurelhas d'auzir auia qual causa diga l'Esperit a las Gleisas. Qui vencera no sera nafraz de la mort segonda".

¹²"Et escriu al angel de la Gleisa de Pergami : "Aquestas causas ditz aicel que ha le glazi agut del una part e de l'autra. ¹³Eu sei on estas, on es la ses de Satanas, e tenes le meu nom e no neguist la mia fe. E els dias d'Antifa le meu testimoni fizel, loquals es aucis a prop vos on lo Satanas abita. ¹⁴Mais eu ei paucas causas contra tu. Quar tu as la les tenentz la doctrina de Balam, lequals essenhava a Balac metre escandol davant les fils d'Isarel, maniar e fornicar. ¹⁵Et enaisi tu has los tenentz la doctrina dels Nicolaitenx. ¹⁶Fai eissament penedensa. Si d'autra guiza eu vendrei a tu viasament e cumbatrei ab els e'l flazi de la mia boca. ¹⁷Qui a aurelhas d'auzir 272 a auia qual causa diga l'Esperitz a las Gleisas. Al vincent darei manna rescosta e darei a lui le calhau cande. Et el calhau le meu nom escriut, lequal no sap alcus sino aquel que'l recep".

¹⁸"Et escriu a l'angel de la Gleisa de Tiatira : "Aquestas causas ditz lo Filh de Deu, loquals ha es ulhs co flama de foc e li pe de lui semblant a lato : ¹⁹"Eu conogui las tuas obras e la caritat e la fe e'l menester e la tua sufrensa e las tuas obras derrairanas plusors de las primeiras. ²⁰Mais ei contra tu quar autreias la femna Iezabel, laquals se ditz essenhar les prophetas, et enganar les seus servs, fornicar e maniar de la carn sacrificada a las ydolas. ²¹E donei a lei temps que fes penedensa, e no s'volc pendre de la sua fornicatio. ²²E vec vos eu meti lei el leit, e li quali avoutro ab lei, e seran en gran tribulatio si no faran penedensa, e no s'volc pendre de la sua fornicatio. ²³E'ls fils de lei aucire e mort. E 272 b sabran totas las Gleisas que eu so ecercantz les corages e las rens, e darei ad uquec de vos segon las vostras obras. Mais az uquec de vox dic ²⁴que esz a Tiatira qualque qual no an aquesta doctrina, liquali no conogro la auteza de Satanas, per quai maneira dizo, no metrei sobre vos autre faiss. ²⁵Emperaiso aiso que avetz tenetz tro Eu venga. ²⁶E qui vencera e gardara tro a la fi las mias obras, darei a lui pozestat sobre las gentz, ²⁷e governara las en verga de fer, et atressi co vais sels d'oler seran essemis fruit. ²⁸Enaisi co eu receubi del meu Paire, e darei a lui la'stela matinal. ²⁹Qui a aurelhas auia qual causa diga l'Esperitz a las Gleisas".

3 ¹"Et escriu al angel de la Gleisa de Sardis : "Aquestas causas ditz aquel que a les VII Esperitz de Deu e las VII estelas. Eu sei las tuas obras que no as que viuas e morist. ²Sias velha(n)tz e coferma las autras causas que ero mori- 273 a doras. Quar no atrobi las tuas obras plenes denant lo meu Deu. ³Emperaiso aias en pessa per qual manera receubist et auzist, e garda e fai penedensa. Ado(n)cas si no velharas, eu venrei a tu enaisi coma lo laire^a, e no sabras en qual ora venrei a tu. ⁴Mais paux noms as en Sardis que no laizero los vestimentas e van ab mi en blancas, qua digneso. ⁵Qui vencera, enaisi er vestitz de vestimentas blancas, e no desfasarei le nom de lui del libre de vida, e cofessarei le nom de lui denant le meu Paire e denant los angels de Lui. ⁶Qui a aurelhas d'auzir auia qual causa diga l'Esperitz a las Gleisas".

⁷"Et escriu al angel de la Gleisa de Filadelfia : "Aquestas causas ditz le Sanhs e'l Vers que a la clau de David que obre, e degus no clau, clau, e degus no obre. ⁸Eu sei las tuas obras. Vec te eu darei denant tu uiss ubert, loqual degus no pot claure, quar pouca vertut as, e gardes la mia 273

a. laire.

b paraula, e no neguest le meu nom. ⁹Vec te eu darei de la sinagoga del Satanas liqua dizo si esser Iuzeus e no so, e sabran quar eu amei tu, ¹⁰quar gardes la paraula de la mia sufresa. Et eu gardarei te de la ora de la temptatio que es avenidoira en tot lo segle et assaiantz les abitantz de la terra. ¹¹Vec te eu venc tost, tei zo que as, que negus no prenga la tua corona. ¹²Qui vencera, eu farei lui coronda al temple del meu Deu, el nom de la ciutat del meu Deu, de la nova Iherusalem que deissendec del cel del meu Deu, e'l meu nom novel. ¹³Qui a aurelhas d'auzir auia qual causa diga l'Esperitz a las Gleisas".

¹⁴"Et escriu al angel de la Gleisa de Laudicia : "Aquestas causas ditz verament le testimoni fizels e vers, que es comensament de la creatura de Deu. ¹⁵Eu 274 *a* sei las tuas obras, quar no est freitz ni cautz. Per la mia volontat foras freitz o caustz ! ¹⁶Mais que tebes, e no est fraitz ni cautz, comensarei te a gitar de la mia boca. ¹⁷Quar dizes : " Que eu so rix et enrequeçitz e no fraiturei d'alcuna causa", e no saps tu quar tu es caitiu e mesqui e paubres e cex e nutz. ¹⁸Eu amonesti a tu comprar de mi aur foguenc esprovat, que sias faitz mane(n)tz, e sias vestitz de vestimentas blancas, que no aparezca la vergonha de la tua nudeza, et ab colliri onh les teus ulhs que veias. ¹⁹Eu reprenc canti aquels ami. Emperaiso eveia e fai penedensa. ²⁰Vec te eu estau al uss, et empeg. Si alcus auzira la mia votz et ubrira a mi la porta, eu intrarei a lui, e cenarei ab lui, et el ab mi. ²¹Qui vencera, eu darei ad el sezer ab mi el meu tro, enaisi co eu venguí ab lo meu Paire el tro de Lui. ²²Qui a aurelhas d'auzir auia qual causa 274 *b* diga l'Esperitz a las Gleisas".

4 ¹Après aquestas causas eu vi, e vec vos uss ubert el cel. E la primeira votz que eu auzi enaisi co de corn parlant ab mi, dient : "Puia za, e dernostrarei a tu aicelas causas que cove esser feitas après aquestas causas. ²Tan tost fui en esperit e vec vos la ses era pausada el cel, e'l sezentz sobre la se. ³Et aicel que sezia era semblantz az esgardernent de peira de iaspi e de sardis, et arcas era enaviro de la se semblantz e visio de smaracde. ⁴Et enaviro de la se XXIII sezillas, e sobre les tros XXIII velhs sezentz enaviro cubert de vestimentas blancas et els caps de lor coronas d'aur. ⁵E del tro eissia fozer e votz e toneire e VII lampadas ardentz denant le tro que so VII esperit de Deu. ⁶Et en l'esgardernent de la se atressi co mar verienca semblant a cristal. Et emeg de la se et enaviro de la 275 *a* se III bestias plenas d'ulhs denant e dereire. ⁷E la primeira bestia ez semblantz a leo, e la segonda bestia semblantz a vedel, e la tersa bestia aventz cara coma d'ome, e la carta bestia semblantz az aigla volant. ⁸E las III bestias senglas de lor avian VII alas. Et enaviro e dintz so plenas d'ulhs, e no an repaus per dia e per noit dient : "Sanhs, Sanhs, Sanhs le Senher Deus totz poderos, lequals era, e lequals es, e lequals es avenidors" ⁹E co aicelas III bestias donavo gloria et onor e benedictio a Sezentz sobre'l tro, al Vivent els segles dels segles, li XXIII veilh issic denant le Sezent el tro et adoravo le Vivent els segles dels segles, e metio lors coronas denant lo tro, dient : "O Senher Deus nostre, tu es dignes receber gloria et onor e vertut, quar Tu criest totas causas, e per la Tua volontat foro e so creadas".

5 ¹E vi e la destra del Sezent sobre'l tro le libre escriut dedinz e de- 275 *b* fora senhat ab VII sagels. ²E vi l'angel fort prezicant ab gran votz : "Quals es dignes obrir le libre e solver les senhas de lui ?" ³E negus no podia el cel ni e la terra ni sotz la terra obrir le libre ni regardar lui. ⁴Et eu plorava mout quar degus no es atrobatz dignes obrir lo libre ni vezer lui. ⁵Et us dels velhs dix a mi: "No ploraras, vec te le leo venquec de la trip de Iuda, razitz de Davi, obrir le libre e solver les VII senhals de lui".

⁶E vi, e vec vos emeg del tro e de las III bestias, et emeg des velhs, l'Anhel estant enaisi co aucis, avent VII ulhs, liquali so VII esperit de Deu trament en tota terra. ⁷E venc e pres de la destra del Sezent el tro el libre.

⁸E co agues ubert le libre, las III bestias e li XXIII velh cazero denant l'Anhel avent

a. Suppr.: que so.-

cadaus viulas e fiolas d'aur plasas d'azorament que so que so^a orazos de sanhs. ⁹E cantavan cant novel 276 *a* dizem : "Senher, Tu est dignes receber le libre et obrir les senhals de lui, quar aucis est e remezest nos a Deu el teu sanc, de tot trip e de lenga e de poble e de natio. ¹⁰E fezist nos al nostre Deu regne e preveires, e renharam sobre la terra

¹¹E vi et auzi la votz de moutz angels enaviro del tro e de las bestias e dels velhs, et era le nombres de lor milhers de milhers, ¹²dizents ab gran votz : "Dignes es l'Anhels loquals es aucis receber vertut e divinitat e saviesa et honor e fortesa e gloria e benedictio. E tota la creatura que es el cel e que es sobre la terra, et aquelas causas que so el mar, et aicelas que so e lor, totz auzi dizentz al Sezent al tro et al Anhel: "Benedictios et onors e gloria e pozestatx els segles dels segles". ¹⁴E las IIII bestias dizian : Amen. E li XXIII velh cazero en lors caras e'l azorero.

6 ¹E co agues ubert .I. dels VII senhals 276 *b* et auzi la una de las IIII besgtias dizem coma votz de toneire : "Vei e veias". ²E vi, e vec vos .I. caval blanc, et aquelo que sezia sobre lui avia arc e fo dada ad el corona, et issic vencens que venques. ³Et co agues ubert le segon sagel, auzi la segonda bestia dize(n)tz : "Vei e veias". ⁴e issic autre caval ros, et aquel que sezia sobre lui fo dat ad el que prezes la patz de la terra e que entre lor se aucizan, e gran glazis fo datz ad el.

⁵E co agues ubert le tertz sagel, auzi la tertz bestia dize(n)tz : "Vai e veias". E vec vos le caval negre, et aquel que sezia sobre lui avia balansa e sa ma. ⁶E auzi coma votz emeg de las IIII bestias dizentz : "Doas balansa de forment per .I. dener e tres d'ordi per .I. , e'l vi ni l'oli no destroziras" .

⁷E co agues ubert le cart sagel, auzi la votz de la carta bestia dizem : "Vai e veias" .⁸E vec vos le caval escolorit et 277 *a* aquel que sezia desobre lui a nom Mortz, et ifern seguia lui. E fo dada a lui pozestatx sobre las IIII parts de la terra aucire ab glazi et ab fam et ab mort et ab las bestias de la terra.

⁹E co agues ubert le quint sagel, vi sos l'autar de Deu las armas dels auzizes per la paraula de Deu e per le testimoni que avian. ¹⁰E cridavan ab gran votz, dizentz : "O Senher, sanhs e vers, perque no iuias e no venias le nostre sa(n)c d'aquest que abitan la terra ?" ¹¹E foro dadas ad els se(n)glas vestimentas blancas. E fo dig ad els que's repauzesso encara u pauquet de temps, entre que aian azu(m)plit li coservi de lor e li fraire de lor, liquali so az aucire enaisi coma et ili.

¹²E vi co agues ubert le seze sagel. E vec vos movimentz es fait de terra grans. E'l solels fo faitz negres enaisi coma sanc de queira. E tota la luna fo feita enaisi co sanx. ¹³E las estelas del cel cazero en terra en- 277 *b* aisi co lo figuers met las suas flor-figas co so mogutz de gran vent. ¹⁴E'l cels departic se enaisi co libre envolopatx e totz les puits e las peiras foro mogudas de lors lox. ¹⁵E li rei de la terra e li princep e li tribuner e li manent e li fort e totz serv e franx s'amaguero e las balmas et e las peiras dels poitz. ¹⁶E dizo als puitz et a las peiras : "Cazetz sobre nos e rescondetz nos de la cara del Sezent sobre'l tro e de la ira del Anhel. Quar ve le grans dias de la ira de lor. E quals poira estar ?"

7 ¹Après aquestas causas vi IIII angels estantz sobre'ls IIII angels^a de la terra tenentz les ventz de la terra, que ne bufeso sobre la terra ,ni sobre la mar ni alcu aibre. ²E vi autre angel puiant del naissement de solelh avent le senhal del viu Deu. E cridec ab gran votz als IIII angel, alsquals es dat nozer a la terra et a la mer, ³dizentz : "No vulhatz nozer a la terra e a la mar 278 *a* ni als aibres entro que senhem los servs del nostre Deu els fro(n)tz de lor" .⁴E auzi le nombre dels senhatz : CXLIII milia senhatz de tot trip dels fils d'Israel : ⁵Del trip de Juda XII milia senhatz. Del trip de Ruben XII milia senhatz. Del trip de Gad XII milia senhatz. ⁶Del trip d'Aser XII milia senhatz. Del trip de Nephtalim XII milia senhatz. Del trip de Mannasse XII milia senhatz. ⁷Del

a. angles.-

trip de Simeon XII milia senhatz. Del trip de Levi XII milia senhatz, del trip de Ysacar XII milia senhatz, ⁸del trip de Zabulon XII milia senhatz, del trip de Iosep XII milia senhatz. Del trip de Benjamin XII milia senhatz.

⁹Enapres aquestas causas vi gran companha, laqual negus hom no podia nombrar en esgardement del Anhel, cubert de vestimentas blancas e palmas e las mas de 278 *b* lor. ¹⁹E cridavan ab gran votz dizentz : "Salutz al nostre Deu, loquals se sobre tro et al Anhel". ¹¹E tuit li angel estavan enaviro del tro e dels velhs e de las IIII bestias, e caçero en esgardement del tro en lor caras, e azorero Deu, ¹²dizentz : "Amen, benedictios e clartatz e saviesa e fazementz de gracias et onors e vertutz e fortaleza al nostre Deu els segles dels segles, Amen".

¹³Et us dels velhs respos a mi dizentz : " Aquesti liquali so cubert de vestimentas blancas, qui so, e don vengro ?" ¹⁴E dissi a lui: "O, lo meus senher, tu o saps". E dix a mi : "Aquestz so que vengro de la gran tribulatio e lavero lors vestimentas, et enblanquiro elas el sanc del Anhel. ¹⁵Emperaiso so denant le tro de Deu e servo a Lui per dia e per noitz el temple de Lui. Et aquel que se el tro abita sobre lor. ¹⁶No fameiaran ni sediaran d'aquí enant, ni no cairá sobre lor solelhs ni alcuna calors. ¹⁷Quar l'Anhels que es emeg del tro 279 *a* govenara els e menara els a las fontz de las aigas de vida. E Deus tersera tota lagrema dels ulhs de lor".

8 ¹E co agues ubert le sete sagel fo faitz calamentz el cel aiso co meia ora. ²E vi VII angels estantz el esgardamaent de Deu, e foro dat ad els VII corns.

³E autre angels venc et estec denant l'autar, aventz essesser d'aur. E dat so a lui mout esses, que dones de las orazos de totz les sanhs sobre l'autar del aur que es denant le tro. E montec le fums dels esses de las orazos de la ma del angel denant Deu. ⁵E pres l'angels l'essesser et ompic le del foc del autar, e trames le en terra. E foro faitz toneire e fozer e vozes e movimentz de terra grans. ⁶E li VII angel que avia VII corns aparellero se que cornesso ab le corn.

⁷E'l primers angels cornec ab le 279 *b* corn. E fo feita peiregada e fox mesclada e sanc. E fo gitat e terra. E la terza partz de la terra fo arssa. E totz los fes versz fo arss.

⁸E'l segons angels cornec ab le corn. Et enaisi coma grans puitz de foc ardentz es trames e la mar. E fo feita la terza partz de la mar sanx. ⁹Et es morta la terza partz de la creatura que avian armas e mar. E la terza partz de las naus destruzic.

¹⁰E'l tersz angels corn^a ab le corn. E gran estela cazec del cel ardentz coma falha. E cazec e la terra part dels fums^b e e las fonz de las aigas. ¹¹E'l nom de la estela es ditz Aussentz, e fo feita la terza partz de las aigas en aussentz. E mouti home moriro e las aigas quar so feitas amaras.

¹²E'l cartz angels cornec ab le corn. E fo ferida la tersza partz del solelh. E la tersza partz 280 *a* de la luna. E la tersza partz de lor, e del dia que no luzis la terza partz, e de la noit eissament. ¹³E vi et auzi la votz d'una aigla volant per meg le cel, dizent ab gran votz : "Gai, Gai, Gai als abitantz e la terra de las autras votz dels III angels que ero a corner ab le corn".

9 ¹E'l quintz angels cornec ab le corn. E vi la'stela esser cazuta del cel en terra. E fo dada a li la claus del potz d'abiss, ²e ubret lo potz d'abiss. E montec lo flums del potz d'abiss enaisi co flums de gran fornatz. E fo escurzit le solelhs e l'aires del fum del potz. ³E del fum del potz issiro lagostas en terra. E fo dada ad elas pozestatz aisi co ani pozestat li escorpio de la terra. ⁴E fo comandat ad elas que no nafresso tota causa verd ni tot aibre, sino tant solament los homes que no an le senhal de Deu els lors frontz. ⁶E fo datz az elas que no les aucisesso. Mais 280 *b* que'ls turmento V meses els turmentz de lor co turmentz de'scorpio can fer home. ⁶Et enaicels dias li home querran mort e no la trobaran. ⁷E'l semblantz de las lagostas semblanz a cavals aparelatz en batalha. E sobre les caps de lor enaisi coma coronas semblantz ad aur. E las caras de lor

a. cornec.- b. flums.- c. avian--

enaisi coma caras d'omes. ⁸E avian cabelhs sicum cabelhs de fennas, e las dentz de lor sicum de(n)tz de leos. ⁹E avian ausbercx sicum ausbercx de ferr. E la votz de las alas de lor sicum votz de carrs e de moutz cavals correntz en batalha. ¹⁰E avian coas semblantz de'scorpis, et agulho eran e las coas de lor. E la pozestatz de'las nozer als homes V meses. ¹¹Et avian sobre si le rei dels angels d'abiss, alqual es noms en ebraic Abadon. Mais en grec Apollion et en lati a nom Destrozeire. ¹²La us Gai anec. E vec vos encara ve- 281 a no li doi Gai apres aquestas causas.

¹³E'1 seizeiss angels cornec ab le corn. Et auzi una votz dels IIII corns del autar del aur, loquals es denant los ulhs de Deu, ¹⁴dizentz al seize angel que avia le corn : Deslia les IIII angels que so liadi el gran flum Eufraten. E foro desliadi li IIII angels que eran apareladi en ora et en dia et e mes et en an, que aucisesso la terza part dels homes. ¹⁶E'1 nombres de la ost a caval M vegadas X milia. Ausi le nombre de lor. ¹⁷Et enaisi vi les cavals e vesio. E aqueli que sezian sobre los avia^c ausbercx de foc e de vent e de solper. ¹⁸D'aquestas III plagas fo auciza la terza partz dels homes, de foc e de fum e del solper que issian de la boca de lor. ¹⁹Quar la pozestatz dels cavals es e la boca de lor et e las coas de lor, quar las coas de lor avantz caps semblantz a serpentz 281 b et en aquest nozo. ²⁰E li autri home que no so aucis en aquestas plagas ni penedensa no fero de las obras de lor mas que no azoresso les demonis e las emages d'aur e d'argent e de ram e de peira e de fust, que no podo vezer ni auzir ni anar, ²¹e no fero penedensa de lors homicidis, ni de lors faitilas, ni de lor fornicatio ni de lors laironicis.

10 ¹E vi autre angel fort deissendent del cel cubert de nivol et arcas el cap de lui. E la cara de lui era aisi coma le solelhs. E li pe de lui aisi co corodaa de foc. ²Et avia e sa ma libre ubert, e pausec le seu pe destres sobre la mar, mais le senestre sobre la terra. ³E cridec ab gran votz enaisi co leos quan rugi. E co agues cridat, li VII toneire parlero lors voces. ⁶E co aguesso parlat, li VII toneire las lors voces, era escrivadors. Et eu auzi la votz del cel dizent : "Las signab que parlero li VII toneire, no les vulhas escriure" .

282 a ⁵E l'angel que eu vi estant sobre la mar e sobre la terra levec la sua votz al cel ⁶e iurec per le Vivent els segles dels segles lequals crieu le cel et aquelas causas que so en lui, e la terra et aquelas causas que so en ela, e la mer et aquelas causas que so en lui, quart temps no era d'aici enant. ⁷Mais les dias de la votz del sete angel, co comensara carnar^b ab lo corn, sera cosematz le secretz^c de Deu co evangelizes per les seus servs prophetas.

⁸E la votz laqual auzi del cel, derescaps parlant ab mi e dizentz : "Vai e pren le libre ubert de la ma del angel estant sobre la mar e sobre la terra. ⁹E anei al angel dizentz a lui : "Dones a mi le libre". E dix a mi: "Pren le e devora l', e fara amargar le teu ventre. Mais e la tua boca sera dous coma mels". ¹⁰E prezi le libre de la ma del angel e devoreile, et era e la mia boca douz come mels. E co eu l'agues devorat, 282 b amarguec le meus ventre. E dis a mi: "Cove tu derescaps profetizar als pobles et a las gentz e a las lengas et a moutz reis. **11** ¹E fo dada a mi canavera semblantz a verga, dizentz : "Leva sus e mesura le temple de Deu e l'autar e'ls azorantz en lui" .²Mais la porge que es foras le temple getas foras e no'l mesuraras, quar datz es a las gentz, e la sancta ciutats caucigaran per XLII meses. ³E darei als dos testimonis meus esperit de prophetia e prophetizaran M et CC LX dias cubert de sanx. ⁴Aquest so doi oliver e doi cadelaber en esgardement del Senhor de la terra estant. ⁵E si alcus los volra nozer, fox issira de la boca de lor e devorara les enemig de lor. E si alcus los volra destrozir, enaisi cove lui esser aucis. ⁶Aquesti an pozestat de claure le cel que no plova els dias de la prophetia de lor. Et an pozestat sobre las aigas 283 a de covertir elas e sanc, e ferir la terra de tota plaga per ca(n)tas vegadas volran. ⁷E co auran finit los testimonis, la bestia que puiara d'abis fara contre lor batalha, e vencera els, et aucira les, e iazeran li corssi de lor e las palzas^d de la

a. auran.- b. cornar.-c. secretz.- d. plazas.-

gran ciutat, laqual es apelada esperitalment Sodoma et Egiptes, el qual loc el Senhor de lor fo crucificatz. ⁹E veiran dels pobles e dels trips e de las lengas e de las gentz les corsses de lor, per tres dias e demeg, e no laissaran les corsses de lor esser pauzatz e moniment. ¹⁰E li abitant e la terra engauziranse sobre lor, e seran alegrat, e trametran l'us a l'autre quar aquesti dos propheta turmentero aicels que abito sobre terra. ¹¹Et apres tres dias e demeg esperitz de vida de Deu intrec en els et estero sobre lors pes, e gran temors cazec sobre aicels que viro els. ¹²Et auziro gran votz del cel dizem a lor : "Puiatz 283 b za" .E puiero el cel e nivol, e viro els li enemig de lor. ¹³Et en aicela ora fo faitz grans movementz de terra, e la decena partz de la ciutat cazec e foro aucis el movement de la terra els noms dels homes LXX milia. E li autri foro messi en temor, e dero gloria a Deu del cel. ¹⁴Le segons Gai anec. E vec vos le tersz Gai venra tost.

¹⁵E'l setes angels cornec ab le corn. E foro feitas grans voces el cel, dizem : "Faitz le regne d'aquest mon del Senhor nostre e del Crist de lui, e renhara els segles dels segles". ¹⁶E li XXIII velhs que sezo en lors setis en esgardament de Deu cazero e lors caras, et azorero Deu, dizem : ¹⁷"Gracias faro a Tu, Senher Deus totz poderos, lequals est, e'l quals eras, e'l quals receubist la tua gran vertut e renhest ¹⁸et irasqueros las gentz. E venc la tua via, e'l temps dels 284 a mortz esser iuiatz, e redre le loguer als teus prophetas et als sanhs et als fenentz^a le teu nom, als paux et als grans, e destermenar aicels que corumpero la terra.

¹⁹E fa ubertz le temples de Deu el cel, e fo vista l'arca el testament de Lui el temple de Lui. E fora fait fazer e vazes e movementz de terra e grans greissels.

12 ¹E grans signe aparec el cel : Fenna cuberta de solelh. E la luna sotz les pes de lei et el cap de lei corona de XII estelas ²et el ventre aventz, e cridava efantantz, et es turmentada que efanta.

³E fo vistz autre signes el cel. E vec vos le gran drax ross aventz VII cap e X corns et es seus caps VII coronas. ⁴E la coa de lui trazia la terza part de las estelas del cel e mes las en terra. E'l drax estec denant la fenna que era efandadoira, que co agues efentat devores le filh de lei. ⁵Et efantec fil mascle, loquals sera regidors totas las gentz e verga de ferr. E'l fils de 284 b lei fo raubitz a Deu et al tro de Lui. ⁶E la fenna fugit el dessert on a loc aparelat de Deu que aqui pascan lei per M e CC LX dias.

⁷E fo fait grans batalha el cel : Micaels e li angel de lui se combatian ab le drago, e'l drax combatia se e li angel de lui. ⁸E no agro forza, ni'llox de lor no fo atrobatz d'aqui enant el cel. ⁹E fo gitatz aicel gran drax, serpentz antix, loquals es apelatz diables e Satanas, loquals engana tot lo segle. E fo gitatz en terra e li angel de li foro messi ab lui. ¹⁰Et auzi gran votz del cel dient : " Ara es feita salut e vertuz el regne del nostre Deu, e la pozestat del Crist de Lui. Quar gitatz es l'acusaire de nostres fraires, que acusava les denant l'esgardament del Senhor Deu nostre, per dia e per noit. ¹¹E ili venzero lui per lo sanc del Anhel e per la paraula del seu testimoni, e no amero las lors armas entro a la mort. ¹²Emperaiso, o cel, alegratz vos, e liquali abitatz en els. Gai 285 a a la terra e al mar, quar lo diables deissendec a vos aventz gran ira, sabentz quar a pauc temps. ¹³E seguentre que vi lo drax que fo gitatz en terra, a encausada la fenna que efantec lo mascle. ¹⁴E foro dada a la fenna doas alas de gran aigla que voles el desert el seu loc, on es noirida per le temps, e par les temps, e per la meitat del temps; de la cara del serpentz ¹⁵gitec aiga enaisi co flum de la seua boca apres la fenna, que fes lei esser tirada del flum. ¹⁶E la terra aiudec a la fenna et ubrec la terra la sua boca e sorbit le flum, lequal gitec le drax contra la fenna. ¹⁷E iraquec se le drax contra la fenna, et anec far batalha ab les autres de la semensa de lei, liquali gardan le mandament de Deu et au le testimoni de Ihesu, ⁸et estec sobre l'arena del mar.

a. tementz.-

13 ¹E vi la bestia puiant de la mar avent VII caps e X corns, e sobre les corns de li X coronas, e sobre les caps de lei noms de maldig. ²E la bestia laqual vi 285 *b* era semblantz a laupart, e li pe de lei aisi coma de orss, e la boca de lei sicum boca de leo. E'l drax dec a lei la sua vertut e gran pozestat. ³E vi la .1. dels seus caps aisi coma aucis e mort, e la plaga de la mort de lui fo sanada, e tota la terra meravilhac se apres la bestia. ⁴Et azorero le drago que dec la pozestat a la bestia, et azorero la bestia dizent: "Quals es semblantz a la bestia, e qual poira combatre ab lei?" ⁵E fo dada a lei boca parla(n)tz grans causas e maldigs. E fo dada a lei pozestat far per XLII mes. ⁶Et ubrec la sua boca e maldigs al Senhor, blastemar le nom de Lui, e'l tabernacle de Lui et aicels que el cel abito. ⁷E fo dat a lei far batalha ab les sanhs e vencer lor. E fo dada a lei pozestat en tot trip et en pobles et en lenga et en gent. ⁸E azorero lei tuit aicilh qui abito en la terra, li nom dels quals no so escriut el libre de vida 326 *a* del Anhel, loquals fo aucis, de la neisseza del mon. ⁹Si alcus a aurelhas d'auzir, auia. Aquel que menara en caivetat, en caitevetat va, ¹⁰qui en glazi aucira, cove lui esser aucis ab glazi. Aisi es la sufrensa e la fes dels sanhs. ¹¹E vi outra bestia, puia(n)t de la terra, et avia dos corns semblantz d'anel, e parlava sicum drax. ¹²E fazia tota la pozestat de la primeira bestia an esgardement de lei. E fe la terra e'ls abitantz en lei adorar la bestia primeira de laqual es curada la plaga de mort. ¹³E fe grans signas que neis foc fe del cel deissendre en terra en esgardement dels homes. ¹⁴Et enganava les abitantz e las terras per las signas que foro dadas a lei far e l'esgardement de la bestia, dizentz als abitantz de la terra que faszo emage a la bestia laquais a la plaga de mort e visquet. ¹⁵E fo dat a lei que des esperit a la emage de la 286 *b* bestia e que parle la emage de la bestia e faza que qualsque no azorara la emage de la bestia sia aucis, ¹⁶E que fasza totz les paux e'ls grans e'ls reis e'ls paubres e'ls franx e'ls servs aver le senhal e la ma destra o e lors frontz. ¹⁷E que alcus no pusca comprar o vendre sino aquel que a le senhal del nom de la bestia e'l nombre del nom de lei. ¹⁸Aici es la savieza. Cel que a entendement conte le nombre de la bestia. Quar nombres donez es, e'l nombre de leis es D C LXX VII^a.

14 ¹E vi. E vec vos l'Anhels estava sobre le mont de Sion. Et ab lui C XL III milia aventz le nom de Lui e'l nom del Paire de Lui escriut e lors frontz. ²Et auzi votz del cel enaisi co votz de moutas aigas, et aisi co votz de gran toneire. E la votz laqual auzi aisi co de viuladors viulantz en lors viulas. ³E cantavo enaisi coma cant novel de- 287 *a* nant la se de Deu e denant les 1111 bestias e denant les velhs. E degus no podia dire le cant sino aquels C e XL III milia, liquals foro compradi de la terra. ⁴Aquesti so liquals a fennas no so essem-laizadi, quar verges so. Aquesti segran l'Anhel en qualque loc ira. Aquesti so compradi de totz primairias a Deu e a l'Anhel. ⁵Et e la boca de lor no es atrobada mesorga, senes lagesa so denant lo tro de Deu.

⁶E vi autre angel volant per meg le cel avant evangeli durable que avangeliçes als seze(n)tz sobre la terra e sobre tota gent e trip e poble, ⁷dizentz ab gran votz : "Temetz Deu e datz a lui onor. E adoratz Lui que fe le cel e la terra e la mar et totas las causas que so en lor, e las fontz de las aigas. ⁸Et autre angels le seguia dizentz : "Cazec, cazec aicela grans 287 *b* Babilonia, laquals del vi de la ira de la sua fornicatio abeurec totas gentz".

⁹E'l tersz angels seguic les dizentz ab gran votz : "Si alcus adorara la bestia e la emage de lei, e recebra le senhal el seu front o e la sua ma, ¹⁰et aquest beura del vi de la ira de Deu, loquals es mesclatz ab pur el calici de la ira de Lui. Et er cruciatz e foc et e solpre el esgardement dels sanhs angels, e denant l'esgardement del Anhel. ¹¹E'l flums dels turmentz de lor puia els segles dels segles. E no an repaus per dia ni pèr noit liquals azorero la bestia e la'mage de lei, e liquals recebro le senhal del nom de lei. ¹²Aisi es la sufrensa dels sanhs, liquals gardo les mandamentz de Deu e la fe de Ihesu.

a. *Sic.*-

¹³E auzi votz del cel dizentz a mi: "Escriu : Bonauradi li mort que moro al Senhor. Ia ditz les^a esperitz que d'aici enant se repaus de lors trebalhs, quar las obras de lor sego els".

288 a ¹⁴E vi. E vec vos una nivol blanca, e sobre la nivol sezent le semblant al Fil del home, avent e so cap corona d'aur e e la sua ma fausz aguda e trencant. ¹⁵Et autre angel issic del temple cridantz ab gran votz al sezent sobre la nivol : "Tramet la tua fausz e meissonat. Quar sequec la meissos de la terra". ¹⁶E traes cel qui sezia sobre la nivolla sua fausz en terra e meissonec la terra.

¹⁷Et autre angel issic del temple, loquals es el cel, aventz el mezeiss fausz aguda. ¹⁸Et autre angels issic del autar lequals ha pozestat sobre'l foc, e cridec ab gran votz ad aicel que avia la fausz aguda, dizentz : "Tramet la tua fausz aguda e vendemia les razims de la vinha de la terra. Quar maduriso li razim de lei". ¹⁹E trames l'angels la sua fausz aguda en terra, e vendimec la vinha de la terra. E mes el gran lac de la 288 b ira de Deu. ²⁰E'l lacs fo cacigatz foras la ciutat. E'l sanx issic del lac entro als fres dels cavals per M et DC astatz.

15 ¹E vi autre signe el sel^b gran e maravilhos, VII angels aventz VII plagas derraranas. Quar en aicelas es cossemada la ira de Deu. ²E vi eissament co mar verienca mesclada ab foc, et aicels que venquero la bestia e la emage de lei e'l nombre de lei estantz sobre'l mar veirienc, avent las viulas de Deu ³e cantant le cant de Moysen serv de Deu e'l cant del Anhel, dizentz : "Grans e maravilhosas so las tuas obras, o Senher, Deus totz poderos, dreitureiras e veras las tuas vias, o reis dels segles. ⁴Quals no temera Tu, Senher, et engrandezira lo Teu nom ? Quar sols bos es. Quar totas gentz venran et azoraran el Teu esgardement. Quar li Teu iuiament so manifest". ⁵Et apres aquestas causas eu vi, 289 a e vec vos le temple del tabernacle del testimoni fo ubertz el cel, ⁶et issiro VII angels del temple aventz VII plagas vestit de peira munda candeza, e davantcent viro les peitz de cintura d'aur. ⁷Et una de las IIII bestias dec als VII angels VII fiolas d'aur plenas de la ira del Deu vivent els segles dels segles. ⁸E'l temples fo de fum azemplitz de la magestat de Deu e de la vertut de Lui. E alcus no podia intrar el temple entro las VII plagas dels VII angels fosso cossumadas. **16** ¹Et auzi gran votz del temple dizentz als VII angels : "Anatz et esparzatz las seth fiolas de la ira de Deu e la terra" .²E'l primers anec, et espars la sua fiola en terra. E fo feita nafra cruçels e mout mala els homes que an le senhal de la bestia, et en aicels que azorero la emage de lei.

³E'l segons espars la sua fi- i ola el mar. E fo faitz sanx enaisi co de mortz, e tota arma vivens es mortz e la mar .

⁴E'l tersz espars la sua fiola sobre les fums^c e sobre las fontz de las aigas, e fo faitz sanx. ⁵Et auzi le cart angel dizent : "Iustz est loquals est, e'l quals eras, que aquestas causas iugest. ⁶Quar lo sanc dels sanhs e dels prophetas esparssero. E sanc dest ad els a beure, quar digne so" .⁷Et auzi del autar autre dizent : "O Senher Deus tot poderos, il Teu iudici acertas ver e iust" .

⁸E'l quartz espars la sua fiola el solelh. E fo dat a lui turmentar les homes ab calor et ab foc. ⁹Et escalfero s' los homes per la gran calor e blastemero le nom de Deu avent pozestat sobre aquestas plagas, ni no fero penedens^c que desso a lui gloria.

¹⁰E'l quintz espars la sua fiola sobre'l seti de la bestia. E fo faitz le regnes de lui 290 a tenebros et essem maniero las lors lengas per la dolor, e blastemero Deu del cel per las dolor^d e per las lors nafras. E no fero penedens^c de lors obras.

¹¹E'l sezes espars la sua fiola en aicel gran flum Eufraten, e sequec l'aiga de lui, que fos denant aparelhada via als reis del naissement del solelh. ¹³E vi de la boqua del drac e de la boca de la bestia e de la boca dels fals propheta III esperitz ores issiro e semblansa de granoilas. ¹⁴Quar

a. l'-. b. cel.- c. penedensa.- d. dolors.-

so esperit de demonis fazentz signas, et eisso als reis de tota terra aiustar els en batalha al gran dia de Deu tot poderos. ¹⁵"Vec vos eu venc enaisi com laire. Bonauratz es aquel que velha e garda las suas vestimentas que no ane nutz e no veia la lagesa de lui". ¹⁶Et aiustara els el loc que es apelatz en ebraic Magedon.

¹⁷E'l setes espars la sua fiola el aire e grantz vox is- 290 b sic del temple dizentz del tro: : "Fait es". ¹⁸E foro faitz fozer e votz e tonere e movimentz de terra e's faitz grans, quals no fo desque li homi foro sobre terra aitals movimentz de terra enaisi gran. ¹⁹E fo feita la granz ciutatz en tres partz, e las ciutatz de las gentz cazec. E la grans Babilonia venc en remembransa denant Deu dar a lei le calez de Lui endenhanza de la ira de Lui. ²⁰E tota ila fugi, e li poig no so atrobadi. ²¹E gran peiregada enaisi coma bezanz deissendec del cel els homes, e li home blastemero Deu per la plaga de la peiregada. Quar grans fo feita forssaigament.

17 ¹E us dels VII angels venc loquals avia VII fiolas, e parlec ab mi dizentz : "Vene, eu mostrarei a tu la dampnatio de la gran meretriz, laquals sobre se moutas aigas, ab laqual li rei de la terra forniquero e so emoradi aqueli que ab- 291 a ito en terra de vi de la puteiria de lei. ³E portec me el desert en esperit. E vi la fenna sezenz sobre la bestia vermelha plena de noms de maldig avent VII caps e X corns. ⁴E la fenna era revironada de polpre e de vermelho e daurada d'aur, e de peiras preciosas e de margaridas, avantz cupa d'aur e sa ma plena de 'scumergansa e de lagesa de la fornicatio de lei. ⁵Et el front de lei le noms es escriutz : "Menesters : de Babilonia la grans maire de fornicatios e de las escurmergusas de la terra". ⁶E vi la fenna ebriaiga del sanc dels sanhs e del sanc dels martirs de Ihesu. E meravilhei me de gran maravilha co eu la agues vista.

⁷E'l angels dix a mi : "Perque t'meravilhas ? Eu direi a tu le sacrament de la meretriz e de la bestia que porta lei, que ha VII caps e X corns. 291 b ⁸La bestia que vist fo, e no es, et es puiadoira d'abiss et ira e mort. E meravilhar-s-an li abitant de la terra, li nom dels quals no so escriut el libre de vida del establiment del mon, fezent la bestia que era e no es. ⁹Et aquest es lo sens lequals ha la saviesa.

Li VII caps so VII pug sobre'ls quals la meretrix se e VII rei so : ¹⁹li V cazero, la us es, e la autre no venc encara. E co venra cove le breu temps estar. ¹¹E la bestia que era e no es et ela meteissa es la VIII, e dels VII es, e va a mort. ¹²E li X corns que vist X reis so, liquals encara no receubo regne. Mais recebran pozestat enaisi coma rei en una ora apres la bestia. ¹³Aquesti an u cosselh e liuraran lor vertut e lor pozestat a la bestia. ¹⁴Aquesti se cumbatran ab l'Anhel, e'l Anhel vencera les, quar Senhor dels 292 a Senhors es, e reis des reis, et aquel que ab lui so apeladi eleit e fizel". ¹⁵E dix a mi: "las aigas que vist on la meretriz so pobles e gentz e lengas. ¹⁶E'ls X corns que vist en la bestia, aquesti aziraran la fornicatio e faran lei desolada e nuda e maniaran las carns de lei e cremaran lei e foc. ¹⁷Quar Deus dec els corages de lor que faszo que es plazers a Lui, que dono le lor regne a la bestia entro que sian cossumadas las paraulas de Deu. ¹⁸E la meretrix laqual vist es la grans ciutatz que ha regne sobre les reis de la terra.

18 ¹Et apres aquestas causas vi autre angel deissendent del cel avent pozestat gran e la terra, e fo illuminada de la gloria de lui. ²E cridec en fort votz dizentz : "Cazec aicela grans Babilone e fo feita abitacio de demonis e garda de tot orre esperit e garda de tot orre auzel, ³quar de la 292 b ira de la fornicatio de lei begro totas gentz. E li rei de la terra forniquero ab ela. E li mercador de la terra so fait manent de la vertut de las riquesas de lei" .

⁴Et auzi autre votz del cel dizentz : "Issetz d'aicela pozestat, le meus pobles. E no siatz parsoner dels forfaitz de lei, e de las plagas de lei no recipiatz. ⁵Quar vengro li pecat de lei entro al cel, e Deus recorder se de las iniquitatz de lei. ⁶Redetz a lei enaisi co ela redec a vos, e doblatz dolas^a causas. zegon as obras de lei, e'l beurage ab que mesquet, meissetz a lei doble, 7aitant cant se glorifiquec e fo en deleitz aitant datz a lei turment e plor. Quar e so cor dix: "Eu sezi regina e no veuva e no veirei plor". ⁸Emperaiso en u dia vendran las plagas de lei, mortz e plors e fams e sera arsa e foc. Quar fortz es Deus 293 a que iuiara lei. ⁹E ploraran e planharan se sobre lei li rei de la terra, liquals forniquero ab lei e visquero en deleitz, co veiran le flum de l'abrasement de lei estant lonh per la temor dels turmentz de lei, dizent : "Gai, Gai, aquesta ciutatz gran Babilonia, la ciutatz aicela fortz quar en una ora venc le teus iudicis". ¹¹E li mercader de la terra ploraran e planheran se sobre lei, quar las merszececs de lor degus no comprara d'aqui enant, ¹²la mersz d'aur e del argent e de peira preciosa e de margarida e de biss e de polpra e de cisclato e de vermelh e tot lenh turi e totz les vaissels de'vori e totz les vaissels de peire preciosa e de ram e de ferr e de marme, ¹³e'l basme e la canela e dels bonolentz e dels enguentz e del eces e del vi e del oli e de la farina e del froment e de las iumentas e de las ovelas e dels cavals e de las quarretas e delais^b macips e las ar- 293 b mas dels homes. ¹⁴E la tuas popas desirer de la'rma se departiro de tu e totas las causas grassas e fort claras partiro de tu, e d'aqui enant ia no las atrobaran ¹⁵li mercader de lor, liquali so plorantz e planhentz ¹⁶e dizentz : "Gai, Gai ad aicela ciutat garda^c que era cubertat de biss e de polpra e de vermelh e daurada d'aur e de peira pretiosa e de margaridas". ¹⁷Quar en una ora so destrozidas tantas riquezas. E totz governaira^d e totz aqueli que el loc naveian e li nautoner et aqueli que obran e la mar, estero de lunh ¹⁸e cridero, vezent le loc del abrasament de lei, dizent : "Quals es semblantz ad aquesta gran ciutat ?" ¹⁹E mezero polvera en lor caps e cridero plorantz e planhentz e dizent : "Gai, Gai aicela gran ciutatz e laqual so fait ric tuit aqueli que avia naus e mar del presz de lei, quar en una ora 294 a es destrozida. ²⁰Alegratz vos sobre lei, li cel, e li sanhs e li apostol e li propheta, quar Deus iugec le vostre iudici de lei".

²¹E un angels fortz pres peira aisi co molar gran, e gitec la e mar, dizentz : " Al aquest embrivament sera messa Babilonia aicel grans ciutatz, e la d'aqui enant no er atrobada. ²²E votz de viuladors e de cantantz ab musica e cantantz ab caramel et ab trompa no sera auzida d'aqui enant en lei. E totz mestre e de totz art no er atrobatz en lei d'aqui enant. E votz de mola no er. auzida en lei d'aqui enant. ²⁵E lutz de luzerna no luzira d'aqui enant. E votz de'spos e votz de'sposa no sera auzida encara en tu. Quar li tei mercader eran li princep de la terra. Quar e las tuas faitilas errero totas las gentz. ²⁴Et en lei le sanx dels prophetas e dels sanhs 294 b es atrobatz e de totz aquels que so aucisi e la terra".

19 ¹Et apres aquestas causas eu auzi enaisi coma gran votz de moutz corns el cel dizentz: " Alleluia, lauzors e gloria e vertutz es al nostre Deu. ²Quar iugest la gran meretrix laquals corumpec la terra e la seua putairia, e venguec le sanc dels seus servs de las mas de lei". ³E derescaps dissero : "Alleluia. E 'l flums^a de lei pugec els segles dels segles". ⁴E li XXIII velh cazeru e las IIII bestias et azorero Deu le Sezentz sobre'l tro dizentz : "Amen, Alleluia". ⁵E votz issic del tro dizentz : "Lauzor digas al nostre Deu totz li servi de lui e liquals temetz Lui, pauc e gran".

⁶Et auzi votz coma de gran corn e sicum votz de moutas aigas e sicum votz de grans toneires, dizentz : "Alle- 295 a lui^b, quar renhec lo Senher Deus totz poderos, ⁷esgauziam nos et alegrem nos e donem gloria a Lui. Quar las nupcias del Anhel ve(n)gro, e la moler de lui davantaparelec se. ⁸E fo dat a li que essem se cobrisca de biss resplandent cande, quar le biss

a. fums.- b. Alleluia.-

iustificatios es dels sanhs" .⁹E dix a mi: "Escriu : Bonauradi liquals so apeladi a la cena de las nupcias del Anhel". E derescaps dix a mi: "Aquestas paraulas so de Deu e so veras". ¹⁰E cazei denant les pes de li que azores lui, e diss a mi: "Veias no faras, eu so lo teus cosers e dels teus fraires avenz le testimoni de Ihesu. Deu azora" .Quar lo testimoni de Ihesu es l'esperitz de la prophetia.

¹¹E vi le cel ubert. E vec vos le caval blanc, et aquel que sezia sobre lui era apelatz fizels e veraix, e iuia dreitura e cumbat. ¹²E li ulh de lui *295 b* sicum flamma de foc e el cap de li moutas coronas aventz nom escriut, lequal degus no conoc sino el meteis. ¹³Et era vestitz de vestimenta arrozada de sanc. E'l noms de lui era apelatz Fils de Deu. ¹⁴E las ostz que so el cel seguian lui en cavals blanx, vestitz de biss blanc e nede. ¹⁵E de la boca de lui eiss glazis agutz, que en lui perisca las gentz. Et el regiralas e verga de ferr. Et el cauciga lo trulh del vi de la furor de la ira de Deu tot poderos. ¹⁶E a el la vestimenta, et e la sua coissa escriut : "Reis dels reis e senher dels senhoreia(n)tz" .

¹⁷E vi. I. angel estant el solelh e cridec ab gran votz dizentz a totz les auzels que volavan per meg le cel, dizentz : "Vinetz e siatz aiustadi a la gran cena de Deu, ¹⁸que manietz las carns dels reis, e las carns dels tribuners e las carns dels *296 a* fortz e las carns dels cabals e dels sezentz en els, e las carns de totz los franx e dels servs e dels paux e dels grans. ¹⁹E vi la bestia e'ls reis de la terra e la ost de li, aiustatz a far batalha ab li que sezia el caval et ab la ost de lui. ²⁰E la bestia fo preza et ab lui le fals propheta que fe signas denant lui, ab lasquals enganec aquels que receubro le senhal de la bestia, et aquels que azorero la emage de lui. Viu so messi aquesti doi el estanh del foc ardent e del solpre. ²¹E li autri so aucis el glazi del sezent sobre'l caval, loquals eiss de la boca de lui. E tuit li auzel foro sadolat de las carns de lor.

20 ¹E vi .1. angel deissendent del cel, avent la clau d'abiss e gran cademat e la sua ma. ²E pres lo drac, lo serpent antic que es apelatz diables e Satanas, e liadla^a per mil ans e mes le e- *296 b* n abiss. E claus e senhec sobre lui, que no engana d'aqui enant las gentz entro que mil ans sian acabadi. Et apres aquestas causas cove lui esser sout per pauc temps.

⁴E vi les setis e segro sobre'ls e'l iuiamentz fo datz ad els. E vi las armas dels degolatz per le testimoni de Ihesu e per la paraula de Deu, e liquali no azorero la bestia, ni la emage de lei, ni no receubro le senhal de lei e lor frontz ni e las mas, e visquero e renhero ab Crist per mil ans. ⁵E li autri des mortz no viscro entro li mil an sian acabadi. Aquesta e la primeira resurectios. ⁶Bonauratz es e sanhs loquals ha part e la primeira resurectios. Et enaquestz la segunda mortz no ha pozestatz. Mais seran preveire de Deu e de Crist, e renharan ab Crist per mil ans. ⁷E co li mil ans seran acabat, er soutz lo Satanas de la sua carcer et issiran^b et enganara las gentz qus so sobre les *297 a* IIII angels de la terra, Gog e Magog, et aiustara les en batalha, le nombre dels quals si cum l'arena del mar. ⁸E pugero sobre la ladeza de la terra, e revironero las albergas dels sanhs e la ciutat amada. ⁹E focs deissendec del cel de Deu e devorec les. E'l diables loquals enganava fo mes el estanh de foc e del solpre, elqual loc e la bestia ¹⁰e'l fals propheta. E seran cruciadi per dia e per noit els segles dels segles.

¹¹E vi le gran tro cande e'l Sezent sobre lui, del esgardement delqual fugi la terra e'ls cels, e'l lox no es atrobatz de lor. ¹²E vi les mortz, les grans e'ls paux, estantz el esgardement del tro. E li libre foro ubert. E autre libre fo ubertz, lequals es de vida. E li mort foro iuiadi d'aicelas causas que eran escriutas els libres segon las obras de lor. ¹³E'l mar dec les seus mortz que *297 b* eran en lui. E la mortz e'l iferns dero les mortz que en lor eran. E fo iuiat dels segles segon las obras de lor. ¹⁴Et iferns e mortz foro messi el estanh de foc e del solpre. Aquesta la mortz segunda l'estanh

a. liadlo.- b. issira.-

del foc e del solpre. ¹⁵E cel que no es atrobatz escriutz el libre de vida fo mes el estanh del foc e del solpre. **21** ¹E vi le cel nou e la terra nova. Quar le primers cel e la primeira terra a ec, e la mar ia no es.

²E eu Ioans vi la sancta ciutat Iherusalem nova deissendent del cel de Deu, aparelada aisi co esposa garnida a so baro. ³Et auzi gran votz del tro dizen : "Vec vos le tabenacle de Deu ab les homes, et abitara ab els. Et eli seran pobles de li et el meteiss Deus ab les^a sera Deus de lor. ⁴E Deus terzera tota lagrema dels ulhs de lor. E mortz no sera d'aqui enan ni plors ni cridors ni dolors no sera d'aqui enant, quar las primeiras causas anero. ⁵E dix 298 a aquel que sezia el tro : "Vec vos, eu faisz totas causas novaas". E dix a mi: "Escriu, qua aquestas paraulas so mout fizels e veras". ⁶E dix a mi: "Fait es. Eu so Alpha et O, comensamentz e fis. Eu darei al sedeiant de la font de l'aiga de vida degrat. ⁷Qui vencera aquestas causas poçessira. E eu serei Deus de lor, et eli seran fili a mi. ⁸Mais als temenz et als encrezols et als escumergatz et als homiciders et als putaners et als faitilhers et als servidors a las ydolas et als totz les mesorguers, la partz de lor sera en estanh ardent de foc e de solpre, que es la mortz segonda" .

⁹E venc us dels VII angels avent las VII fiolas plenas de las VII plagas derrarenas. E parlec a mi dizen : "Vene, eu mostrarei a tu la esposa moler del Anhel" .¹⁰E portec me en esperit en u pu- 298 b ig gran e naut. E mostrec me la sancta ciutat Iherusalem deissendent del cel de Deu, ¹¹avent la clartant^b de Deu. Le lum de lei era semblant a peira preciosa, aisi co a peira de iaspi, enaisi cum cristal; ¹¹e avia gran mur e naut avent XII portas et e las portas XII angles e li nom escriut que so li nom dels XII trips des fils d'Israel, d'orient III portas, d'aquilo III portas, devas auta III portas, devas le colamentz^c del solelh III portas. ¹⁴E'l murs de la ciutat avent XII funzamentz et en aicels le nom dels XII apostols e del Anhel.

¹⁵Et aquel que parlava ab mi avia mesura canavera d'aur, que mesures la ciutat, e las portas de lei e'l mur. ¹⁶E la ciutat es pausada en caire, la longueza de lei aitant es cant la ladeza. E mesurec la ciutat de la canavera 299 a per XII melia astatz^d. La longueza e la auteza de lei so engals. ¹⁷E mesurec les murs de lei al mesura de C XL III coides, laquals es d'angel. E'l garnimentz del mur de lei era de peira iaspi. Mais mezeiss la ciutat d'aur nede semblantz a veire nede.

¹⁹Li fonzamentz del mur de la ciutat eran garnitz de tota peira preciosa. Lé fozamentz primers : iaspi. Le segons : safirs. Le tersz : clacidonis^c. Lo cartz : maragdes. ²⁰Lo quintz : sardonix. Lo sezzes : sardis. Lo setes : crisolitz. Lo otes : berils. Lo noves : estopacis. Lo X : crisopas. Lo XI iacinetes. Lo XII : amateitz. ²¹E las XII portas XII margaridas so per senglas. E senglas portas eran de senglas margaridas. E las plazas de la citat aurs nedes, aisi co veires nedes fort luzentz. ²²E no vi temple en ela. Quar le 299 b Senhor Deus totz poderos es temples de lei e'l Anhel. ²³E la ciutat no besonha de solelh ni de luna que lusa en ela, quar la clartatz de Deu la illuminara e la luzerna de lei es l'Anhel. ²⁴E las gentz iran el lum de lei. E li rei de la terra aportaran la lor gloria e la honor en ela. ²⁵E las portas de lei no seran clausas per dia. Quar noitz no sera la. ²⁶Et aportaran la gloria e la honor de las gentz en lei. E no intrara en lei alcuna causa laizada ni degu fazentz escumergament e mesorga, sino aqueli que so escriut el libre de vida del Anhel.

22 ¹E mostrec a mi le flum de l'aiga de vida resplandent coma cristal issent de la se de Deu e de l'Anhel ²e meg de la plaza de lei, e de la una part e de l'autre del flum aibre de vida, aportantz XII fruitz, per sengles meses redent le seu fruit. E las fulhas de l'aibre a sa- 300 a netat de las gentz. ³E totz maldigs no sera d'aqui enant, e la ses de Deu e del Anhel seran en ela, e li servi de Lui serviran a Lui. ⁴E veiran la cara de Lui e li nom de Lui els frontz de lor. ⁵E noitz no sera d'aqui

a. els.- b. clartat.- c. milia estantz.- d. colgamentz.- e. calcidonis.-

enant. E no an fraitura d'aqui enant de lum de luzerna ni de solelh, quar le Senher Deus illumenara e renharan els segles dels segles.

⁶E dix a mi: " Aquestas paraulas so mout fizels e veras. E'l Senher Deus esperitz dels prophetas trames le seu angel demostrar als seus sers aquelas causas que cove esser feitas viasament. ⁷yec vos eu venc viasament. Bonauratz cel que garda las paraulas de la prophecia d'aquest libre.

⁸Et eu Ioans que auzi e vi aquestas causas e depuiss que'u agues auzi et agues viszt, cazei que eu azores de- *300 b* nant les pes del angel que m' demostrava aquestas causas. ⁹E co eu fos cazutz, dix a mi: "Yeias, no faras, eu so lo teu cosers e dels teus fraires prophetas, e d'aicels que gardo las paraulas d'aquest libre. Deu azora". ¹⁰E dix a mi: "No senharas las paraulas de la prophetia d'aquest libre, quar le temps es prop. ¹¹Aquel que nasz, nosza encara, E qui es en lagezas, laiegiscas^a encara. E'l iustz faza dreitura encara, e'ls sanhs sia sanctificatz encara " .

¹²"E vec vos eu venc tost, e'l meus loguers es ab mi redre ad usquec segon las obras de lui. ¹³Eu so Alpha et O, primers e derrerz, comensamentz e fis. ¹⁴Bonauratz sa liquali lavan las lors vestimentas ...^b que sia la pozestat de lor el libre de vida et intro per las portas e la ciutat. ¹⁵Deforas estaran li cai e li faitiler e li nocast e li homicider e li servent a las ydolas, e totz hom que ama mesorga e la fa" .

301 a ¹⁶"Eu Ihesu tramesi le meu angel testimoniar aquestas causas a vos e las Gleizas. Eu so razitz e linhages de Deu, estela matinals e resplandentz. ¹⁷E 'l espos e la esposa dizo : "Yen", e qui au diga : "Ven". Qui sedeia venga, qui vol recepia l'aiga de vida degart^c. ¹⁵Eu testimonegi a tot auze(n)tz las paraulas de la profecia d'aquest libre: Si alcus davant-pausara az aquestas causas, Deus davant-pausara sobre lui las plagas escriutas en aquest libre. ¹⁹E si alcus amermara de las paraulas de la prophetia d'aquest libre, Deus tolra la part de lui del libre de vida, e de la sancta ciutat e d'aquestas causas que so escriutas en aquest libre. ²⁰Aquel ditz loquals dona testimoni d'aquestas causas. Acertas eu venc tost. Verament". Ve, Senher Ihesu. ²¹Gracia ab totz vos; Amen.

Fenita 'pocalipsis.

a. laiegisca.- b. Omission.- c. degraat.-

